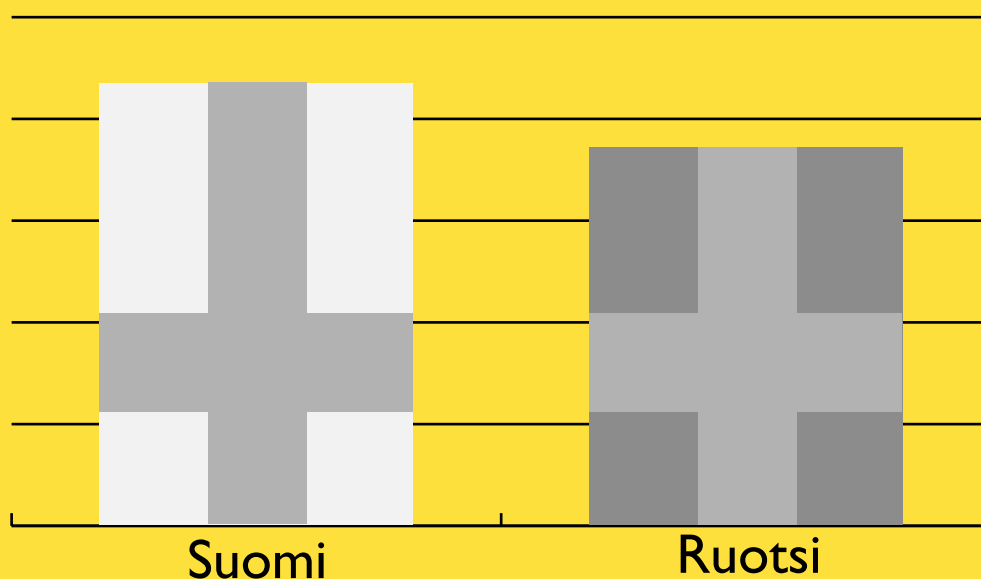

Kansainvälinen palkkaverovertailu

Suomi työn verottajana 2008

Jaana Kurjenoja

TIIVISTELMÄ

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut Suomen ja 16 muun OECD-maan työn verotusta vuodesta 1995. Vuonna 2004 uutena vertailumaana otettiin mukaan Viro, joka edustaa lähialueitamme. Selvityksessä käsitellään työtuloihin kohdistuvaa tuloverotusta, lisätulon marginaaliverotusta sekä palkkasidonnaisia veroluonteisia työnantajamaksuja. Tarkasteltava palkkarakenne on ollut sama vuodesta 2002 lähtien siten, että tulotasoja nostetaan vuosittain ennustetulla ansiotason nousulla. Pienin tulotaso on tänä vuonna 22 700 euroa ja suurin 113 300 euroa. Perheettömien palkansaajien lisäksi tarkastellaan myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Suomen palkkaverotus on pienehköillä palkoilla eurooppalaisittain kilpailukyistä, mutta ero kansainväliseen tasoon kasvaa palkan noustessa. Suomessa yli keskipalkkaista työntekijää verotetaan 3,2-6 prosenttiyksikköä ankarammin kuin tutkimuksen muissa Euroopan maissa keskimäärin. Ero Euroopan ulkopuolisiin maihin on jo yli 10 prosenttiyksikköä.

Palkansaajien työssä etenemistä verotetaan Suomessa varsin ankarasti jo pienituloisilla, eli lisätulon marginaaliverotus on kireää. Pienituloisten marginaaliverotus on 8 prosenttiyksikköä ankarampaa Suomessa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin. Suurimmalla tutkitulla palkkatasolla vastaava ero on 8,1 prosenttiyksikköä.

Suomalaiset työnantajamaksut ovat kansainvälistä keskitasoa, keskimäärin 23,5 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa työnantajamaksut ovat selvästi Suomea suurempia, Norjassa selvästi pienempiä ja Tanskassa ne ovat lähes olemattomia.

Tutkimuksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Jaana Kurjenoja. Se perustuu osittain laskelmiin, jotka kansainvälinen tilintarkastustoimisto PricewaterhouseCoopers on laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta.

Sisältö

TIIVISTELMÄ	1
1. JOHDANTO	4
1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä	4
1.2 Suomi ja vertailumaat	5
1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän veroista 2006–2007	7
1.4. Palkkaverolaskelmien perusteet	8
1.4.1 Palkkarakenne ja perhetyypit	8
1.4.2 Veroperusteet	9
1.4.3 Tulojen muuntaminen eri valuutoiksi	11
1.5 Selvityksen rakenne	11
2. PALKKAVEROJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMISEN PÄÄPIIRTEITÄ VERTAILUMAISSA	12
2.1 Henkilöverotuksen uudistaminen OECD-maissa	12
2.2. Muutoksia vertailumaiden palkkaverotuksessa	13
2.2.1 Euromaat	13
2.2.2 Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat	18
2.2.3 Euroopan ulkopuoliset maat	20
3. TYÖN VEROTUS VUONNA 2008	23
3.1 Palkansaajan tuloveroprosentit	23
3.2 Palkansaajan marginaaliverotus	29
3.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	32
3.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä	33
4 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA ISOSSA- BRITANNIASSA	37
5 KORKEASTI KOULUTETUN TYÖVOIMAN MAASTAMUUTTO	46
6 LOPUKSI	50
LÄHTEET	51

Liite 1	Tiivistelmä muutoksista eri maiden palkkaverotuksessa.
Liite 2	Palkkatulot eri valuutoissa.
Liite 3.1	Tuloveroasteet 2008, yksinäinen ja perheellinen palkansaaja.
Liite 3.2	Tuloveroasteet 2008, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.1	Lisätulon marginaaliveroasteet 2008, yksinäinen ja perheellinen palkansaaja.
Liite 4.2	Lisätulon marginaaliveroasteet 2008, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 5	Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2008.
Liite 6.1	Verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2008, yksinäinen ja perheellinen palkansaaja.
Liite 6.2	Verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2008, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1. JOHDANTO

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn välittömiä veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veroluontoiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veroluontoiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut.¹

Verotus vaikuttaa työvoimakustannuksiin kolmea kautta: työnantajan palkkasidonnaisina, veroluonteisina sosiaalivakuutusmaksuina, työntekijän palkkasidonnaisina veroina ja veroluonteisina maksuina sekä työntekijän kulutuksessaan maksamina välillisinä veroina. Nämä kolme tekijää muodostavat palkkatulon kokonaisverokiilan.

Palkkaan sidotut verot ja veroluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Joskus verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veroluonteisia maksuja (esim. OECD 2007 ja 2008). Tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverotuksen osuus on jätetty pois (vrt. Kurjenoja 2005). Tätä verokiilan osaa kutsutaan myöhemmin palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osansa talousteoreettisessa tutkimuksessa. Toisaalta verokiilan kaventamisen ajatellaan lievittävän palkankorotusvaatimuksia, alentavan työn hintaa ja siten lisäävän työllisyyttä. Toisaalta verokiilan leikkauksen ajatellaan nostavan ostovoimaa ja parantavan kulutuskysyntää.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo monen vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2001a, 2003a ja 2005, Lehtinen 1995a). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut verrattuna 1990-luvun huippuvuosiin ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty (Kurjenoja 2005).

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

1.2 Suomi ja vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 OECD-maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995b). Selvitykseen valitut maat ovat Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita. Ne ovat kaikki myös OECD:n jäsenmaita. Mukaan on otettu sellaiset maat, jotka ovat Suomen kannalta taloudellisesti merkittäviä ja yleisesti kiinnostavia ja joissa luonnollisten henkilöiden tuloverotus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostavat merkittävän osan verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin kattavasti edustettuina. Vuonna 2004 uutena vertailumaana otettiin mukaan Viro. Nyt mukana on kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista kahdeksan on jäsenenä Euroopan talous- ja rahaliitossa), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata.

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2006							
	%	%	%	%	%	%	%							
Ruotsi	46,9	1	47,8	1	52,7	1	48,1	2	52,6	1	50,7	1	50,1	1
Tanska	43,0	3	46,1	2	46,5	2	48,8	1	49,4	2	50,3	2	49,0	2
Belgia	41,3	5	44,4	3	42,0	5	43,6	4	44,9	4	45,4	3	44,8	3
Ranska	40,1	6	42,8	4	42,0	6	42,9	5	44,4	5	44,1	4	44,5	4
Norja	42,4	4	42,6	6	41,0	7	40,9	8	42,6	6	43,7	6	43,6	5
Suomi	35,7	9	39,7	8	43,5	3	45,7	3	47,2	3	43,9	5	43,5	6
Italia	29,7	12	33,6	11	37,8	9	40,1	9	42,3	8	41,0	8	42,7	7
Itävalta	39,0	7	40,9	7	39,6	8	41,1	7	42,6	7	42,1	7	41,9	8
Alankomaat	43,4	2	42,6	5	42,9	4	41,5	6	39,7	9	39,1	9	39,5	9
Iso-														
Britannia	35,2	10	37,6	9	36,3	10	34,7	12	37,3	10	36,5	10	37,4	10
Espanja	22,6	17	27,2	15	32,5	13	32,1	13	34,2	13	35,8	11	36,7	11
Saksa	36,4	8	36,1	10	34,8	12	37,2	10	37,2	11	34,8	12	35,7	12
Kanada	31,0	11	32,5	12	35,9	11	35,6	11	35,6	12	33,4	13	33,4	13
Australia*	26,7	13	28,3	13	28,5	15	28,8	14	31,1	14	30,9	14	30,9	14
Sveitsi	25,3	16	26,1	16	26,0	17	27,8	16	30,5	15	29,7	15	30,1	15
Yhdysvallat	26,4	14	25,6	17	27,3	16	27,9	15	29,9	16	27,3	17	28,2	16
Japani*	25,4	15	27,4	14	29,1	14	26,8	17	27,0	17	27,4	16	27,4	17
EU 15	34,8		37,4		38,0		38,8		40,4		39,7		39,8	
OECD*	31,2		32,7		33,9		34,9		36,2		36,2		-	

* Viimeisin luku on vuodelta 2005.

Lähde: SourceOECD 2008, Revenue Statistics – tietokanta; Tilastokeskus 2008, Veroaste OECD:n verotilaston mukaan.

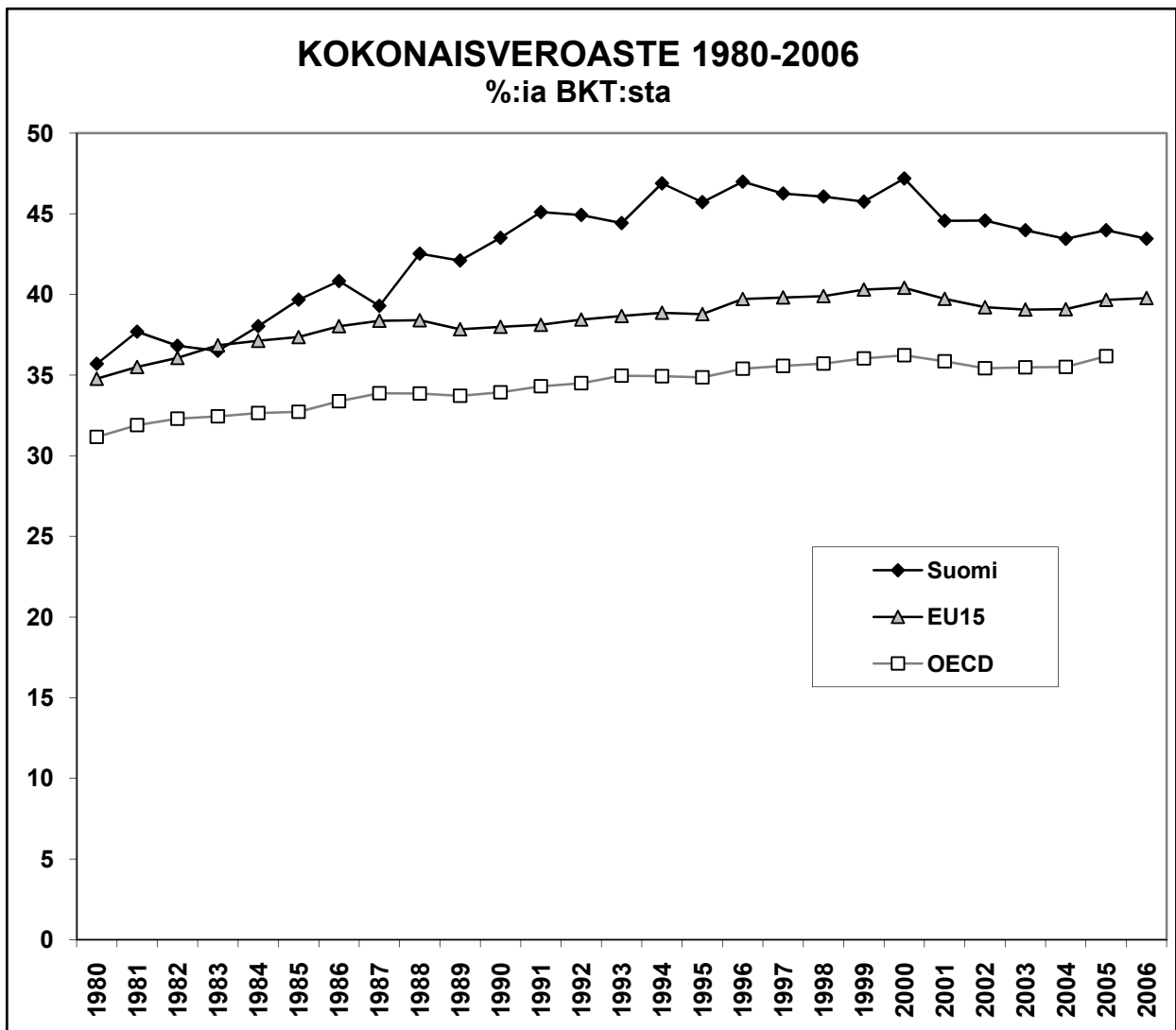
Taulukko 1.1 Verojen yhteenlaskettu osuus bruttokansantuotteesta 1980–2006.²

Taulukossa 1.1 esitetään tutkimuksessa tarkasteltavien maiden kokonaisveroasteet 1980–2006. Kokonaisveroaste kuvaa kaikkien kerättyjen verojen osuutta bruttokansantuotteesta. Kokonaisveroaste-sarakkeen vieressä on järjestysluku-sarake, joka kuvaa ko. maan suhteellista asemaa kokonaisveroastevertailussa.

² Tilastokeskuksen tilasto Suomen kokonaisveroasteista ei täysin vastaa SourceOECD:n tietokannan Suomen kokonaisveroasteita. Yo. taulukossa Suomen kokonaisveroasteet ovat Tilastokeskuksen tietoja.

Taulukosta 1.1 nähdään, että kokonaisverorasitus bruttokansantuotteeseen suhteutettuna oli 1990-luvulla Suomessa kolmen suurimman joukossa. Oma luokkaansa olivat Ruotsi ja Tanska. Vuonna 1985 Suomi oli vielä kahdeksantena 17 OECD-maan vertailussa. Suomen kokonaisveroaste on noussut sekä prosentuaalisesti että suhteessa muihin läntisiin maihin vuodesta 1985, mutta laskenut jälleen viime vuosina.

Kuvassa 1.1 esitetään Suomen sekä OECD- ja EU-maiden veroasteen kehitys vuosina 1980–2006. Suomen veroaste on jatkuvasti ollut EU- ja OECD-maiden keskimääräistä tasoa korkeampi. Suomen kokonaisveroaste on lähes kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi vuonna 2006 kuin 1980.

Lähde: SourceOECD 2008, Revenue Statistics – tietokanta; Tilastokeskus 2008, Veroaste OECD:n verotilaston mukaan.

Kuva 1.1 Kokonaisveroaste Suomessa sekä EU- ja OECD-maissa keskimäärin 1980–2006.

1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän veroista 2006–2007

OECD on jo pitkään selvittänyt keskipalkkaisen työntekijän verorasitusta eri jäsenmaissa. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2006–2007 (OECD 2008). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Keskeisin ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n laskelmien lähtökohtana on keskituloisen palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioidu maiden välillä, vaan on pyritty vertaamaan palkansaajien verotusta kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa markkinakurssein muunnettuna eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat varsin pieniä. Perheettömällä työntekijällä työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Suurituloisimman työntekijän palkka ei siis OECD:n selvityksessä kuvaa tuloveroasteikon ylimpään marginaaliin ulottuvia palkkoja Suomessa eikä monessa muussakaan maassa.

Tuoreimman OECD:n selvityksen antama kuva teollisuustyöntekijän verotuksesta on kuitenkin samanlainen kuin Kurjenojan (2007) tekemässä selvityksessä keskituloisen palkansaajan tuloverotuksesta, kun maittaiset tuloerot otetaan huomioon. Sekä Kurjenojan (2007) että OECD:n (2008) selvityksissä keskituloisia perheettömiä palkansaajia verottavat ankarimmin Saksa, Belgia ja Tanska. Kurjenojan tarkastelemien 17 OECD maan joukossa Suomi oli viime vuonna OECD:n (2008) mukaan kuudenneksi ankarin ja Kurjenojan (2007) mukaan seitsemänneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja. OECD:n (2008) selvityksessä keskipalkka on hieman korkeampi kuin Kurjenojan laskelmissa.

OECD on viime vuosina laajentanut laskelmiaan koskemaan myös erituloisia palkansaajia sekä kahden tulonsaajan lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.³

³ Kurjenojan (2001, 2003 ja 2008) eurooppalaisten perheiden verotusta käsittelevissä laskelmissa myös lapsilisät on otettu huomioon.

1.4. Palkkaverolaskelmien perusteet

1.4.1 Palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Tarkasteltava pienin palkka on uskottavasti pääasiallinen toimeentulon lähde yksinäiselle palkansaajalle, eivätkä mahdolliset tulonsiirrot ole tarkastelussa olennaisia.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Toiseksi alin palkkataso, 34 700 euroa, vastaa talouden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkkipalkka on viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

Vertailun ylin palkkataso, 113 300 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Korkeimpaan mahdolliseen marginaaliveroprosenttiin olisi Suomessa päädytty huomattavasti pienemmälläkin palkalla, sillä valtion tuloveroasteikon ylin asteikkoluokka alkaa 62 000 euroa ylittävistä verotettavista tuloista.⁴ Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa, joten riittävän korkea ylin palkkataso on kansainvälisessä vertailussa järkevää. Taulukossa 1.2 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	22 700
	34 700
	52 900
	113 300
Kahden tulonsaajan perhe	
	22 700 + 34 700 = 57 400
	34 700 + 52 900 = 87 600
	52 900 + 113 300 = 166 200

Taulukko 1.2 Laskelmissa käytetyt palkkatulot vuonna 2008, euroa/v.

Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan siis vuosittain progressiivista tuloverojärjestelmää meillä ja muualla eikä suinkaan tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Toki valitun palkkarakenteen palkkatasoille löytyy myös vastinetta suomalaisessa palkansaajakentässä. Alin palkkataso on esimerkiksi

⁴ Ylin esimerkkipalkkataso, 113 300 euroa vuodessa, ylittää reilusti monissa muissakin maissa tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan. Esimerkiksi Iso-Britanniassa ylimmän tuloluokan alaraja on 36 000 GBP (noin 52 610 euroa) ja Ruotsissa 495 000 SEK (noin 53 510 euroa). Saksassa sen sijaan ylin tuloveroasteikkoluokka alkaa vasta 250 000 eurosta ja Yhdysvalloissa se on 357 700 USD (noin 261 000 euroa).

hyvin lähellä yksityisen sektorin myyjien, tai kuntasektorin perhepäivähoitajien, päiväkotiapulaisten, laitosapulaisten tai vaikkapa sairaalan siivoojien mediaanipalkkaa. Toiseksi alinta palkkatasoa vastaavat esimerkiksi yksityisen sektorin farmaseuttien, keittiöpäälliköiden ja teollisuuden kuljetustyöntekijöiden mediaanipalkat sekä kuntasektorilta esimerkiksi palomiesten ja kättilöiden mediaanipalkat. Toiseksi ylintä palkkatasoa vastaavia mediaanipalkkoja on esimerkiksi ala-asteiden rehtoreilla, komisarioilla ja yksityisten palvelualojen ATK-suunnittelun esimiehillä. Ylimmälle palkkatasolle yltävät esimerkiksi yksityisen ja kuntasektorin yli-, apulaisyli-, erikois- ja osastonlääkäreiden ylin desiili, yksityisen sektorin yritys-, talous- ja hallintojohtajien ylin desiili sekä yksityisen sektorin kauppatieteiden tohtorien ylin desiili. (Tilastokeskus 2007a, 2007b ja 2007c.)

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁵ Lapsiperheissä joko molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä tai toinen puoliso on täysin tuloton. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työvoimaosuus vuoden 2008 toisella neljänneksellä oli 75,7 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁶

1.4.2 Veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veroluonteisia maksuja kussakin maassa. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n laatimassa selvityksessä keskimääräisen palkansaajan tuloverotuksesta eri maissa.

Laskelmissa huomioidaan vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kanton) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veroluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu sekä palkansaajan työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Laskelmissa on käytetty vuoden 2008 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, 18,55 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,33 %. Verojen rajaus on kirkollisveroa lukuun ottamat-

⁵ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen, vaikka Suomessa lasten iällä tai määrällä ei olekaan palkkaverotuksessa merkitystä.

⁶ Pelkästään 22 700 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

ta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2008).

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veroluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset tai muutoin pakolliset maksut, jotka maksetaan julkisen sektorin organisaatioille sosiaalivakuutusetuuden rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veroluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritetun maksun määrä ei suoraan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta noudattaa OECD:n verotilastoissaan käyttämä luokitus (OECD 2008). Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on eräissä rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁷. Esimerkiksi Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on otettu huomioon OECD:n veroluokitus (OECD 2008) ja IBFD:n määrittelemät veroluonteiset maksut (International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b).⁸

Yksityisen työnantajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen yhteismäärä on Suomessa vuonna 2008 keskimäärin 23,5 prosenttia palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastetulle työttömyysvakuutusmaksulle ja poistojen ja palkkasumman mukaan porrastetulle kansaneläkevakuutusmaksulle on tällöin käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä maksua. Eläkemaksuna on käytetty työnantajan keskimääräistä TyEL-maksua. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veroluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin tutkimuksessa käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo. Työnantajien pakolliset, veroluonteiset sosiaalimaksut ovat Suomessa kansaneläkevakuutusmaksu, työeläkemaksu, sairausvakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu sekä tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksu.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Muiden maiden osalta verolaskelmat on laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoimisto PricewaterhouseCoopersin Helsingin toimisto.⁹ Laskelmat on tehty kullekin tarkastellulle maalle verovuoden 2008 alussa voimassa olevien veroperusteiden mukaan.

⁷ Esimerkiksi Australiassa työnantajat joutuvat maksamaan työeläkemaksua, mikäli työeläketurvaa ei yrityksen toimesta ole muulla tavalla riittävästi järjestetty. Tätä ei ole tässä selvityksessä tulkittu veroluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoissakaan (OECD 2008).

⁸ Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on oletettu, että kahden alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja kahden ylimmän palkkatason työntekijät ovat. Maksuihin ei ole OECD:n esimerkin mukaisesti sisällytetty paikallisvero, joka Pariisin alueella on 2,5 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkkilaskelmien pienin tulotaso on heinäkuussa 2005 voimaan tulleen maksualennuksen piirissä. Alennuksen vaikutus työnantajamaksuihin on arvioitu laskelmissa.

⁹ Ruotsin ja Viron osalta laskelmat perustuvat kunkin maan verohallinnon ja Valtiovarainministeriön tietoihin. Ranskan ja Italian sosiaalivakuutusmaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella. USA:n perheellisten marginaaliveroprosentit on arvioitu Veronmaksajain Keskusliitossa.

1.4.3 Tulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton aikaisemmissa, ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa on tarkasteltu ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin. Kaikissa mukana olevissa euromaissa palkkatasot ovat euromääräisesti samoja. Palkkaverovertailu kuvaa sitä, kuinka paljon euroja palkansaajalle jää tuloverotuksen jälkeen käteen samalla euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Kunkin maan palkkatasot on muunnettu sen maan valuutaksi markkinakursseja käyttäen (liite 2). Koska markkinakurssit vaihtelevat päivittäin, myös markkinakursseilla muunnetut valuuttamääräiset palkkatasot vaihtelevat. Euroalueen ulkopuolisten maiden muuntokursseiksi on valittu vuoden 2007 keskipäivän kurssit (Suomen Pankki).

1.5 Selvityksen rakenne

Johdantoluvun 1 kappaleessa 1.1 käsitellään verokiilan määritelmää. Kappaleessa 1.2 esitetään lyhyt katsaus tarkasteltavien maiden kokonaisveroasteen kehityksestä. Kappaleessa 1.3 keskustellaan OECD:n palkkaverovertailun ja Veronmaksajien vastaavan vertailun olennaisimmista piirteistä. Kappaleessa 1.4 esitetään tämän julkaisun esimerkkipalkansaajat ja vastaavat tulotasot, laskelmien kannalta olennaiset veroperusteet sekä keskustellaan siitä, miten euroina esitetyt suomalaiset tulotasot määritellään eri maissa.

Luvussa 2 esitellään selvityksen 18 maassa viimeaikoina jo toteutettuja, parhaillaan toteutettavia tai suunnitelmissa olevia, lähinnä palkkaverotukseen liittyviä muutoksia. Kansainvälisen palkkaverovertailun tärkeimmät tulokset on esitetty julkaisun luvussa 3. Kappale 3.1 käsittelee palkansaajan tuloveroasteita, ja kappaleessa 3.2 vertaillaan palkansaajan marginaaliveroasteita. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja esitellään kappaleessa 3.3, ja työvoimakustannukseen kohdistuvaa palkkaverokiilaa, eli työntekijän ja työnantajan maksamien palkkasidonnaisten verojen ja veroluonteisten maksujen yhteisrasitusta verrattuna työvoimakustannukseen, käsitellään kappaleessa 3.4. Luvussa 4 vertaillaan Suomen palkkaverotusta muihin Pohjoismaihin, Viroon, Saksaan ja Iso-Britanniaan. Luvussa 5 esitellään joidenkin kyselytutkimusten antamia tietoja koulutettujen suomalaisten maastamuutosta, ja luvussa 6 esitetään selvityksen pohjalta tehtyjä loppupäätelmiä.

2. PALKKAVEROJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMISEN PÄÄPIIRTEITÄ VERTAILUMAISSA

2.1 Henkilöverotuksen uudistaminen OECD-maissa

Viime vuosien verouudistuksilla on pyritty parantamaan kansantalouksien kilpailukykyä: on rohkaistu investointeihin ja yrittäjyyteen sekä lisätty työnteon kannustavuutta. Jeffrey Owensin (2005) mukaan yleisenä piirteenä OECD-maiden verouudistuksissa on ollut veroasteiden alentaminen ja veropohjan laajentaminen. Kun 1980-luvun puolessa välissä suurimmassa osassa OECD-maita tuloverotuksen ylin marginaaliveroprosentti oli yli 65 prosenttia, se on nykyään alle 50 prosenttia.

Vaikka suurimmassa osassa OECD-maita sovelletaankin henkilöverotuksessa järjestelmää, jossa kaikkea tuloa verotetaan progressiivisen asteikon mukaan, Owens näkee viime aikojen verouudistuksissa kaksi suuntausta. Ensimmäisessä suuntauksessa palkka- ja eläketulojen verotus on erotettu pääomatulojen verotuksesta siten, että pääomatuloja verotetaan yhdellä veroprosentilla ja muita tuloja progressiivisen järjestelmän mukaan. Tähän suuntaan verotusta on kehitetty Skandinavian maissa ja Alankomaissa. Puhtaimmillaan eriytetty järjestelmä on Norjassa¹⁰.

Toisessa suuntauksessa verotusta on kehitetty tasaveromallin suuntaan. Viro kehitti järjestelmänsä tasaveron suuntaan Euroopan maista ensimmäisenä¹¹, ja pian muut Baltian maat, Venäjä ja jotkut Itä- ja Keski-Euroopan maat seurasivat perässä. Slovakia uudisti ensimmäisenä OECD-maana verojärjestelmänsä tasaveron suuntaan¹². Käytännössä tasaverojärjestelmä ei toteudu puhtaana missään, sillä henkilökohtaiset vähennykset keventävät varsinkin pienituloisten verotusta, ja todellisuudessa verotus on lievästi progressiivista myös yhden tuloveroprosentin maissa.

Viimeaikaisissa verouudistuksissa yleisenä pyrkimyksenä on Owensin mukaan ollut työnteon kannattavuuden ja kannustavuuden lisääminen pienipalkkaisilla ja vähemmän koulutetuilla työntekijöillä. Tätä tarkoitusta varten monessa maassa on otettu käyttöön erityinen verovähennys, jolla kevennetään työnteosta saatavan tulon verotusta. Verouudistuksia on yleisesti perusteltu myös tarpeella yksinkertaistaa järjestelmää ja tehdä siitä veronmaksajien kannalta oikeudenmukaisempi.

¹⁰ Järjestelmä otettiin käyttöön 1992.

¹¹ Vuonna 1994.

¹² Vuonna 2004.

2.2. Muutoksia vertailumaiden palkkaverotuksessa

Tässä kappaleessa esitetään lyhyesti pääpiirteitä tarkasteltavien 17 OECD-maan ja Viron palkkaverotuksesta. Tiivistelmä muutoksista ja muutossuunnitelmista ansiotulojen verotuksessa on liitteessä 1. Aluksi esitellään 14 Euroopan maata ja lopuksi neljä Euroopan ulkopuolista maata. Euroopan maat on jaoteltu euroalueeseen ja euroalueen ulkopuolisiin maihin.

2.2.1 Euromaat

Verorasitus euroalueella – varsinkin työhön kohdistuva – on raskas. Niinpä lähes jokaisessa euromaassa on toteutettu tai suunniteltu ohjelmia, jotka keventäisivät kokonaisverorasitusta ja työn verotusta. (Ks. tiivistelmä tutkittujen maiden verouudistuksista liitteessä 1.)

Alankomaat

Alankomaiden vuoden 2001 tuloverouudistukseen liittyi myös arvonlisäverokannan nousu 17,5 prosentista 19 prosenttiin, ympäristöverojen kiristyminen, pääomaverotuksen uudistaminen sekä varallisuusverotuksesta luopuminen. Vuonna 2001 voimaan astuneessa uudessa järjestelmässä tulot jaetaan kolmeen luokkaan, joista ensimmäiseen sisältyvät ansio ja asumistulot, toiseen omistajayrittäjien tulot ja kolmanteen pääomatulot.

Yksi keskeisimpiä muutoksia uudessa verojärjestelmässä oli siirtyminen eriytettyyn tuloverojärjestelmään henkilöverotuksessa. Nykyisessä tuloverojärjestelmässä puolisoita verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen ja kustannusten kohdalla puoliset saavat itse päättää tulojen ja kustannusten keskinäisestä jakamisesta. Vanhassa järjestelmässä ne käsiteltiin aina suurituloisemman puolison verotuksessa.

Palkkatuloja verotetaan vuonna 2008 progressiivisesti neljällä marginaaliveroasteella, joista alinta kevennetään hieman, toiseksi alinta kiristetään 0,45 prosenttiyksiköllä ja kaksi ylintä säilyvät edellisvuosien tasolla. (Ks. tarkemmin liite 1.) Veroasteiden päälle lasketaan vielä työntekijän sosiaalivakuutusmaksut.¹³

Kaikki verovelvolliset ovat nykyään oikeutettuja yleiseen perusvähennykseen, jota voidaan korottaa perhetilanteen mukaan. Alle 65-vuotiaille yleinen vähennys on tänä vuonna 2074 euroa. Lapsivähennysjärjestelmää on uudistettu parina viime vuonna ja muun muassa tulosidonnaisuutta on lievennetty.

Vuonna 2002 Alankomaissa alennettiin yritysveroa puolella prosenttiyksiköllä 34,5 prosenttiin. Viime vuonna yritysveroa uudistettiin ja kevennettiin jälleen. Enintään 25 000 euron tuloilla yritysveroprosentti oli 20, 25 000–60 000 euron

¹³ Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut ovat eri maksuja kuin kansalliset sosiaaliturvamaksut, joita ei peritä kahdessa ylimmässä asteikkoluokassa.

tuloilla 23,5 (edellisvuonna 25,5 prosenttia) ja 60 000 euroa ylittävistä tuloista 25,5 prosenttia (edellisvuonna 29,6 prosenttia). Tänä vuonna keskimmäistä veroprosenttia kevennetään puolella prosenttiyksiköllä ja tulorajoja nostetaan selvästi. Uudet tuloluokat ovat alle 40 000 euroa, 40 000–200 000 euroa ja yli 200 000 euroa. (European Commission 2003, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b, Ministry of Finance 2001.)

Belgia

Palkkaverotusta koskeva tuloverouudistus alkoi Belgiassa vuonna 2002 ja se astui kokonaan voimaan verovuonna 2005. Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvia puolisoita kohdellaan pääasiallisesti samalla tavoin.

Vuodesta 1999 lähtien tuloveroasteikkoon on tehty inflaatiokehityksen mukaiset indeksitarkistukset. Vuonna 2000 päätettiin sekä työnantajien että työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta, ja tätä jatkettiin vuonna 2002. Varsinainen palkkaverojen keventäminen aloitettiin kuitenkin niin sanotusta ylimääräisestä kriisimaksusta. Tämä ylimääräinen ja väliaikainen maksu astui voimaan vuonna 1993 valtion budjettitalouden tasapainottamiseksi, ja vuonna 1999 se päätettiin asteittain purkaa vuoteen 2003 mennessä. Ylimääräinen kriisimaksu on poistettu suunnitelmien mukaisesti.

Pienituloisten palkansaajien verotusta kevennettiin vuosina 2002–2004 erityisellä verovähennyksellä, joka kohdennettiin pieniin tuloihin ja jota korotettiin vuosittain. Tänä vuonna (verovuosi 2009) ja ensi vuonna pienituloisille kohdennettavaa perusvähennystä korotetaan edelleen normaalin indeksikorotuksen lisäksi. Vuonna 2002 nostettiin tulonhankkimisvähennystä, jolla palkansaaja pystyy vähentämään ammatillisia kustannuksia verotuksessaan, 20 prosentista 23 prosenttiin. Vuonna 2003 tätä vähennystä nostettiin enimmillään 25 prosenttiin.

Vuosina 2003 ja 2004 (verovuodet 2004 ja 2005) tuloveroasteikon toiseksi alimman ja kolmanneksi alimman luokan tulorajoja muutettiin siten, että ne kattavat aikaisempaa suuremman tuloalueen. Vuonna 2003 poistettiin ylin asteikkoluokka kokonaan, ja tuloveroasteikon korkein veroaste pieneni 52 prosentista 50:een. Tuloveroasteikon rajoja ja erilaisia vähennyksiä korotetaan erikseen määrättyjen indeksien mukaisesti.

Belgian yhteisöverouudistus toteutui tammikuussa 2003. Hallituksen mukaan korkea nimellinen verokanta (40,17 prosenttia suurilla yrityksillä vuonna 2002) antoi yrityksille väärän signaalin raskaasta yhteisöverotuksesta. Ulkomaisten investointien houkuttelemiseksi suurten yritysten veroprosenttia alennettiin 33,99 prosenttiin ja pienten yritysten 28,24 prosentista 24,98 prosenttiin. (Deloddere ja Valenduc 2004 ja 2005, European Commission 2003, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Espanja

Espanjassa toteutettiin kaksikin verouudistusta 1990-luvulla. Vuonna 1991 aviopareille annettiin oikeus myös erillisverotukseen ja veropohjaa laajennettiin joihinkin tulonsiirtoihin. Vuonna 1999 pieni- ja keskituloisten palkansaajien

tuloveroasteita alennettiin ja verotettavan tulon alarajaa nostettiin. Ylin marginaaliveroaste laskettiin 56 prosentista 48 prosenttiin ja alin 20 prosentista 18 prosenttiin. Samalla veroasteikon luokkia vähennettiin 10:stä 6:een.

Tammikuussa 2003 astui voimaan uusi tuloverolaki, joka kevensi ja uudisti luonnollisten henkilöiden tuloverotusta. Uuden lain myötä tuloveroasteikon luokkia vähennettiin kuudesta viiteen ja marginaaliveroasteita alennettiin. Alin marginaaliveroaste pieneni 18 prosentista 15:een ja ylin 48 prosentista 45:een.

Lapsista tehtävät vähennykset sekä henkilökohtainen, tulosta tehtävä vähennys nousivat uuden tuloverolain astuessa voimaan. Samalla alle kolmivuotiaiden lasten palkansaaajaideille kohdennettiin oma 1200 euron verovähennys. Tällä vähennyksellä on tarkoitus kannustaa äitejä palaamaan työelämään.

Vuonna 2007 Espanjassa uudistettiin jälleen tuloverotusta. Tuloveroasteikon luokkia vähennettiin edelleen viidestä neljään. Samalla pienintä asteikkoluokan veroprosenttia nostettiin 15:stä 24 prosenttiin ja korkeinta veroprosenttia pienennettiin 45:stä 43 prosenttiin. Veronmaksajakohtaista henkilökohtaista vähennystä korotettiin 3400 eurosta 5050 euroon ja tänä vuonna edelleen 5151 euroon. Myös lapsivähennyksiä nostettiin selvästi: ensimmäisestä lapsesta saatava vähennys nousi 1400 eurosta 1800 euroon (1836 euroa vuonna 2008) ja neljännestä ja sitä useammasta lapsesta saatava vähennys nousi 2300 eurosta 4100 euroon (4182 euroa vuonna 2008). (Ks. tarkemmin liite 1.)

Yritysveroprosenttia alennettiin 35:sta 32,5:een viime vuonna ja vuonna 2008 edelleen 30 prosenttiin. Monia verovähennyksiä on tarkoitus pienentää siten, että ne poistuisivat kokonaan vuoteen 2013 mennessä. (Carone ja Salomäki 2001, European Commission 2003, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b, Joumard ja Varoudakis 2000.)

Italia

Italiassa tuloverotus uudistui 1998. Tuloveroasteikon luokkia vähennettiin 7:stä 5:een. Samalla pienintä marginaaliveroastetta nostettiin 10 prosentista 19 prosenttiin ja ylintä alennettiin 51 prosentista 46 prosenttiin. Vuoden 1998 verouudistus sisälsi myös yleisen arvonlisäverokannan noston 20 prosenttiin sekä laajan yhteisöverouudistuksen, jonka hienosäätöä jatkettiin vuoteen 2001.

Italian parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2003 ohjelman koko verojärjestelmän uudistamiseksi ja uudistus tuli voimaan heti vuoden 2004 alusta. Uudistuksen jälkeen Italiassa on viisi erilaista verotyyppiä: henkilöiden tuloverotus, yhteisöverotus, arvonlisäverotus, vero palveluille ja tullit. Henkilöiden tuloverotuksessa uudistuksen päätarkoituksia on ollut lisätä sekä ikääntyvien työntekijöiden että naisten työn tarjontaa.

Alun perin tarkoituksena oli, että uudistuksen jälkeen vuonna 2005 Italiassa olisi enää kaksi marginaaliveroastetta ansiotuloille: 23 prosenttia alle 100.000 euron vuosituloilla ja 33 prosenttia tätä tuloarajaa korkeammille tuloille. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut. Vuonna 2005 veroasteikon luokkia kuitenkin vä-

hennettiin viidestä neljään ja ylintä marginaaliveroprosenttia alennettiin 45:stä 43:een.

Vuonna 2007 tuloveroasteikon luokkia lisättiin jälleen neljästä viiteen ja ylimmän tuloveroluokan tuloarajaa alennettiin 100 000 eurosta 75 000:een. Samalla perhevähennyksiä muutettiin takaisin tulosta tehtävistä vähennyksistä verosta tehtäviksi vähennyksiksi. (Ks. liite 1.) (Carone ja Salomäki 2001, European Commission 2003, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Itävalta

Itävallan kokonaisveroastetta on pidetty yleisesti varsin korkeana. Veroraskautuksen keventämiseksi hallitus on uudistanut niin henkilö- kuin yhteisöverotustakin. Alun perin tavoitteena on ollut painaa kokonaisveroaste alle 40 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä.

Vuonna 2005 verotettavan tulon alarajaa nostettiin 10 000 euroon ja tuloveroasteikon luokkien lukumäärää vähennettiin viidestä neljään. Tuloveroasteikko on tänä vuonna sama kuin 2005. Vuonna 2005 uudistettiin myös yritysverotusta, ja yritysveroprosenttia alennettiin 34:stä 25:een. (Bundesministerium für Finanzen 2004, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Ranska

Ranskassa alettiin keventää tuloverotusta ja sosiaalivakuutusmaksuja vuosina 2002 ja 2003. Tuloveroasteikon alin marginaaliveroaste laski vuoden 2000 9,5 prosentista 7,05 prosenttiin vuonna 2003. Ylimmän marginaaliveroasteen vastaava lasku oli 54 prosentista 49,58 prosenttiin. Pienituloisten työllistymistä alettiin kannustaa vuonna 2001 käyttöön otetulla erityisellä verovähennyksellä, työllisyysbonuksella, joka on suurimmillaan minimipalkkaa saavilla työntekijöillä.

Syyskuussa 2005 Ranskan valtiovarainministeri ja pääministeri ilmoittivat, että luonnollisten henkilöiden tuloverotusta kevennetään jälleen vuonna 2007. Aikaisemmat seitsemän tuloveroasteikon luokkaa vähennettiin viideksi. Alimman asteikkoluokan veroprosenttia alennettiin aikaisemmasta 6,83:sta 5,5 prosenttiin ja ylimmän luokan veroprosenttia alennettiin 48,09:stä 40 prosenttiin. Tuloverojen¹⁴ ja varallisuusverojen yhteissumma ei vuonna 2008 saa ylittää 50 prosenttia henkilön bruttotuloista vuodessa, kun 2007 raja oli 60 prosenttia ja sitä aikaisemmin 85 prosenttia bruttovuosituloista. (European Commission 2003, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Saksa

Saksan liittopäivät hyväksyivät 6. kesäkuuta 2000 verouudistuksen, joka kaikine lisäosineen pääsi varsinaisesti vauhtiin tammikuussa 2001. Yritysverokannan ja ansiotuloverotuksen verovapaan tulon suhteen veronkevennykset alkoivat kuitenkin jo 1999. Verouudistus saatettiin loppuun tammikuussa 2005.

¹⁴ Mukaan lasketaan tässä tapauksessa 8 prosentin ns. sosiaaliverot, mutta ei muita veroluontoisia sosiaalimaksuja.

Vuoden 2002 tulvakesän sekä yleisen taloudellisen tilanteen vuoksi Saksan liittohallitus päätti siirtää alun perin vuodelle 2003 suunniteltuja tuloveronkevennyksiä vuodelle. Samalla päätettiin väliaikaisesti korottaa yhteisöverokantaa 25 prosentista 26,5 prosenttiin. Liittohallitus korosti, että veronkevennyksen siirtäminen vuodelle ja yhteisöverokannan nosto 1,5 prosenttiyksiköllä ovat väliaikaisia toimia ja verouudistus saatetaan suunnitelmien mukaisesti loppuun vuonna 2005.

Tuloveroasteikon marginaaliveroasteita on uudistuksessa alennettu selvästi. Vuonna 2004 tuloverotus keveni enemmän kuin vuodelta 2003 siirrettyjen kevennyksien toteuttaminen edellytti. Perusaste¹⁵ oli vuonna 1998 25,9 prosenttia, vuosina 2001–2003 19,9 prosenttia, vuonna 2004 se oli 16 prosenttia, kunnes se vuonna 2005 aleni 15 prosenttiin. Asteikon ylin marginaaliveroaste oli vuonna 1998 53 prosenttia. Vuosina 2001–2003 se oli 48,5 prosenttia, vuonna 2004 se oli 45 prosenttia ja vuonna 2005 sitä alennettiin vielä 42 prosenttiin. Viime vuonna veroasteikkoon lisättiin yksi porras lisää: vähintään 250 000 euron verotettavasta vuositulosta maksetaan 45 prosentin marginaaliveroa. Verovapaan tulon yläraja oli vuonna 1998 6322 euroa. Vuonna 2003 se oli 7235 euroa ja vuodesta 2004 lähtien 7664 euroa.

Myös yritysverotuksessa on tehty mittavia uudistuksia. Vuonna 1998 jakamaton voitto verotettiin 45 prosentin verokannalla ja jaettua voittoa 30 prosentin kannalla. Vuodesta 2001 siirryttiin yhtenäiseen 25 prosentin verokantaan, jonka päälle lasketaan solidaarisuusmaksu ja paikallisesti määräytyvä elinkeinovero. Väliaikainen yritysveroprosentin korotus poistettiin vuoden 2004 alusta, ja yritysverokanta palautui 25 prosenttiin. Vuonna 2001 luovuttiin myös yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä, mutta vastineeksi osakkeiden luovutusvoitot ovat verovapaita vuodesta 2002 lähtien. Yksityishenkilöiden saamista osingoista puolet on verovapaita ja toista puolta verotetaan marginaaliveroasteen mukaan. Vastapainoksi myös yksityishenkilöt vapautettiin tietyin rajoituksin osakeomistusten luovutusvoitoista. Yleistä arvonlisäverokantaa nostettiin vuoden 2007 alusta 16:sta 19 prosenttiin. (Bundesministerium der Finanzen 2003, European Commission 2003, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Suomi

Suomessa palkansaajien tuloverotusta on kevennetty vähitellen vuodesta 1996 lähtien sekä sosiaalimaksuja alentamalla, valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja leikkaamalla että kunnallisveron ansiotulovähennyksestä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasoille. Vuonna 2006 kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus korvattiin uudella valtion verotuksessa tehtävällä ansiotulovähennyksellä. Uusi vähennys mahdollistaa tuloverotuksen keventämisen myös pienituloisilla, mutta se ei kavenna kuntien tulopohjaa.

Palkansaajan tuloverotus ei tänä vuonna juuri kevene. Ansiotuloverotusta koskevat päätökset riittävät takaamaan sen, että palkansaajan tuloverotus ei kiristy ansiotulojen noustessa ja kunnallisverotuksen kiristyessä. Valtion tuloveroasteikon luokkien määrä pieneni vuonna 2007 viidestä neljään.

¹⁵ Perusaste tarkoittaa käytännössä tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta.

2.2.2 Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat

Iso-Britannia

Vuonna 1999 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta alennettiin 20 prosentista 10 prosenttiin ja verottoman tulon ylärajaa laskettiin selvästi. Perusaste, eli keskimmäisen tuloveroluokan marginaaliveroaste, aleni vuonna 2000 yksiköllä 22 prosenttiin ja ylin marginaaliveroaste säilyi 40 prosentissa.

Vuonna 2008 palkan- ja eläkkeensaajilta poistetaan tuloveroasteikon alin porras kokonaan ja perusastetta alennetaan kahdella prosenttiyksiköllä 20 prosenttiin. Seuraavana vuonna asteikon ylintä tuloajaa nostetaan inflaatiotarkistuksen lisäksi vielä 800 punnalla. Iän mukana vaihtelevia henkilökohtaisia vähennyksiä korotetaan 2008 enemmän kuin inflaatiotarkistuksen verran.

Yleistä yritysveroprosenttia alennetaan tänä vuonna 30:sta 28:aan yli 1 500 000 punnan tuloista, keskimmäistä veroprosenttia alennetaan kolmella yksiköllä 29,75 prosenttiin ja alle 300 000 punnan tuloista veroprosenttia korotetaan 19:stä 21:een. (HM Treasury 2008, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Norja

Norjassa toteutettiin suuri verouudistus 1992, minkä jälkeen ansio- ja pääomatulojen verotus on ollut eriytettyä. Verrattuna muihin Pohjoismaihin Norjan tuloverotus ei ole erityisen kireää. Norjan hallitus kuitenkin kokee kansainvälisen paineen verojärjestelmää kohtaan sellaiseksi, että järjestelmää on uudistettava. Erityisinä ongelmina Norjassa pidetään ansiotulojen ylimmän marginaaliveroprosentin eroa pääomatulojen veroprosenttiin sekä Norjan verojärjestelmän mahdollista sopeutumattomuutta kansainvälisiin työvoiman ja pääoman liikkeisiin.

Pääomatuloja, kuten yritysten voittojakin, verotetaan 28 prosentin verokannalla. Sama verokanta pätee myös tavallisiin palkkatuloihin, joiden verotuksessa otetaan huomioon joitakin vähennyksiä. Tietyn tuloajan ylittäviä tuloja on verotettu korotetulla prosentilla, jota 2005 laskettiin 13,5:sta 12:een. Samalla korotetun veron maksuun velvoittavaa tuloajaa nostettiin 7,5 prosentilla 381 000 NOK:uun. Vuonna 2006 korotettua prosenttia laskettiin edelleen 9 prosenttiin ja tuloajaa nostettiin 3,4 prosentilla 394 000 NOK:uun. Tänä vuonna tuloajaa on 420 000 NOK.

Aluksi korotettua veroa maksettiin vain aikaisemmin mainitulla 13,5 prosentin kannalla, mutta vuonna 2000 luotiin uusi lisäveroluokka. Tätä ylintä lisäveroa maksettiin aikaisemmin 19,5 prosentin verokannalla, mutta 2005 ylintä lisäveroprosenttia kevennettiin neljällä yksiköllä 15,5 prosenttiin. Vuonna 2006 ylimmän tuloveroluokan veroprosenttia alennettiin 12:een, mutta sen maksuun velvoittavaa tuloajaa laskettiin samalla 800 000 NOK:sta 750 000 NOK:uun. Tänä vuonna ylimmän asteikkoluokan tuloajaa on 682 500 NOK. (Finansdepartementet 2005, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Ruotsi

Keväällä 2000 Ruotsin hallitus ilmoitti Ruotsin uudesta veropolitiikasta: vihreästä verotuksesta. Verotuksen painotusta oli tarkoitus siirtää pois pieni- ja keskituloisilta palkansaajilta sekä pieniltä yrityksiltä ympäristöveroihin. Käytännössä palkansaajien verotus ei juuri keventynyt. Siirtymisen vihreämpään verotukseen arvioitiin maksavan 30 miljardia Ruotsin kruunua ajanjaksolla 2001–2010. Ruotsin nykyinen hallitus päätti luopua vihreän verotuksen ohjelmasta ja mm. poisti vasta käyttöön otetun lentoveron.

Viime vuonna Ruotsissa otettiin käyttöön samantyyppinen vähennys kuin Suomessa valtionverotuksen ansiotulovähennys. Vähennyksellä on tarkoitus keventää pieni- ja keskituloisten verotusta, ja vähintään 65-vuotiailla ansiotulovähennyksen saa korotettuna. Vuonna 2008 valtionverotuksen ansiotulovähennystä korotetaan siten, että palkansaajan nettopalkka nousisi noin 250 000 kruunua ansaitsevalla 1000 kruunua kuussa. Suurimmillaan ansiotulovähennys on vähintään 325 000 kruunun vuosituloilla 14 483 kruunua.

Kotitalousvähennys tuli voimaan viime vuoden heinäkuussa. Kotitalousvähennyksessä on mahdollista vähentää 50 prosenttia ostetun palvelun hinnasta 50 000 kruunuun asti. Ammattiyhdistysten ja työttömyysvakuutusrahastojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus on poistettu. Lisäksi varallisuusvero on poistettu, ja kansallinen kiinteistövero poistetaan vuonna 2008. Kansallisen kiinteistöveron tilalle tulee kunnallinen kiinteistömaksu. (Finansdepartementet 2007, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b, Regeringskansliet 2006 ja 2007.)

Sveitsi

Sveitsin tuloveroja säädellään kolmella tasolla: liittovaltion keskustasolla, 26 kantonissa ja noin 2900 kunnassa. Kantonit voivat määrätä omia verolakejaan, joten Sveitsissä on voimassa 27 tuloverolakia. Tyypillistä tuloverojärjestelmälle on, että niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat vilkasta keskinäistä verokilpailua. Alueiden välinen verokilpailu on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä, mutta tuloverojärjestelmä on monimutkainen ja sekava.

Vuonna 1993 voimaan tulleen veroharmonisointilain mukaan kantonien piti sopeuttaa omat verolakinsa yhteneväiseen muotoon tammikuuhun 2001 mennessä. Veroharmonisoinnissa veropohjia ja verotuksen aikatauluja yhtenäistettiin, mutta kantonit määräävät edelleen tuloveroasteet ja erilaisten vähennysten suuruudet. Toteutunut verouudistus koski siis ainoastaan verojärjestelmän yhtenäistämistä eikä verotuksen tasoa, joka määräytyy itsenäisesti kantonien tasolla. Liittovaltion tasolla ansiotulojen veroprosentti vuonna 2008 on 0,77–11,5. (Amonn 2001, Carey ym. 1999, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Tanska

Tanskassa palkkatuloja verotetaan erittäin ankarasti. Vuonna 2004 palkansaajien verotusta kevennettiin luomalla uusi kunnallisverotuksessa vaikuttava ansiotulovähennys, joka oli 2,5 prosenttia palkasta ja vuonna 2007 enintään 7500 kruunua. Tänä vuonna verotusta kevennetään korottamalla vähennystä

4 prosenttiin ja 12 300 DKK:uun. Ensi vuonna vähennyksen prosenttia korotetaan 4,25:een ja enimmäismäärää 13 100 kruunuun.

Valtiolle menevää perusveroa (bundskat) alennettiin 2006 5,5 prosentista 5,48 prosenttiin. Tänä vuonna valtion tuloveroasteikkoon tehdään ainoastaan tulo-rajoiden indeksimuutokset. Henkilökohtaista vähennystä korotetaan 500 kruunulla sekä 2008 että 2009, ja valtion tuloveroasteikon ylimmän portaan tulorajaan tehdään ylimääräinen korotus 2009.

Tanskassa uudistettiin paikallishallinnon rakenteita, mikä vaikutti myös verotukseen. Läänit lakkautettiin ja samalla poistettiin lääninhallinnon perimä keskimäärin 12 prosentin tulovero. Poistettu lääninvero on korvattu 8 prosentin terveystaksalla sekä neljän prosenttiyksikön korotuksilla kunnallisveroihin. Yhden prosentin eläkemaksua ei poikkeuksellisesti kerätä tänä vuonna. Yritysveroprosenttia alennetaan tänä vuonna 28:sta 25:een. (International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Viro

Vielä vuonna 2004 Virossa oli voimassa 26 prosentin tasavero, jota palkansaajat maksoivat niin palkka- kuin pääomatuloistaankin. Sitten veroprosenttia on kevennetty vuosittain siten, että tänä vuonna se on 21. Seuraavina vuosina tuloveroprosenttia alennetaan yksiköllä, kunnes vuonna 2011 se on 18 prosenttia.

Ennen verotusta palkkatuloista tehdään henkilökohtainen vähennys, joka vuonna 2004 oli 16 800 EEK, tänä vuonna 27 000 EEK ja 36 000 EEK vuonna 2011. Toinen vanhemmista voi tehdä ylimääräisen vähennyksen tuloistaan, jos perheessä on alaikäinen lapsi. Ylimääräinen vähennys on lapsikohtainen. Vuonna 2007 lapsikohtaiseen vähennykseen olivat oikeutettuja vähintään kaksilapsiset perheet. Virossa ei ole paikallisia veroja eivätkä palkansaajat maksa myöskään sosiaalimaksuja. Palkansaajilla on kuitenkin 0,6 prosentin työttömyysvakuutusmaksu, kun vastaava maksuprosentti työnantajilla on 0,3. Työnantajien sosiaalimaksuprosentti on 33, mihin lisätään työttömyysvakuutusmaksu. Virossa ei ole varsinaista yleistä yritysveroprosenttia, mutta jaettavia voittoja verotetaan 21 prosentin verokannalla. Myös tätä verokantaa on tarkoitus alentaa vuosittain yksiköllä 18 prosenttiin vuonna 2011. (International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b, Ministry of Finance of Estonia 2008.)

2.2.3 Euroopan ulkopuoliset maat

Kanada

Vuonna 2000 Kanadan liittohallitus aloitti mittavan veronalennusohjelman. Tuloveroasteikon marginaaliveroasteita alennettiin 2001 ja tuloveroluokkien tulo-rajot nostettiin 2001–2002. Vuodesta 2000 lähtien niin verotettavan tulon rajoja kuin erilaisia vähennyksiäkin on muutettu vuosittain indeksin mukaisesti.

Vuoden 2003 budjetissa Kanadan hallitus ilmoitti aloittavansa viisivuotisen veronkevennysohjelman. Veronkevennysohjelma on osa suunnitelmaa, jolla Ka-

nadasta pyritään luomaan ”Pohjoisen tiikeri”: maa, joka houkuttelee investointeja ja osaavaa työvoimaa. Vero-ohjelma kohdistuu verojärjestelmän tehostamiseen, työnteon kannustamiseen, perheiden tukemiseen, säästämisen, investointien ja yrittäjyyden lisäämiseen sekä Kanadan aseman parantamiseen kansainvälisessä kilpailussa investoinneista. Vuoden 2006 budjetin yhteydessä hallitus julkisti kahdelle vuodelle ajoittuvan veronkevennysohjelman, jonka kustannukseksi on arvioitu 20 miljardia Kanadan dollaria.

Heinäkuussa 2006 otettiin käyttöön uusi työllisyysvähennys. Samaan aikaan alle 6-vuotiaiden lasten perheille alettiin maksaa kuukausittain 100 CAD:n lapsen hoitorahaa, jota verotetaan pienituloisemman puolison verotuksessa. Uuden hoitorahan myötä Kanadan lapsilisäjärjestelmää uudistettiin hieman. Viime vuonna otettiin käyttöön alaikäisistä lapsista saatava lapsivähennys ja korotettiin puoliso vähennystä.

Veronalennusohjelmassa kevennetään myös yritysverotusta vuoteen 2011 mennessä. Vuonna 2000 yritysveroprosentti oli 28, vuonna 2002 25, vuonna 2003 23 ja vuonna 2004 se aleni 21 prosenttiin. Yritysveroprosenttia on tarkoitus alentaa edelleen 2008–2012 siten, että 2008 se on 19,5 prosenttia, 2009 19 prosenttia, 2010 18 prosenttia, 2011 16,5 prosenttia ja 2012 15 prosenttia. (Department of Finance Canada 2001, 2003 ja 2006, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

USA

Presidentti George Bushin hallitus aloitti veronkevennysohjelman, joka on hyväksytty lakina vuonna 2001 ja jonka on tarkoitus ulottua aina vuoteen 2010 asti. Tammikuussa 2003 presidentti Bush esitti uuden kasvupaketin, jossa veronkevennysten toteutumista ehdotettiin nopeutettavan. Uutta kasvupakettia ei hyväksytty lakina, mutta sen pohjalta tehtiin uusi lakiesitys, joka hyväksyttiin toukokuussa 2003. Hyväksytyssä paketissa joitakin verotusta keventäviä toimenpiteitä nopeutettiin ja ne tulivat voimaan jo 2003–2004.

Veronkevennysohjelman mukaisesti vuonna 2001 luotiin uusi 10 prosentin tuloveroluokka, johon sisällytettiin osa 15 prosentin tuloveroluokasta. Uuden tuloveroluokan tulo rajaa nostettiin vuonna 2003 ja tarkistettiin inflaation mukaisesti 2004. Sekä veroasteikon tulo rajoja että verovähennysten määriä muutetaan vuosittain inflaatiokehityksen mukaan. Verouudistuksen yhteydessä on kevennetty myös naimisissa olevien ja yhteisesti verotettavien parien verotusta, ja lapsista saatavaa verovähennystä on nostettu.

Helmikuussa 2008 presidentti Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotetaan ansiotulovähennystä ja lapsivähennystä kumpaakin 300 dollarilla. Ansiotulovähennyksen 300 dollarin ylimääräinen lisä ulottuu aina 75 000 dollarin tuloille, minkä jälkeen se leikkautuu viidellä prosentilla (aviopuolisoiden yhteisverotuksessa 600 dollarin lisä leikkautuu 150 000 dollaria ylittäviltä tuloilta). (International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b, Joint Committee of Taxation 2001, Department of the Treasury 2001 ja 2003.)

Australia

Australia on perinteisesti ollut matalan verotuksen maa. Näin siksi, että Australiassa monet sosiaaliturvaan liittyvät tehtävät, jotka useimmissa OECD-maissa sisältyvät julkiseen sektoriin, kuuluvat yksityiselle sektorille. Heinäkuussa 2008 voimaan tulleet budjettipäätökset ovat uuden hallituksen ensimmäiset vaalien jälkeen.

Verovuonna 2003–2004 aloitettiin henkilöverotukseen kohdistuvat tuloveronkevennykset. Neljälle vuodelle ajoittuneen kevennysohjelman kustannuksiksi arvioitiin 14,7 miljardia Australian dollaria. Heinäkuussa 2006 voimaan tullessa budjetissa tuloveroasteikon asteikkoluokkien veroprosentteja alennettiin kahdella yksiköllä joka luokassa. Heinäkuussa 2007 toiseksi alimman asteikkoluokan tulorajaa nostettiin 20 prosentilla.

Uuden hallituksen on tarkoitus keventää työtä tekevien perheellisten tuloverotusta neljän seuraavan vuoden ajan 46,7 miljardilla dollarilla. Tänä vuonna tuloveroasteikon asteikkorajoja nostetaan reippaasti, muun muassa ylintä tulorajaa 20 prosenttia ja toiseksi alinta 13 prosenttia. Lastenhoitokustannuksia kompensoiva verovähennys nousee 30 prosentista 50 prosenttiin ja lasten koulutusrahastoon säästämistä kannustetaan veronkevennyksillä. Kuuden vuoden tavoitteeksi on asetettu neljän tuloveroluokan supistaminen kolmeen siten, että ylin marginaaliprosentti alenisi nykyisestä 45:stä 40:een. (Australian Commonwealth Government 2004, 2006 ja 2007, International Bureau of Fiscal Documentation 2008a ja 2008b.)

Japani

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa. Japanissa kevennettiin tuloverotusta 1990-luvun lopulla taloudellisen tilanteen pysyessä huonona. Vuonna 2002 verotusta uudistettiin jälleen, mutta ennen kaikkea yritysverotuksen puolella.

Vuonna 2006 Japanissa aloitettiin mittava verouudistus, jonka yhtenä päätarkoituksena on henkilöverotuksessa siirtää verotuksen painopistettä pois kansallisesta tuloverosta paikalliseen tuloverotukseen. Vuonna 2007 valtion tuloveroasteikon luokkia lisättiin neljästä kuuteen. Paikallinen tuloverotus muutettiin progressiivisesta kolmen asteikkoluokan järjestelmästä 10 prosentin suhteelliseksi veroksi. Järjestelmän muutoksesta johtuvaa pienituloisten paikallisverotuksen kiristymistä kompensoitiin uudella verovähennyksellä. Uudistuksen muita pääkohtia ovat mm. yritysverotuksen muutokset, uudistukset asumisen verotuksessa sekä alkoholi- ja tupakkaverotuksen selkiyttäminen ja yksinkertaistaminen. (International Bureau of Fiscal Documentation 2004–2008, Messere 2002, Ministry on Finance 2005.)

3. TYÖN VEROTUS VUONNA 2008

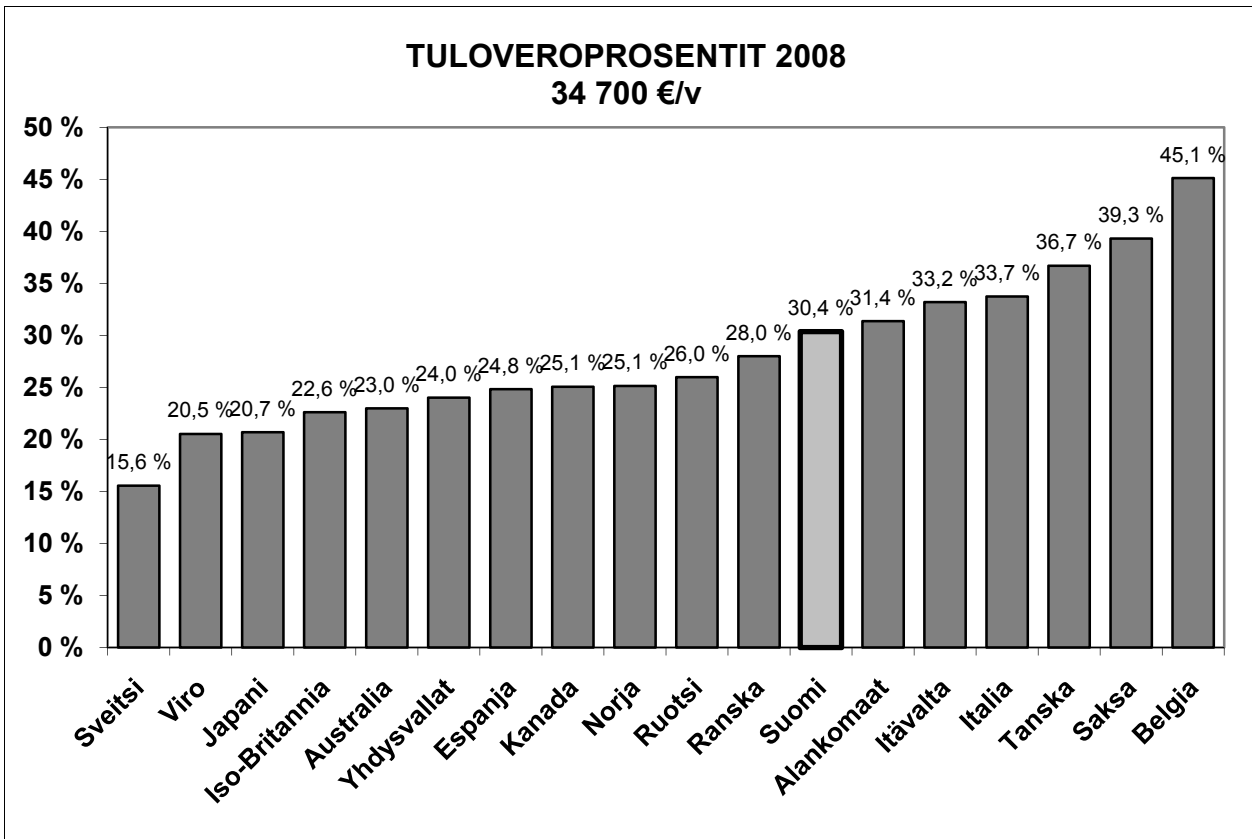
3.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Tässä luvussa kuvataan palkansaajan tuloverotusta, eli palkansaajan maksamien verojen ja veroluontoisten maksujen osuutta bruttotuloista 17 tutkittavassa OECD-maassa sekä Virossa. Tarkemmat numerotiedot veroasteista ovat liitteissä 3.1 (yksinäinen palkansaaja ja yhdentulonsaajan perhe) ja 3.2 (kahden tulonsaajan kaksilapsinen perhe).

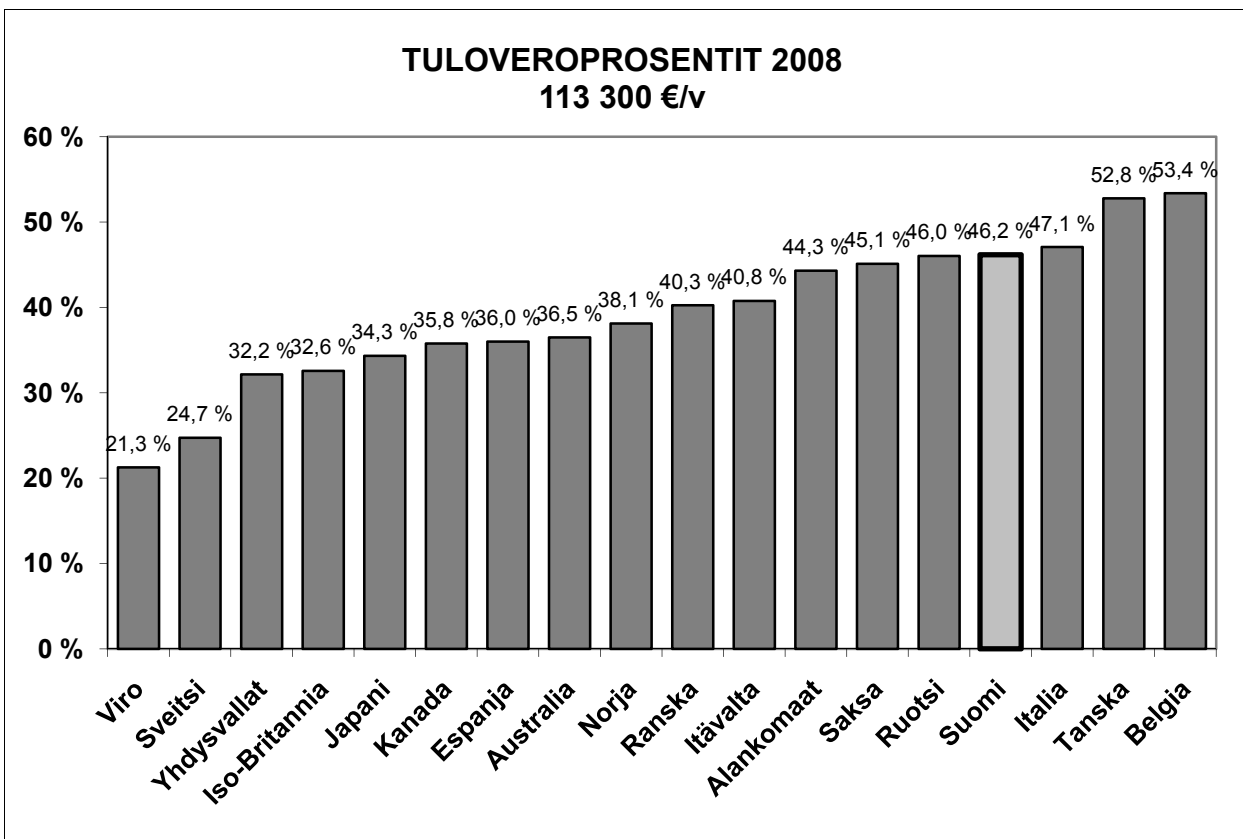
Pieni- ja keskituloisten verottajana Suomi ei ole yhtä ankara kuin yli keskituloisilla (liite 3.1). Esimerkiksi Ruotsi verottaa pienituloisia palkansaajia ankaremmin kuin Suomi, mutta jo keskituloisten verotus on meillä tiukempaa (kuva 3.1). Norja kuuluu tutkittujen maiden keskikastiin tuloverottajana. Belgia, Tanska ja Saksa ovat pieni- ja keskituloisten palkansaajien verottajana omaa luokkaansa.

Belgia ja Tanska ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla tulotasoilla ja Saksa ja Italia kolmella alimmalla tulotasolla (ks. liite 3.1 ja kuva 3.2). Tilanne kuitenkin muuttuu hieman, kun tarkastellaan perheellisiä palkansaajia. Erilaiset, perhetilanteeseen liittyvät vähennykset ja verotettavan tulon määrittely lieventävät monissa maissa perheellisten palkansaajien verotusta verrattuna yksinäisiin palkansaajiin. Esimerkiksi kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsisilla perheillä tuloverotus on Saksassa lievempää kuin Suomessa (kuva 3.3).¹⁶

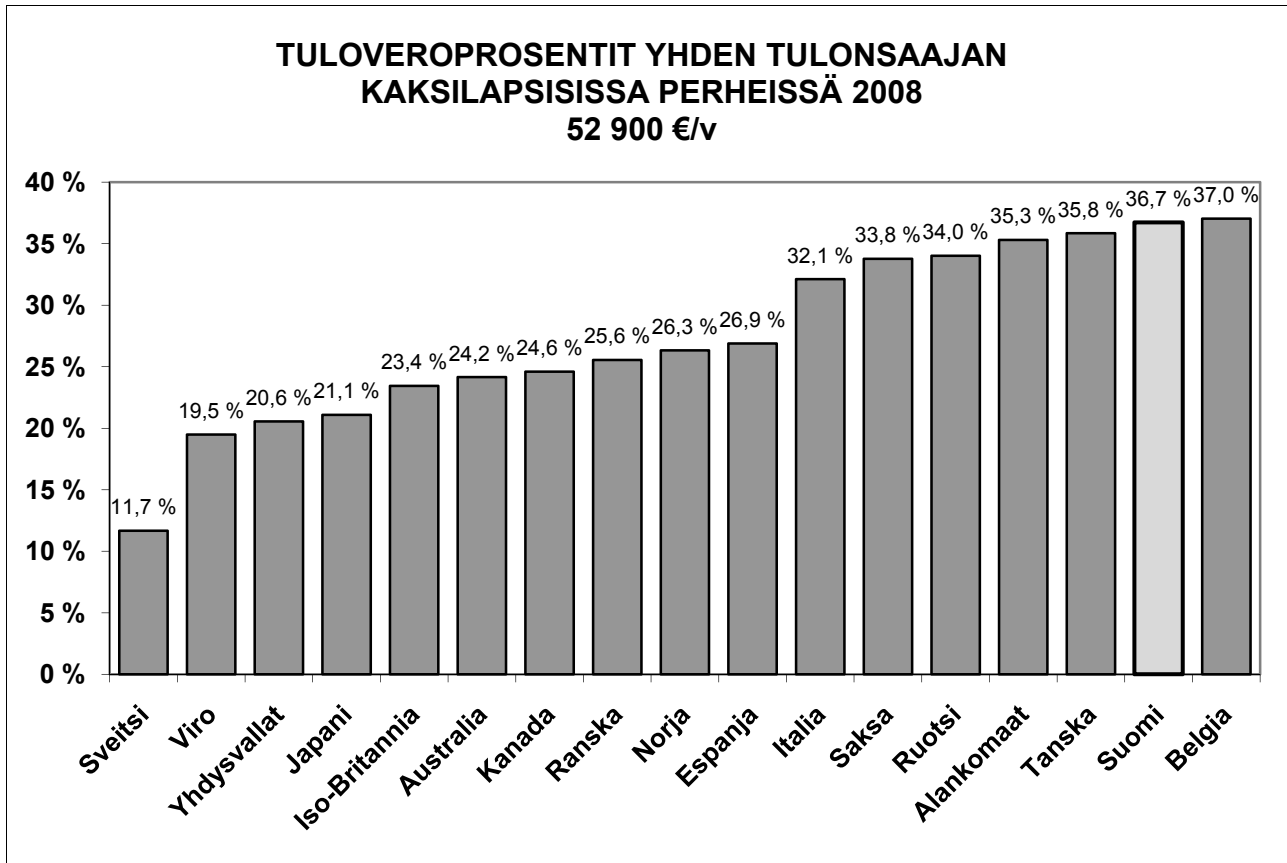
¹⁶ Kurjenojan (2008) perhetukivertailussa on selitetty lyhyesti 11 Euroopan maan erilaisia käytäntöjä perhetilanteen huomioon ottamisessa tuloverotuksessa.

Kuva 3.1 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit 18 vertailumaassa 2008, vuosipalkka 34 700 euroa.

Kuva 3.2 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit 18 vertailumaassa 2008, vuosipalkka 113 300 euroa.

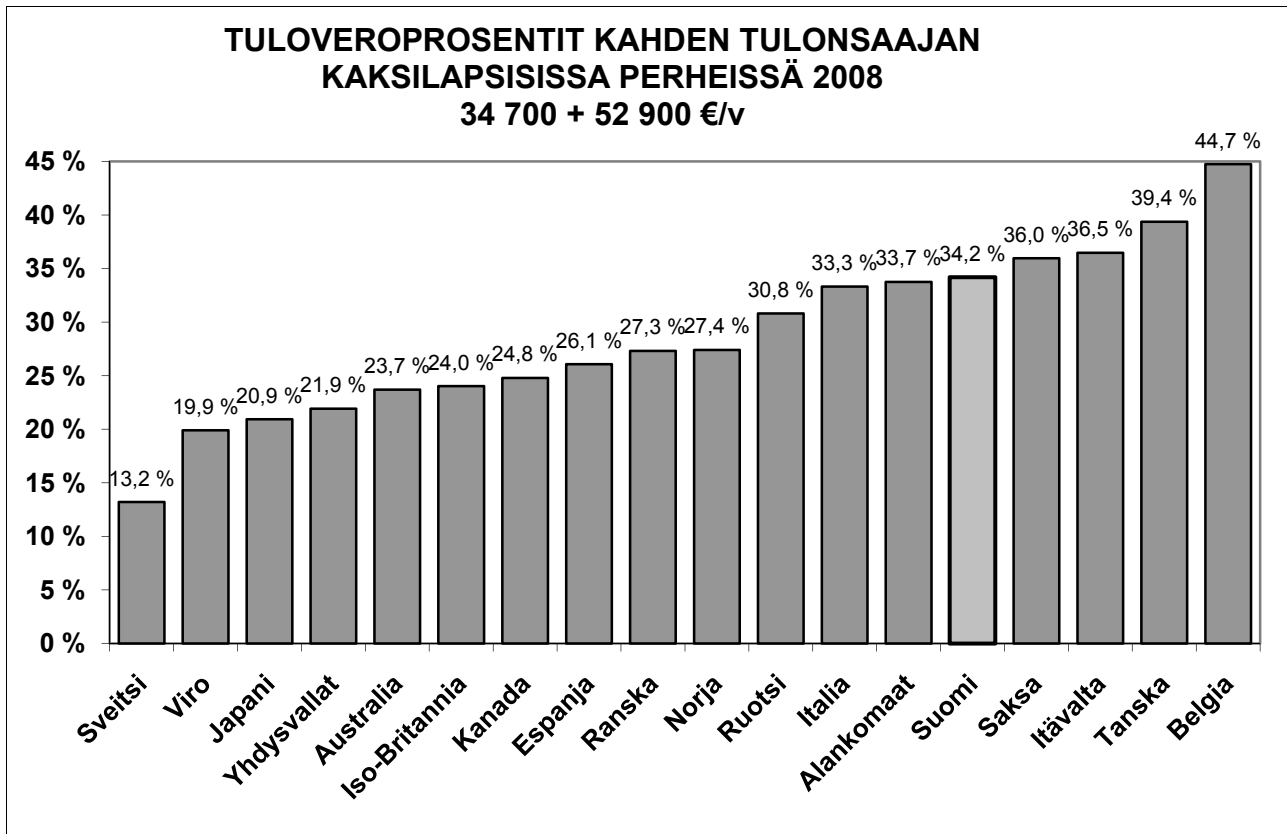

Kuva 3.3 Palkansaajan tuloveroprosentit 18 vertailumaassa 2008, perheessä kaksi lasta, kaksi huoltajaa, mutta yksi tulonsaaja, vuosipalkka 52 900 euroa.

Suomessa ja Ruotsissa kohdellaan kaikkia palkansaajia tuloverotuksessa samalla tavoin perhetilanteeseen katsomatta. Esimerkiksi Norjassa, Tanskassa ja Itävallassa pariskuntia, joissa toinen puoliso on täysin tuloton tai hyvin pienituloinen, verotetaan lievemmin kuin yksinäisiä palkansaajia tai kahden tulonsaajan perheitä. Yhden tulonsaajan, mutta kahden huoltajan perheiden kiireimmissä verottajamaissa on voimassa puolisoitten erillisverotus: Itävallassa, Suomessa, Italiassa, Ruotsissa, Belgiassa ja Tanskassa. Kahden tulonsaajan perheillä puolisoitten tulojen yhteisverotus – esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa - ei lievennä progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä. (Kuva 3.4.)

Suomi on perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Tämä johtuu siitä, että Suomessa palkansaajan tuloverotuksessa ei ole mitään perhe-elementtejä, jotka keventäisivät perheellisten verotusta verrattuna perheettömiin.¹⁷ Siitä huolimatta, että useassa tutkimuksen vertailumaista ei ole voimassa puolisoitten yhteisverotusta, lapsiperheiden verotusta kevennetään kuitenkin erilaisin lapsi- tai puolisoikohtaisin vähennyksin.

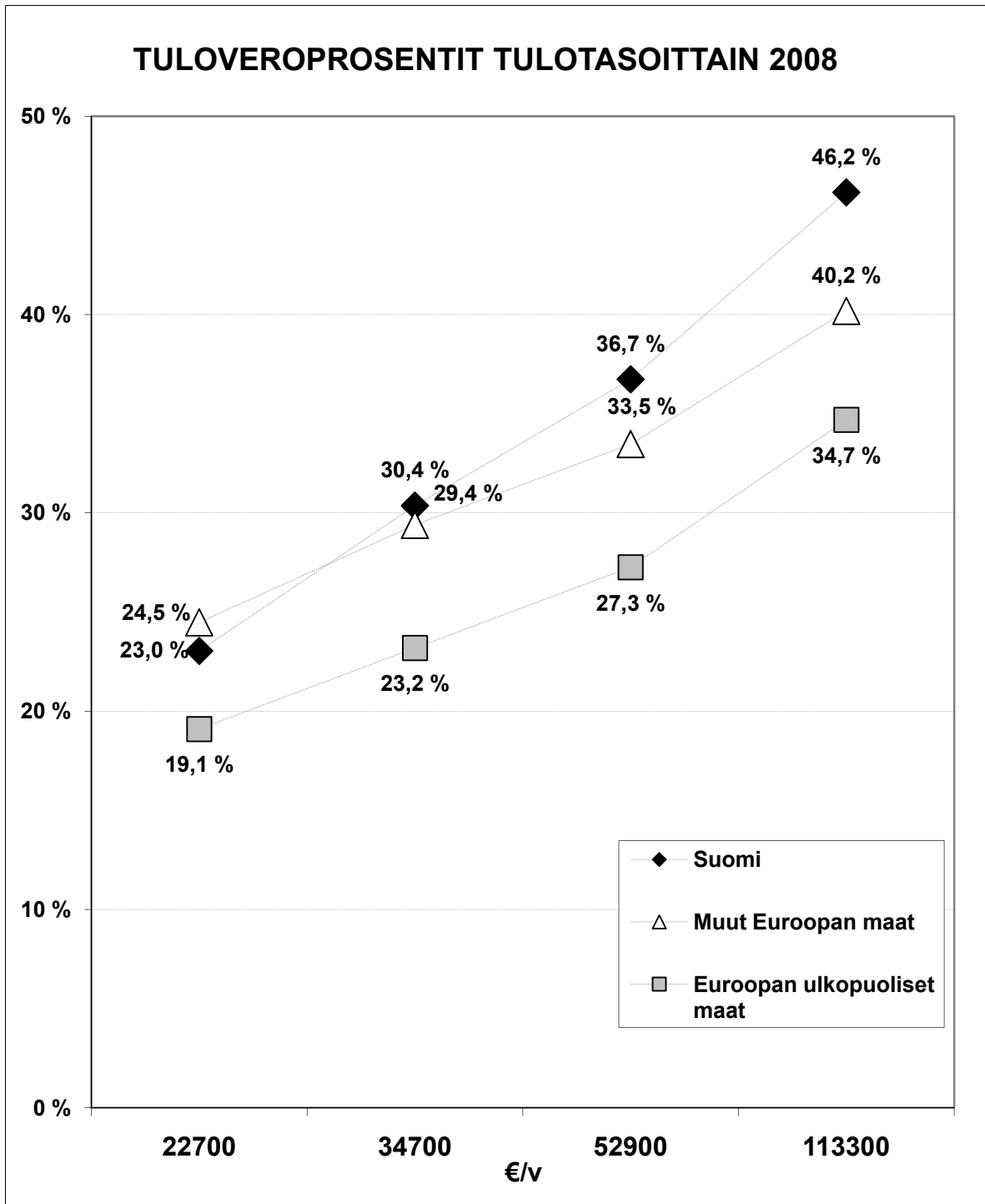
¹⁷ Poikkeuksena tästä on alijäämähyvitys.

Kuva 3.4 Kahden tulonsaajan, kaksilapsisten palkansaajaperheiden tuloveroprosentit 18 vertailumaassa 2008, vuosipalkat 34 700 ja 52 900 euroa.

Suomi näyttäisi olevan eurooppalaisittain kilpailukykyinen pienituloisten palkansaajien verottajana, mutta kilpailukyky häviää tulojen kasvaessa. Tämä näkyy erityisen selvästi kuvassa 3.5, jossa esitetään tuloveroprosentit palkkatasoinnain Suomessa ja muissa tutkituissa maissa keskimäärin. Kun pienituloisimpien palkansaajien kohdalla Suomen tuloverotus on puolitoista prosenttiyksikköä kevyempää kuin Euroopassa keskimäärin, keskipalkkaisilla verotus on jo prosenttiyksikön kireämpää ja suomalaisittain suurituloisilla kuusi prosenttiyksikköä kireämpää kuin Euroopassa keskimäärin.

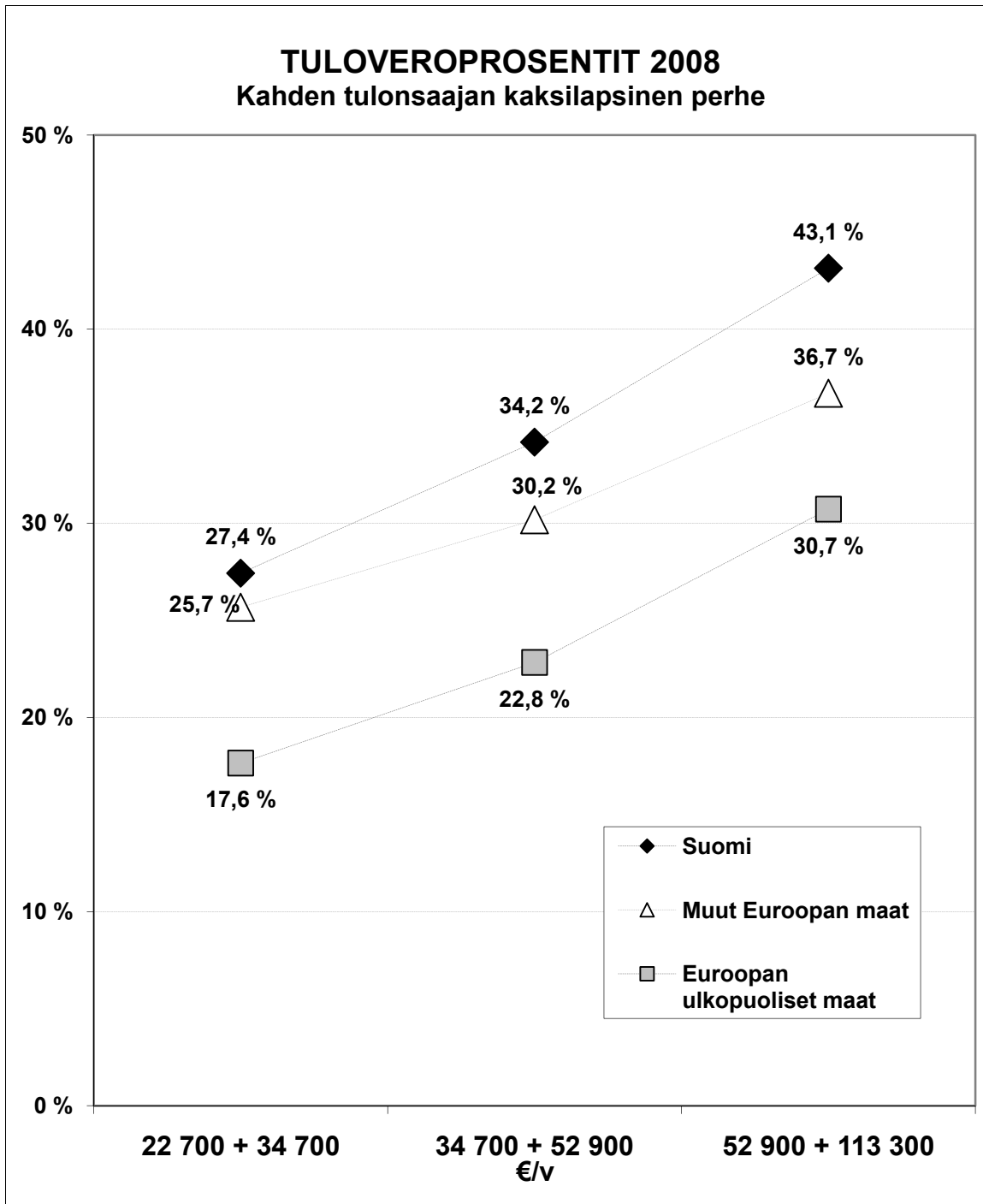
Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin (kuva 3.5). Pienituloisten verotus on Suomessa 3,9 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Suomalaisittain keskipalkkaisilla ero on venähtänyt jo 7,2 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla ero on 11,5 prosenttiyksikköä. Kilpailukykyimme heikkenee niin Euroopan maihin kuin Euroopan ulkopuolisiinkin maihin verrattuna, kun palkat nousevat.

Kuva 3.5 Perheettömien palkansaajien tuloveroprosentit Suomessa ja muissa tutkituissa maissa keskimäärin palkkatasoinnain 2008.

Progression kireys suomalaisessa tuloverotuksessa näkyy myös kuvassa 3.6, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden tuloverotuksen tasoa Suomessa ja muissa tutkituissa maissa keskimäärin. Pieni- ja keskituloisen puolison pariskunnalla tuloverotuksen ero muihin Euroopan maihin on 1,7 prosenttiyksikköä keskimäärin ja Euroopan ulkopuolisiin maihin 9,8 prosenttiyksikköä. Varsin hyvätuloisessa perheessä vastaavat erot ovat jo 6,4 ja 12,4 prosenttiyksikköä. Tyypillistä pohjoismaista kahden työssäkäyvän huolta-

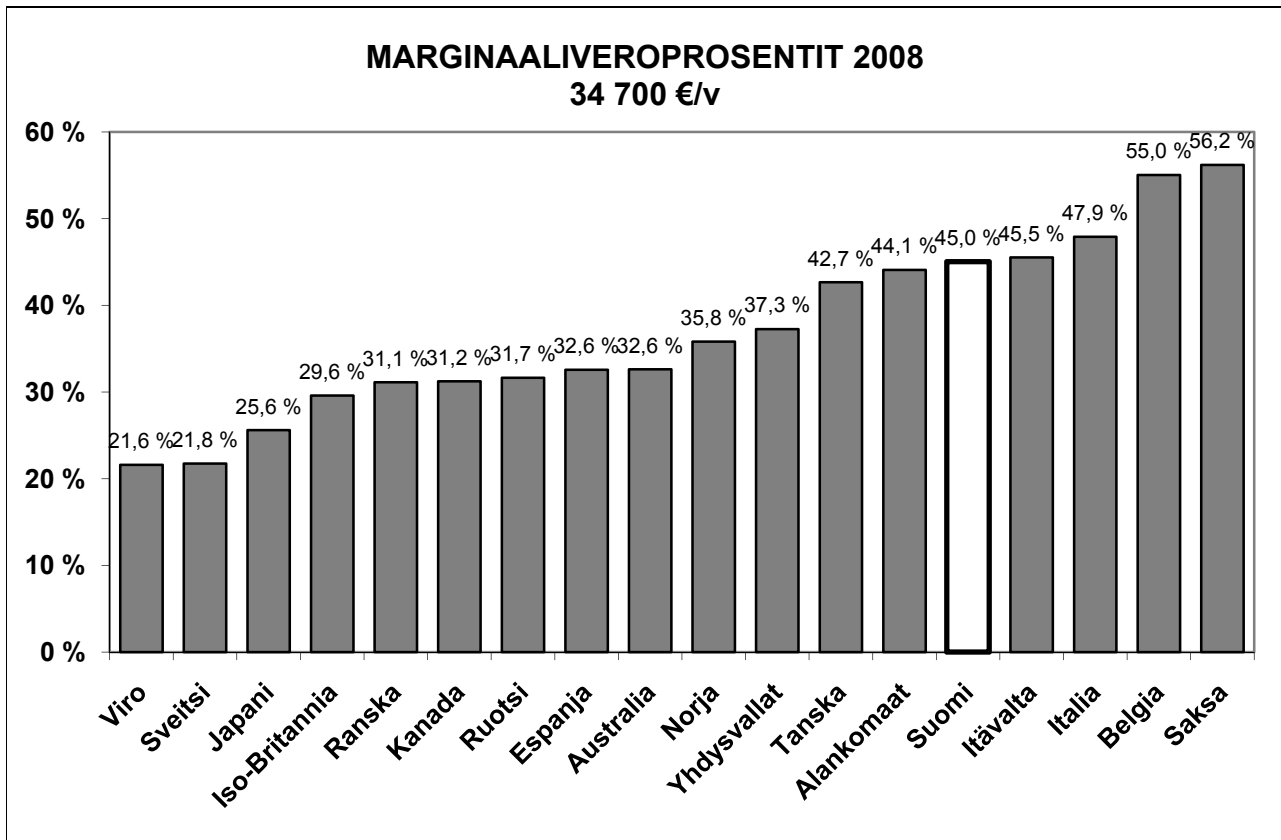
jan perhettä verotetaan siis Suomessa suhteellisesti ankarammin kuin perhe-
töntä palkansaajaa, kun vertailukohteena ovat muut teollistuneet länsimaat.

Kuva 3.6 Kaksilapsisten, kahden tulonsaajan palkansaajaperheiden tuloveroprosentit Suomessa ja muissa tutkituissa maissa keskimäärin palkkatasoittain 2008.

3.2 Palkansaajan marginaaliverotus

Palkansaajien lisätuloon kohdistuvat marginaaliveroasteet eli eri verojen yhteenlasketut osuudet tulonisäyksestä vuonna 2008 on esitetty liitteissä 4.1 ja 4.2.¹⁸ Liitteessä 4.1 on esitetty marginaaliveroasteet yksinäisellä tulonsaajalla sekä yhden tulonsaajan kaksilapsisella perheellä. Liitteessä 4.2 on esitetty lisätulojen marginaaliveroasteet kahden tulonsaajan kaksilapsisilla perheillä.

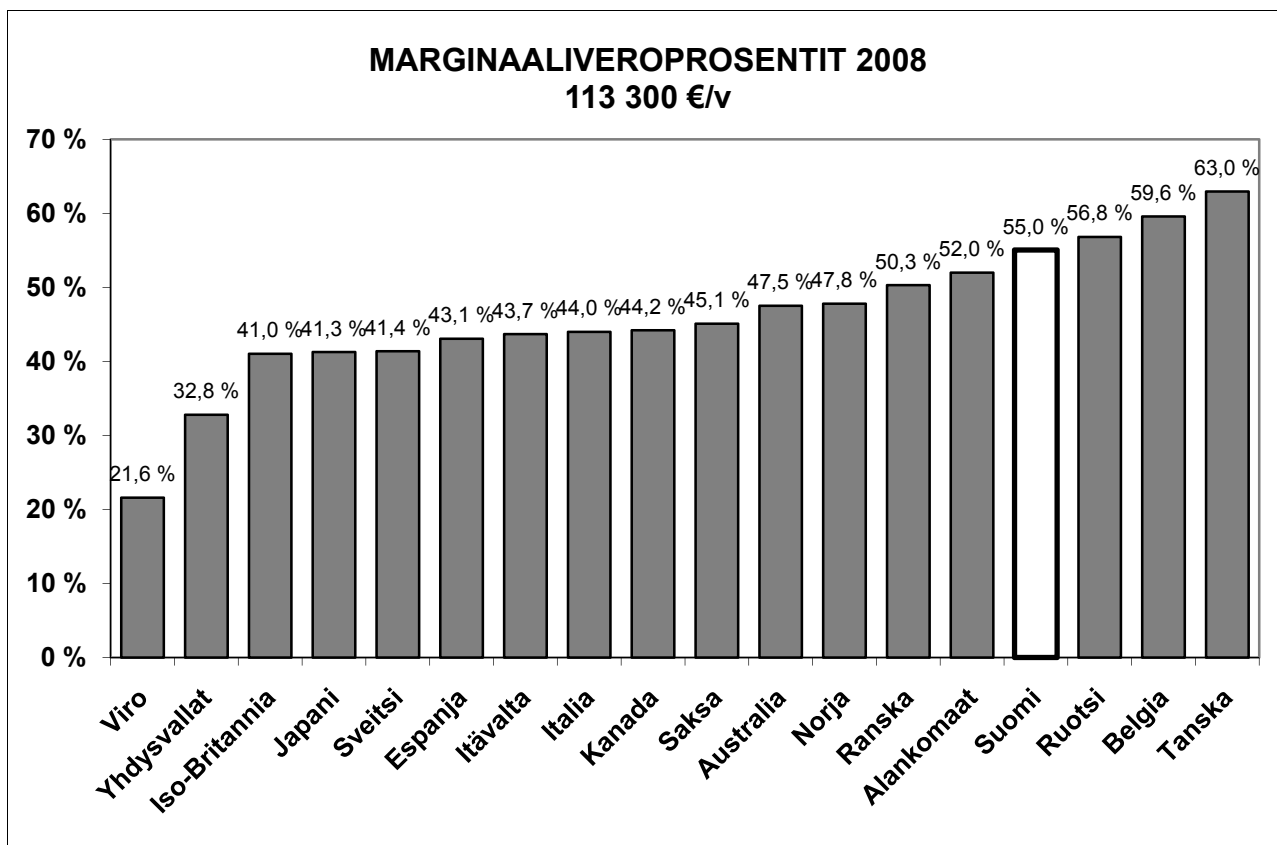

Kuva 3.7 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit 18 vertailumaassa 2008, vuosipalkka 34 700 euroa.

Kuvassa 3.7 esitetään suomalaisittain keskituloisen palkansaajan marginaaliveroasteet tutkituissa maissa. Saksassa ja Belgiassa palkansaajan lisätuloista peritään yli 50 prosenttia marginaaliveroa. Italiassa, Itävallassa ja Suomessa marginaaliverotus on Belgian ja Saksan jälkeen kireintä. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa keskituloisen palkansaajan työmarkkina-aseman parantaminen on selvästi kannattavampaa kuin Suomessa. Hyvätuloisen palkansaajan marginaaliveroaste kipuaa Suomessa 55 prosenttiin. Vain Belgiassa, Tanskassa ja Ruotsissa marginaaliverotus on Suomea kireämpää (kuva 3.8).¹⁹

¹⁸ Tulonisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasoilla.

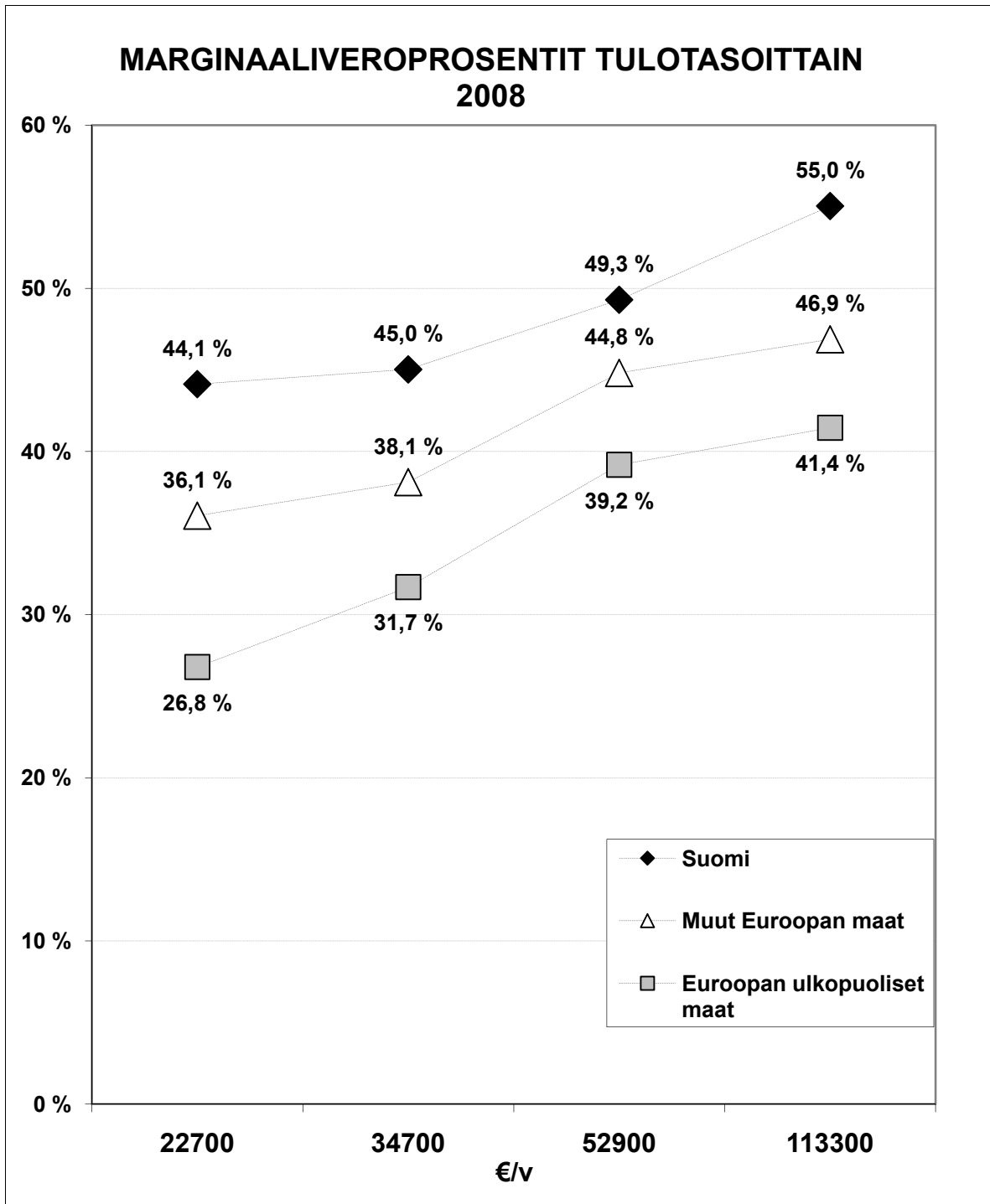
¹⁹ Kuten aikaisemmin on jo kerrottu, 113 300 euroa ei ole tuloveroasteikon ylimmän luokan alaraja Suomessa tai muuallakaan maailmassa. Suomessa valtion tuloveroasteikon ylimmän luokan puhtaan ansiotulon alaraja on 62 000 euroa.

Kuva 3.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit 18 vertailumaassa 2008, vuosipalkka 113 300 euroa.

Suomessa jo varsin pienillä palkkatasoilla eteenpäin pyrkimisen verotus on kireää. Alimmalla esimerkkipalkkatasolla palkankorotuksesta maksetaan kahdeksan prosenttiyksikköä enemmän veroa kuin muissa tutkituissa Euroopan maissa keskimäärin, ja 17,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin tutkimuksen Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

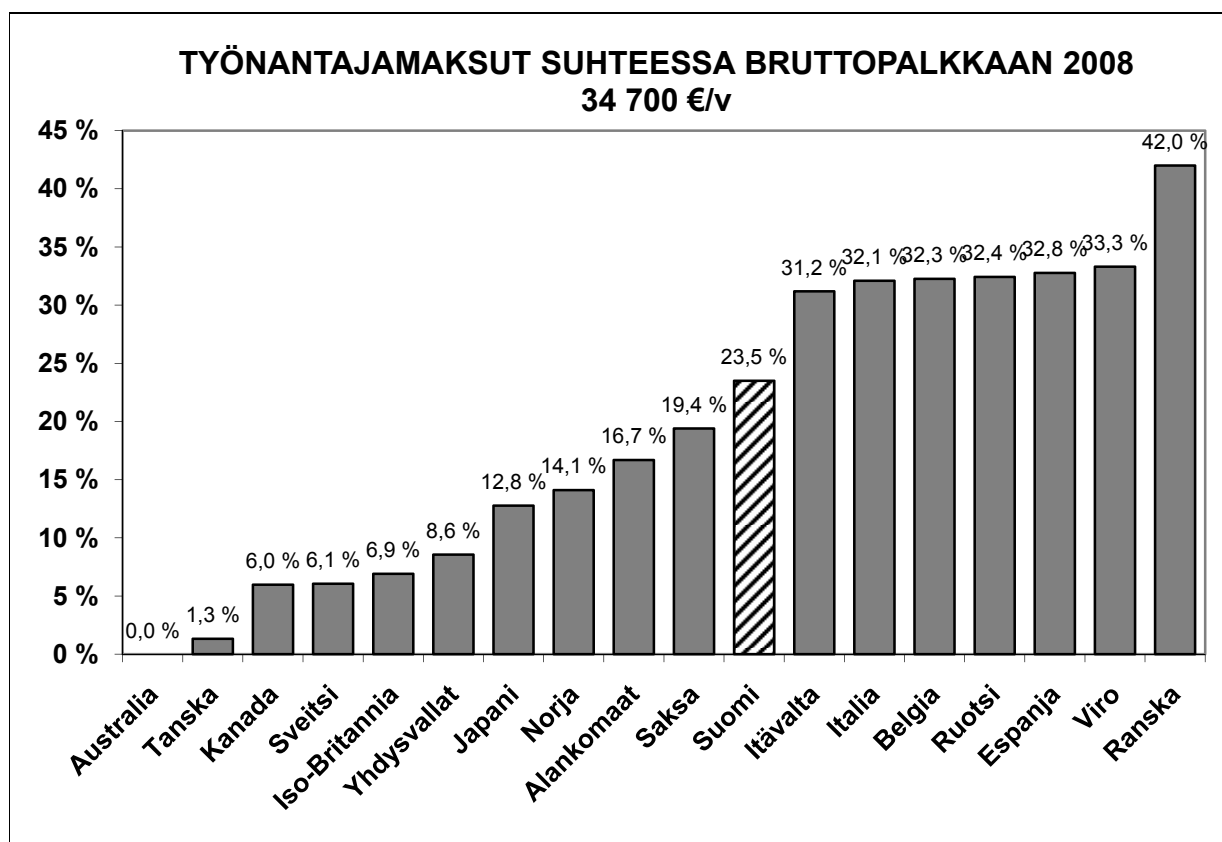
Myös suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi. Keskipalkkaisten marginaaliveroprosentti on 6,9 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muualla Euroopassa keskimäärin ja 13,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Korkeimmalla tutkitulla palkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 8,1 prosenttiyksikköä suurempi kuin muualla Euroopassa ja 13,6 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. (Kuva 3.9.)

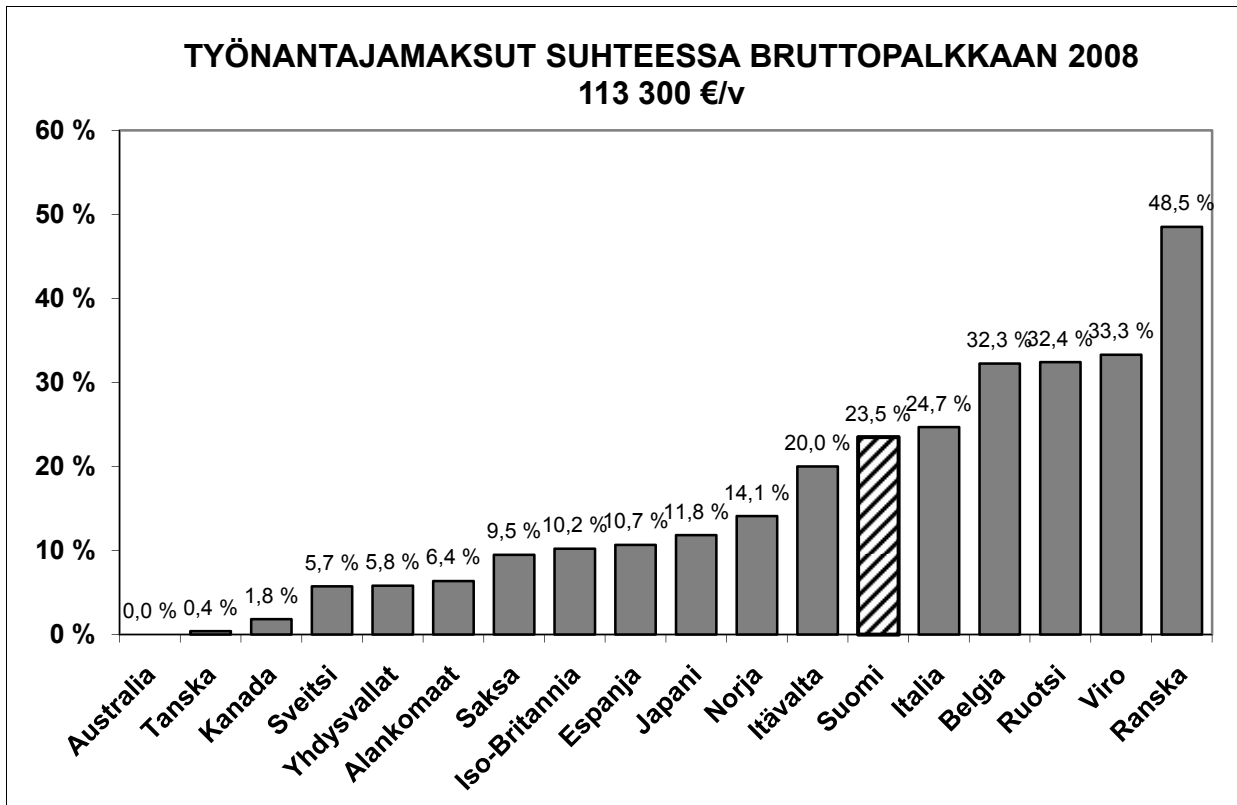
Kuva 3.9 Perheettömien palkansaajien marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa tutkituissa maissa keskimäärin palkkatasoinnain 2008.

3.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajan palkkasidonnaisten, pakollisten ja veroluontoisten sosiaalivakuutusmaksujen osuus bruttopalkasta on esitetty liitteessä 5. Kuvassa 3.10 esitetään suomalaisittain keskituloisesta työntekijästä maksettavat työnantajan sosiaalivakuutusmaksut. Suomessa työnantajamaksut ovat korkeahkoa keskituloa, noin 23,5 prosenttia bruttopalkasta, kun muissa Euroopan maissa keskimäärin ne ovat 23,1 prosenttia. Suomessa keskipalkkaiseen työhön kohdistuva verorasitus on suurimmaksi osaksi työntekijöiden itsensä maksettavana kun taas esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Espanjassa ja Ranskassa verorasitus kohdistuu työnantajalle. Kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja.

Kuva 3.10 Työnantajan veroluontoisten sosiaalimaksujen osuus bruttopalkasta 2008. Perheen palkansaaja, vuosipalkka 34 700 euroa.

Kuva 3.11 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen osuus bruttopalkasta 2008. Perheetön palkansaaja, vuosipalkka 113 300 euroa.

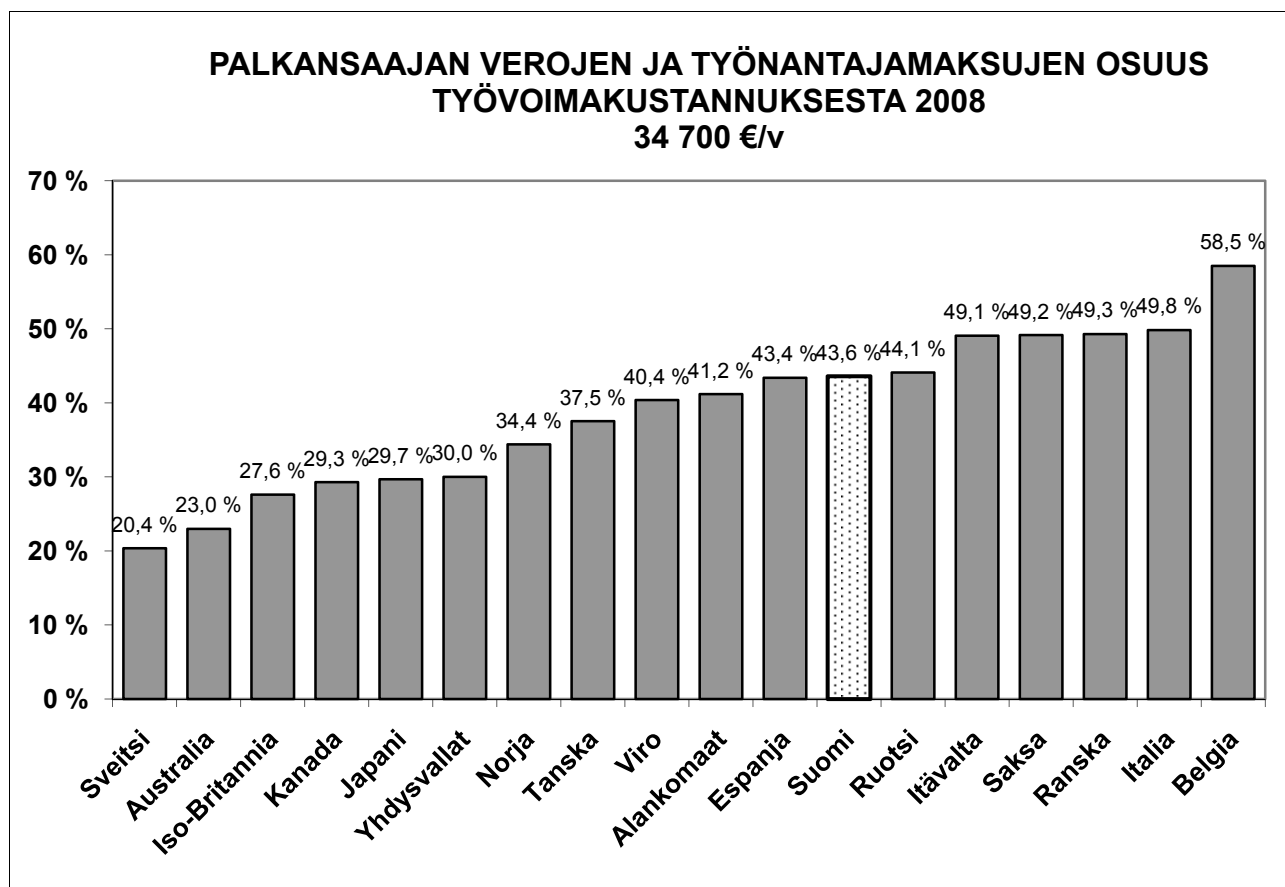
Muissa maissa melko yleiset kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja, vaan maksut ovat prosentimääräisinä samat palkkatason vaihdellessa. Siksi maksut ovat Suomessa muihin maihin verrattuna suhteessa korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista perittäessä. Muissa tutkituissa Euroopan maissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla tulotasolla keskimäärin 19,1 prosenttia. (Liite 5 ja kuva 3.11.)

3.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä

Liitteissä 6.1 ja 6.2 on esitetty palkansaajan tuloverojen ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen yhteenlaskettu osuus koko työvoimakustannuksesta tarkastelluissa maissa vuonna 2008. Työvoimakustannus muodostuu bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista, veroluonteisista maksuista.

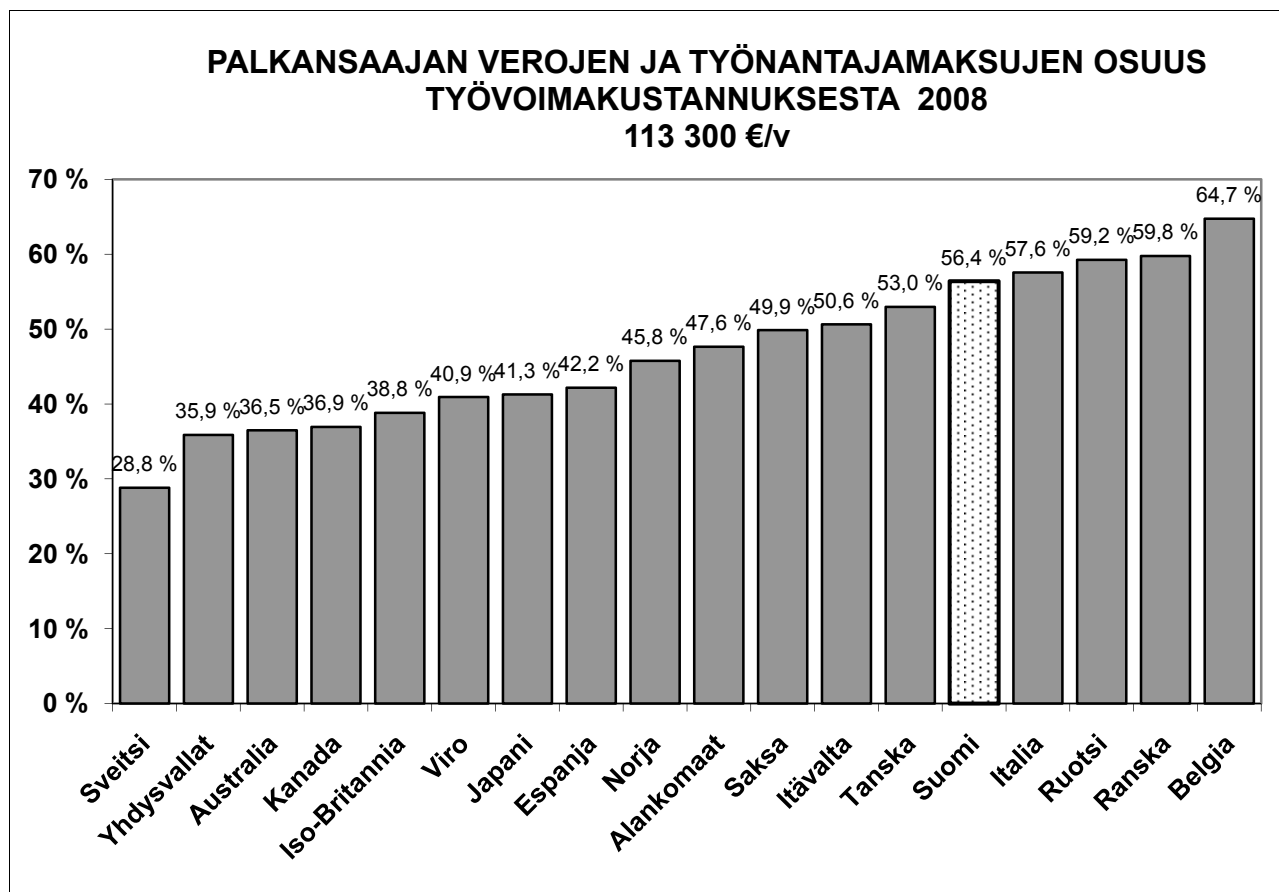
Kuvassa 3.12 esitetään euro- ja valuuttamääräisenä yhtä suureen bruttopalkkaan kohdistuvan palkkaverokiilan suuruutta, eli palkansaajan tuloverojen ja työnantajan maksamien veroluontoisten työnantajamaksujen osuutta työvoimakustannuksesta. Kuvasta nähdään, että suomalaisittain keskipalkkaiseen työhön kohdistuva palkkaverokiila on levein Belgiassa, Italiassa, Ranskassa, Saksassa ja Itävallassa. Palkkaverokiila on Suomea kapeampi kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa, jossa työnantajamaksut ovat hyvin pienet.

Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi, mikä johtuu Suomea suuremmista työnantajamaksuista.

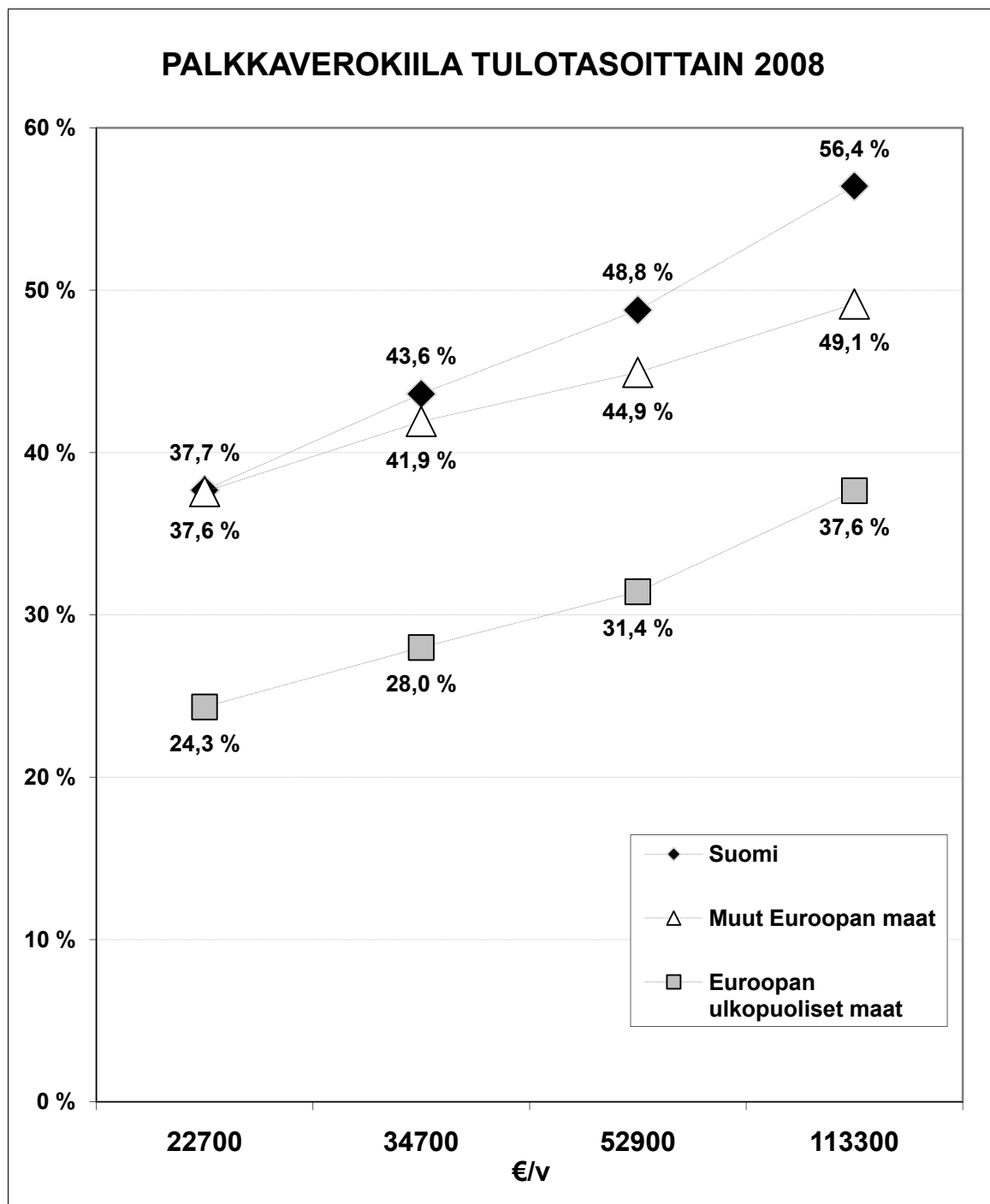
Kuva 3.12 Palkkasidonnaisten työntekijän ja työnantajan maksamien verojen ja veroluontoisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansaajalla 2008, vuosipalkka 34 700 euroa.

Koska tuloveroprogressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosäntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä korkeammat tulot palkansaajalla on. Kuvasta 3.13 nähdään, että korkeasti palkattuun työhön kohdistuu Suomessa, Ruotsissa, Italiassa ja Ranskassa hieman alle 60 prosentin palkkaverokiila. Belgiassa palkkaverokiila on tätäkin korkeampi.

Kuva 3.13 Palkkasidonnaisten työntekijän ja työnantajan maksamien verojen ja veroluontoisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansaajalla 2008, vuosipalkka 113 300 euroa.

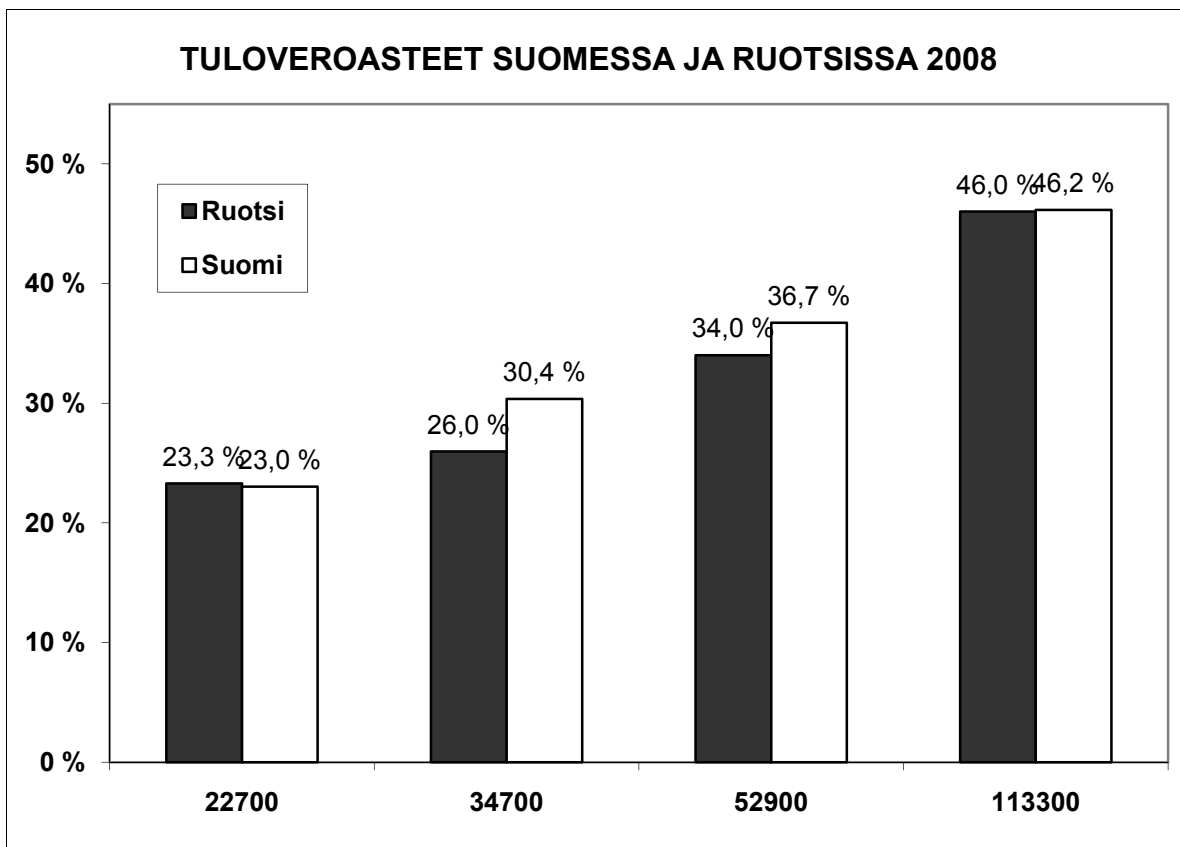
Kuvasta 3.14 nähdään, että palkkaverokiila Suomessa on Euroopan maiden keskitasoa pienillä palkoilla. Korkeimmalla tarkastellulla palkkatasolla Suomen palkkaverokiila on jo 7,3 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja 18,8 prosenttiyksikköä leveämpi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

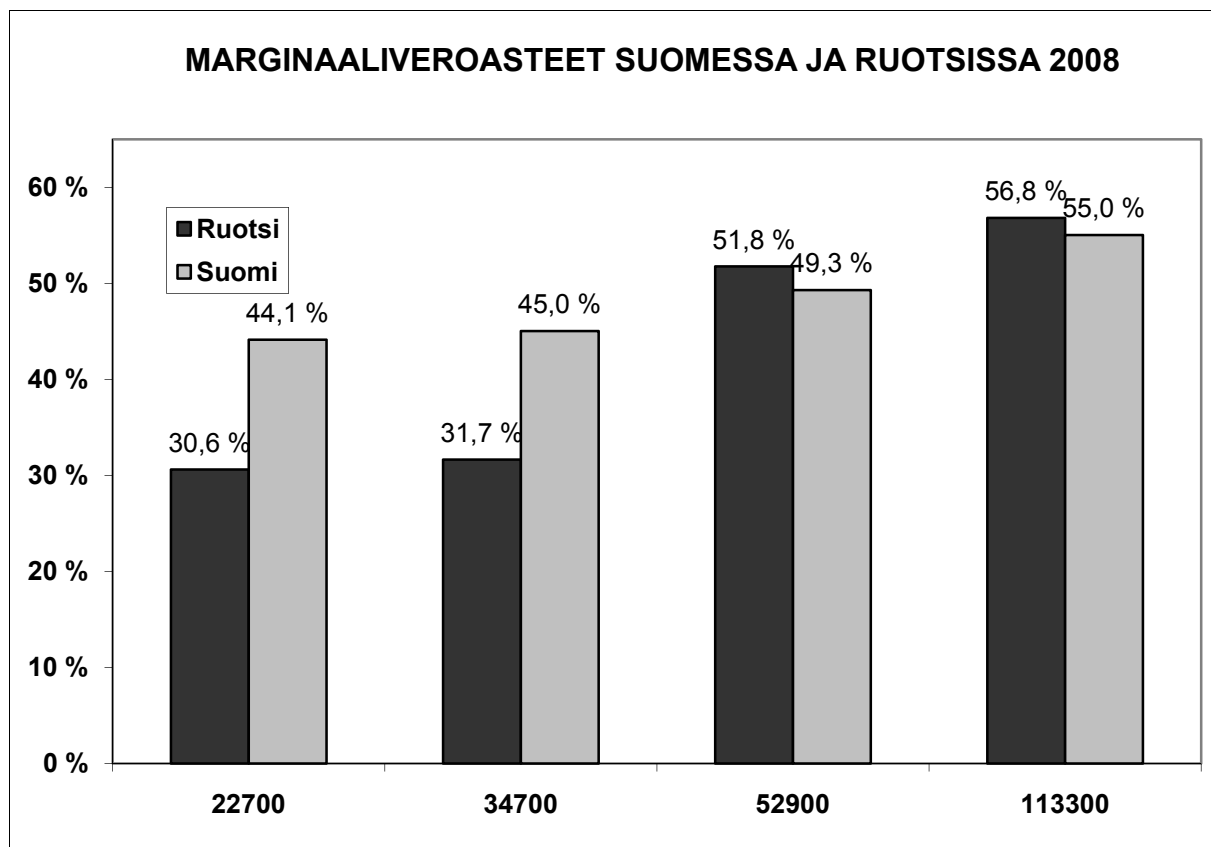
Kuva 3.14 Perheettömien palkansaajien työvoimakustannukseen kohdistuva palkkaverokiiila Suomessa ja muissa tutkituissa maissa keskimäärin palkkatasoinnain 2008.

4 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA ISOSSA-BRITANNIASSA

Palkkaverotus Ruotsissa ja Suomessa on monena vuonna ollut suunnilleen samalla tasolla. Merkittävä ero Ruotsin ja Suomen palkkaverotuksen välillä on se, että Ruotsissa pieni- ja suurituloista verotetaan suurin piirtein samalla tasolla kuin Suomessakin, mutta keskituloisia Ruotsissa verotetaan Suomea lempeämmin (kuva 4.1). Ruotsissa marginaaliveroasteet ovat pieni- ja keskituloisilla selvästi alhaisemmat kuin Suomessa (kuva 4.2).

Kuva 4.1 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

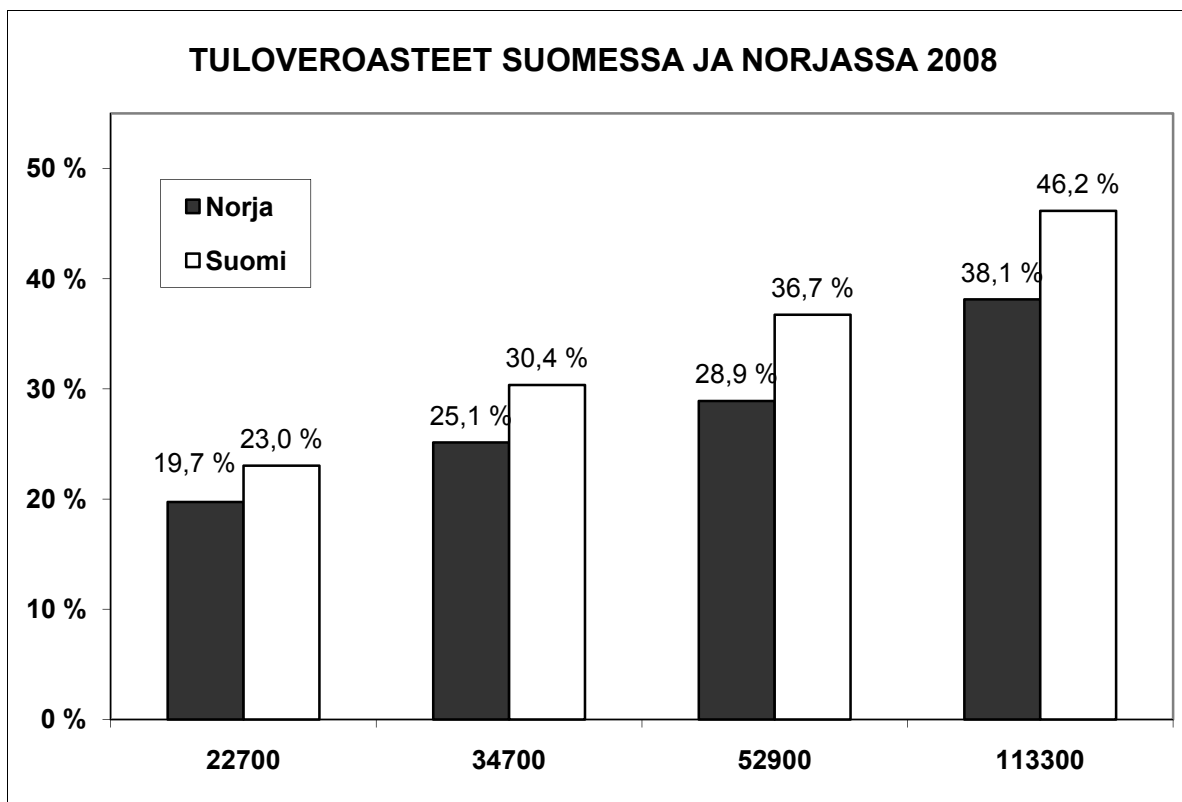

Kuva 4.2 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

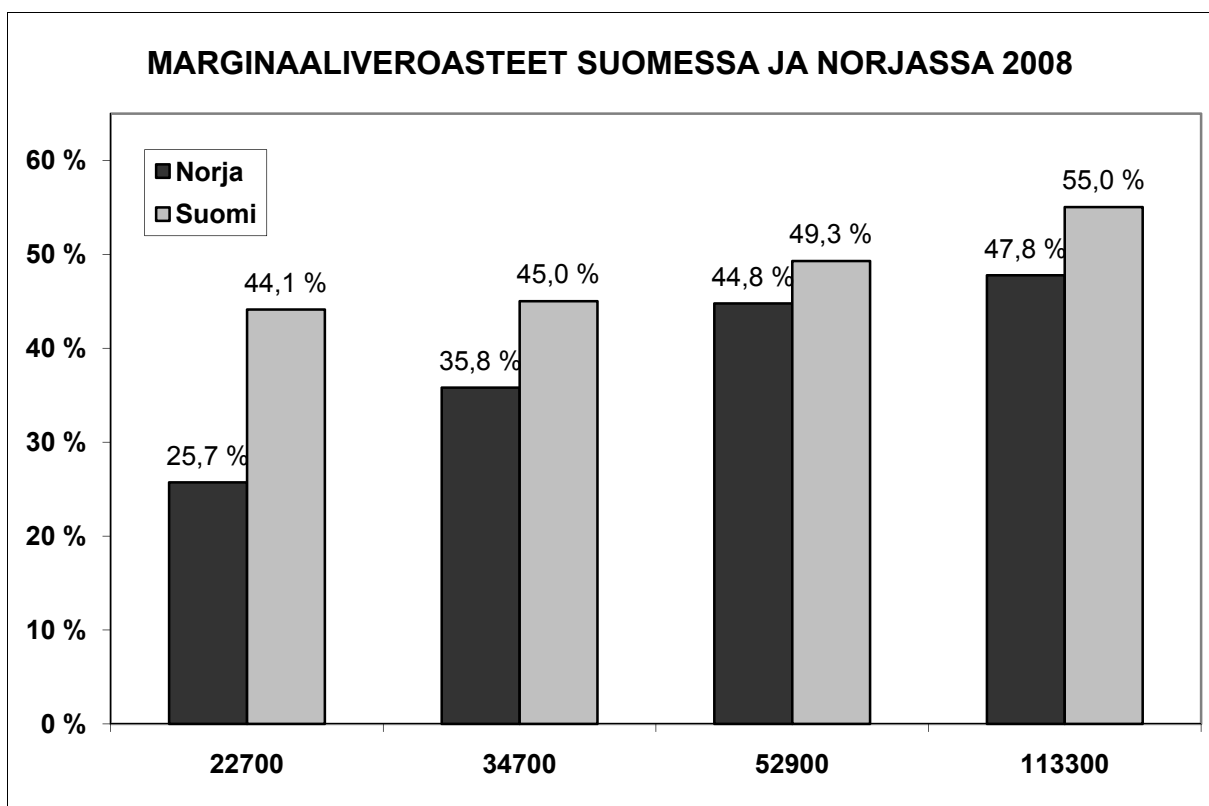
Norjassa on jo pitkään verotettu palkkatuloja kevyemmin kuin Suomessa. Esimerkiksi verrattuna tämän tutkimuksen maihin Norja on sijoittunut perinteisesti keskikastiin työn verottajana. Ero Suomen verotuksen tasoon korostuu, kun tarkastellaan yhden tulonsaajan perheitä. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa Norjassa tuetaan kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä verovähennyksellä.

Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan kasvaa tulojen noustessa. Alle keskituloisilla palkkaa verotetaan yli kolme prosenttiyksikköä ankarammin Suomessa kuin Norjassa, mutta yli keskituloisilla ero on jo noin kahdeksan prosenttiyksikköä. Tämä johtuu siitä, että Norjassa työssä etenemistä ja tulojen kasvua verotetaan kaikilla tulotasoilla selvästi lempeämmin kuin Suomessa. Norjassa ylin marginaaliveroprosentti on tänä vuonna selvästi alle 50 prosenttia, kun se Suomessa on 55 keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla. (Kuvat 4.3 ja 4.4.)

Työstä kerättävät verot ja veroluontoiset maksut painottuvat sekä Norjassa että Suomessa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veroluontoisilla työnantajamaksuilla on suurempi paino. Suomalaisittain keskipalkkaisen työntekijän bruttopalkkaan verrattuna veroluontoiset työnantajamaksut ovat Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot.

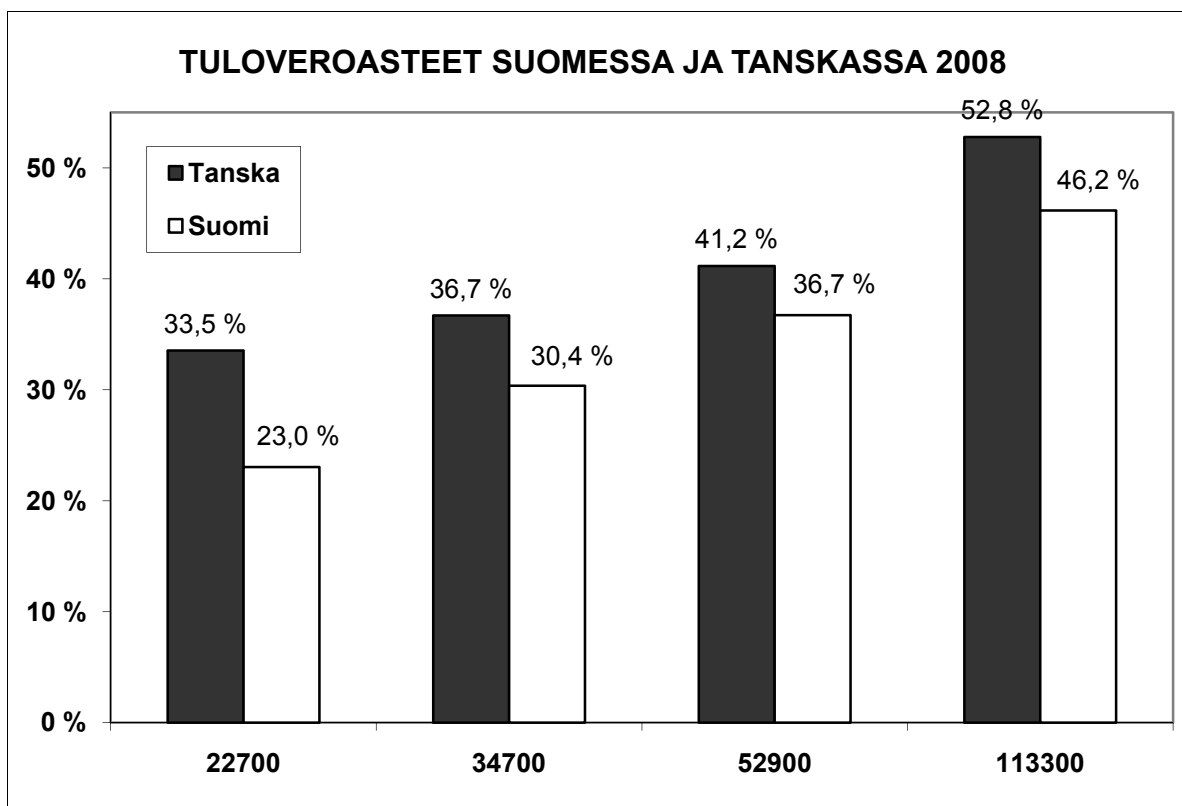

Kuva 4.3 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

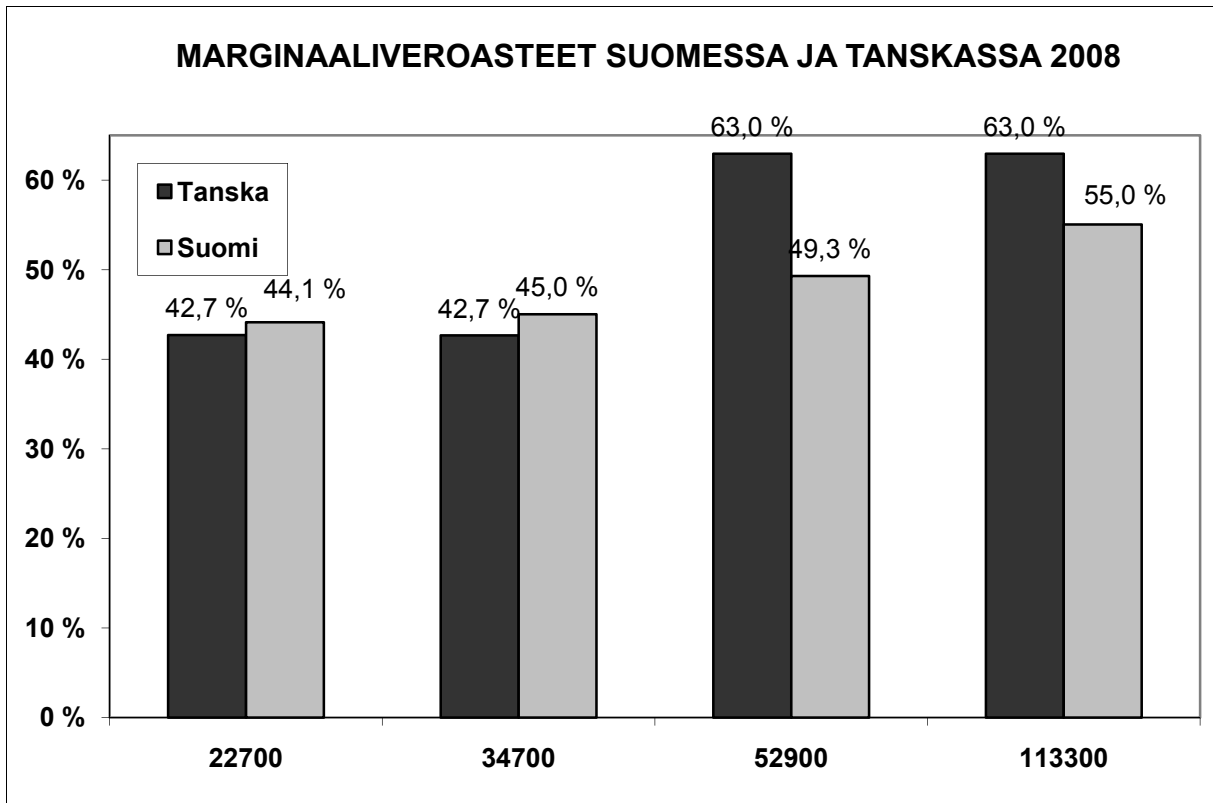

Kuva 4.4 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

Tanskassa palkkaverotus on Suomeakin ankarampaa kaikilla tarkasteltavilla tulotasoilla (kuva 4.5). Tanskan valtion tuloveroasteikossa on vain kolme luokkaa, ja tutkimuksen kaksi alinta palkkatasoa sijoittuvat alimpaan asteikkoluokkaan ja kaksi suurinta palkkatasoa ylimpään asteikkoluokkaan.

Kuva 4.5 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

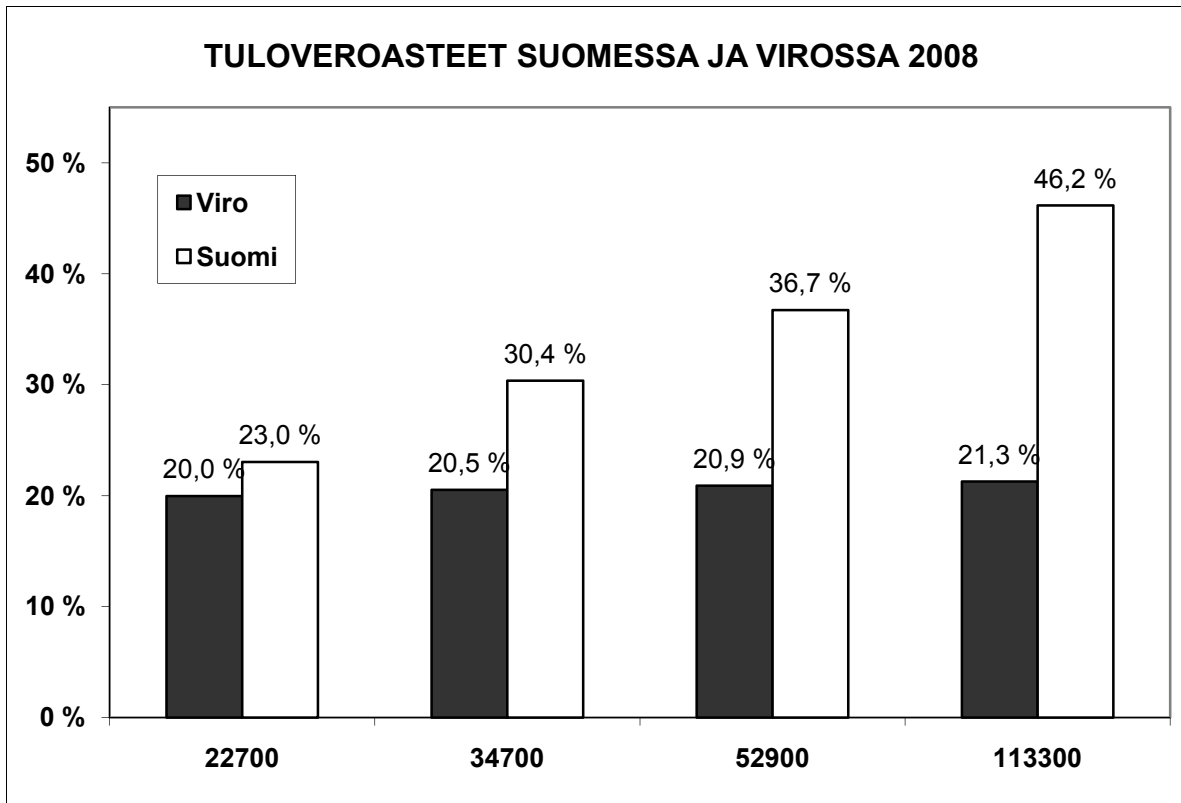

Kuva 4.6 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

Tanskan palkkaverotuksen ankaruus näkyy myös marginaaliveroprosenteissa. Alimmilla palkkatasoilla marginaaliverotus ei paljoa kiristy tulojen kasvaessa, ja ylimmässä asteikkoluokassa marginaaliverotus on selvästi Suomea ankarampaa ja kaikista tämän tutkimuksen maista kireintä. (Kuva 4.6.) Työn verotuksen jakautuminen palkansaajan ja työnantajan välillä on Tanskassa poikkeuksellista muihin Euroopan maihin verrattuna. Tanskassa työnantajamaksut ovat hyvin pienet, joten työstä kerättävä ja palkkaan sidottu verotus kohdistuu lähes täysin palkansaajiin.

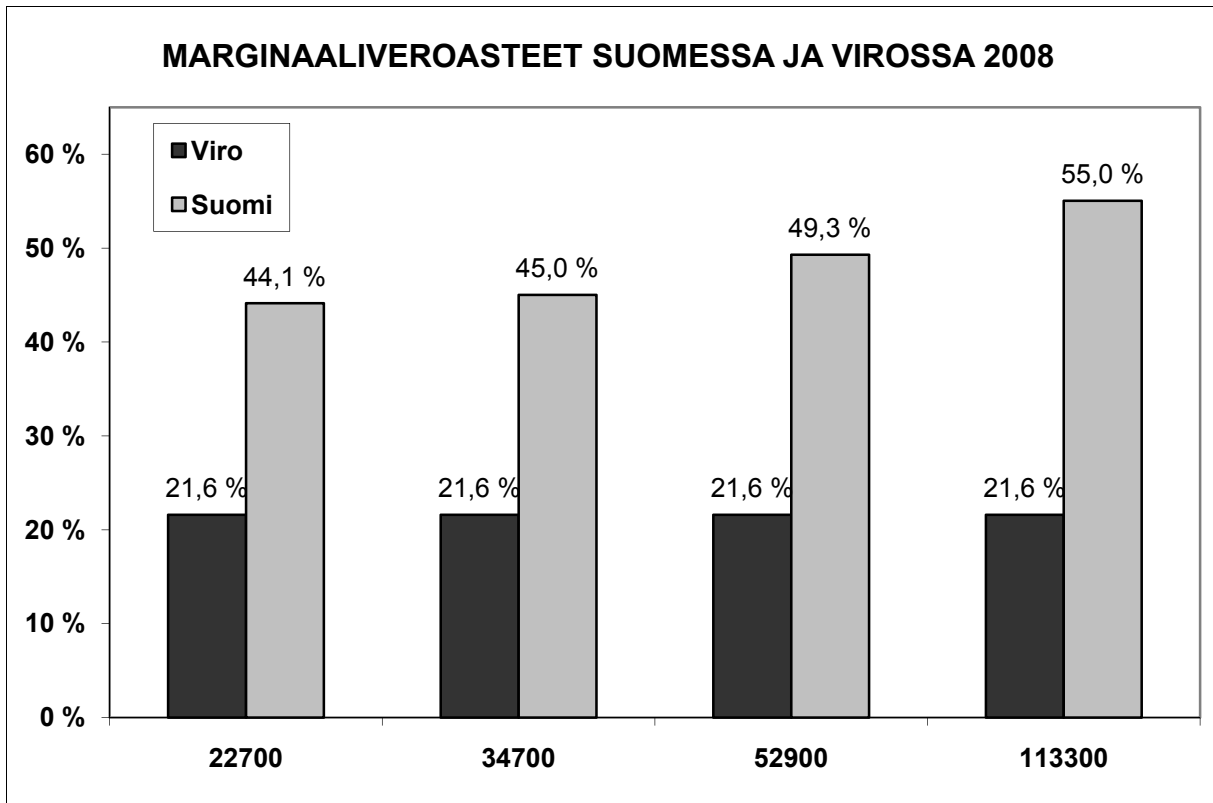
Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä tutkimuksessa tarkasteltavilla vuosipalkoilla. Kuva kevyestä palkkaverotuksesta on kuitenkin harhaanjohtava, ellei oteta huomioon Viron huomattavasti alhaisempaa palkkatasoa verrattuna Suomeen. Suomalaisittain varsin pienillä palkkatasoilla (esimerkiksi 10 000 euroa vuodessa) Viron tuloverotus on nimittäin kireämpää kuin Suomessa.

Virossa on 21 prosentin tasaverotus, jota lieventää varsinkin pienimmissä palkoissa tuloista tehtävä vähennys. 21 prosentin tasaveron päälle palkansaajat maksavat 0,6 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Suomalaisittain normaaleilla kokopäivätyöstä saatavilla palkoilla Suomen palkkaverotus on selvästi kireämpää kuin Virossa (kuva 4.7).

Kuva 4.7 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa ei käytännössä ole veroprogressiota. Työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis kannustavaa kaikilla tulotasoilla verojärjestelmää tarkasteltaessa. Koska Viron tuloverojärjestelmä ei ole progressiivinen, marginaaliveroprosenttien ero Suomen prosentteihin on huima tulojen kasvaessa (kuva 4.8).

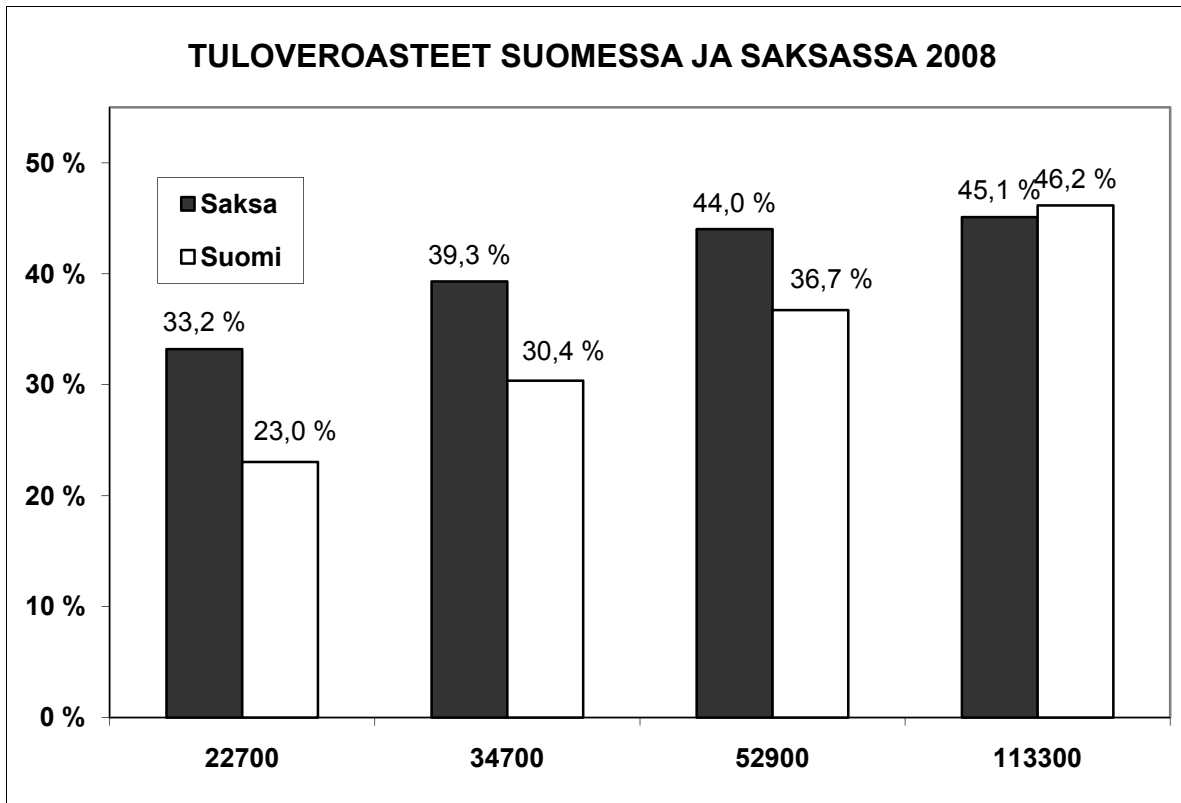

Kuva 4.8 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

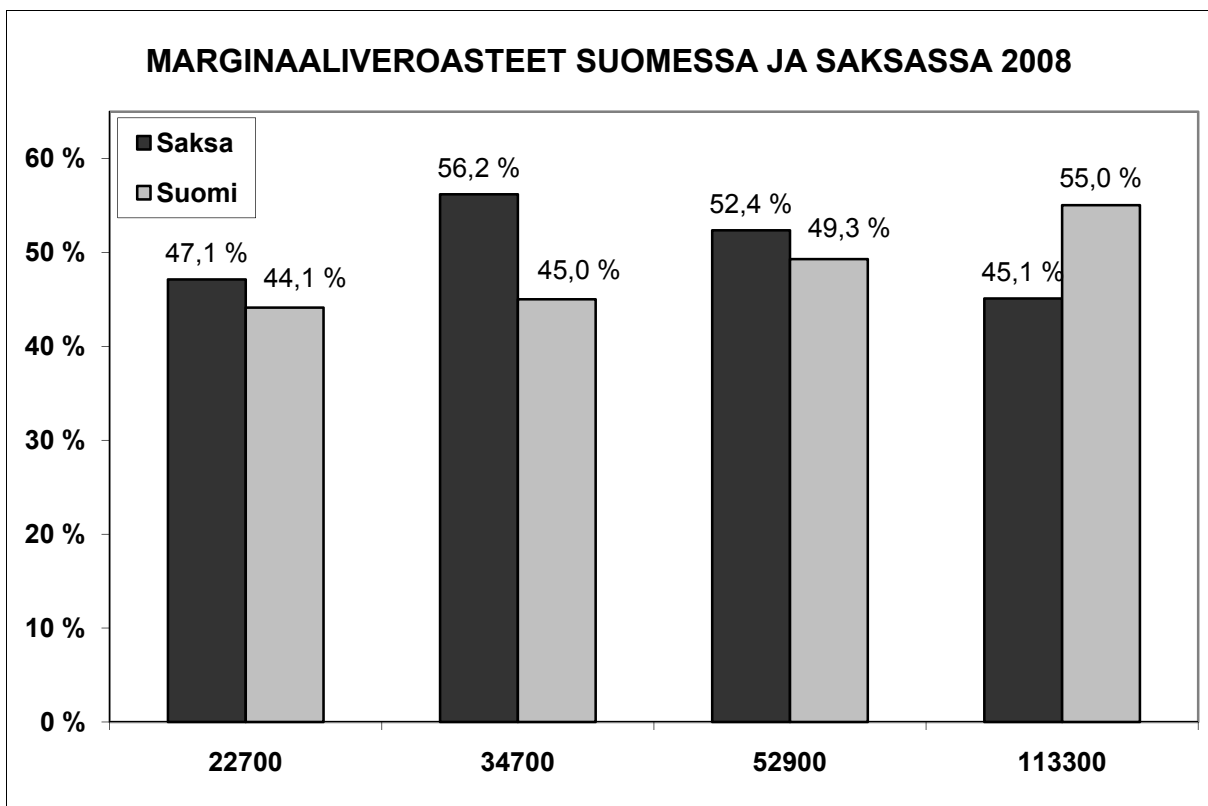
Työn verotus kokonaisuudessaan ei Virossa ole aivan niin keveää kuin kuvia 4.7 ja 4.8 tarkasteltaessa voisi päätellä. Työn verotuksen rasitus kohdistuu työntekijöitä raskaammin työnantajille, jotka maksavat 33,3 prosenttia sosiaali- ja työttömyysvakuutusmaksuja bruttopalkkaan verrattuna.

Saksa on ollut varsinkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verotettava maa. Vuonna 2001 aloitettiin yritysverotusta ja palkkaverotusta keventävä uudistus, joka on saatettu päätökseen tänä vuonna. Palkkaverotusta uudistettaessa verovapaata tulon osaa on nostettu ja tuloveroasteikon veroprosentteja on alennettu. Kevennykset ovat kuitenkin käytännössä vaikuttaneet eniten tuloveroasteikon ylimmässä tuloluokassa.

Toisin kuin Suomessa Saksassa on enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei kiristy tietyn tulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloveroista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 4.10). Työnantajamaksut ovat Saksassa Suomea alemmat. Tulorajojen vuoksi työnantajan veroluonteiset maksut ovat kuitenkin palkkaan suhteutettuina sitä pienempiä mitä suurempi palkka on.

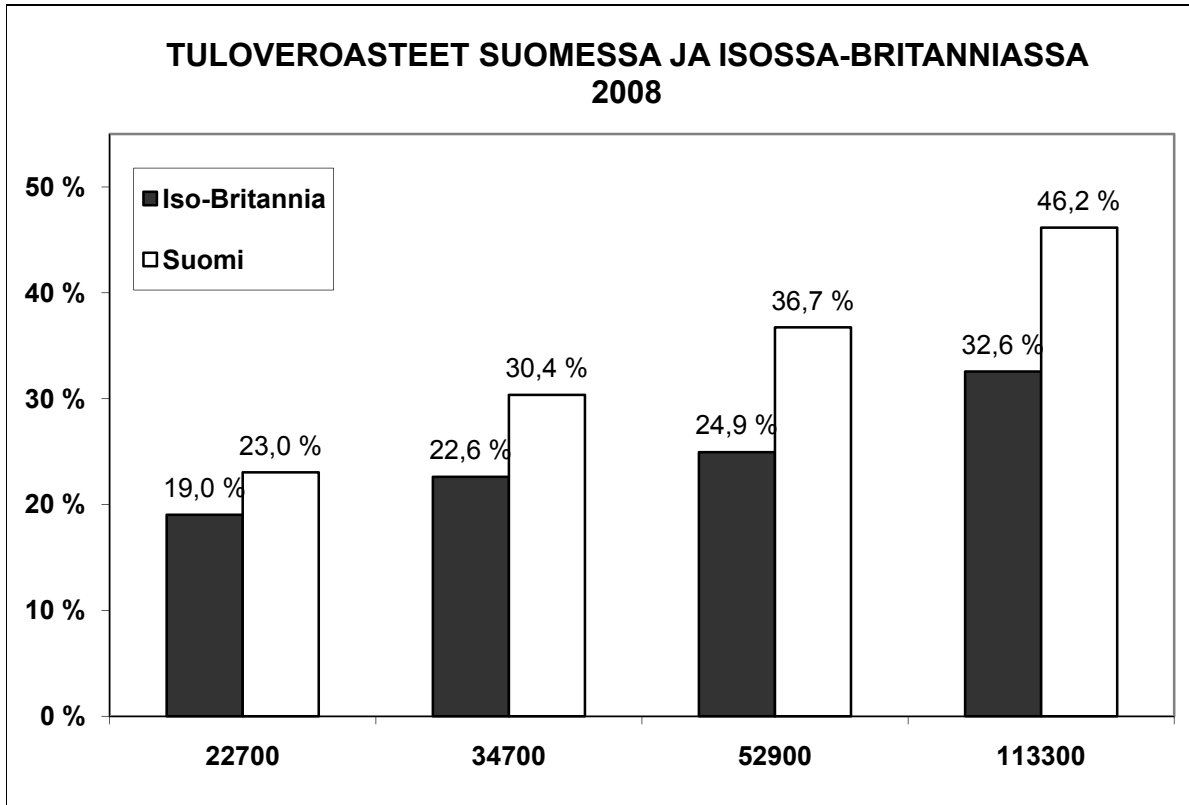

Kuva 4.9 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

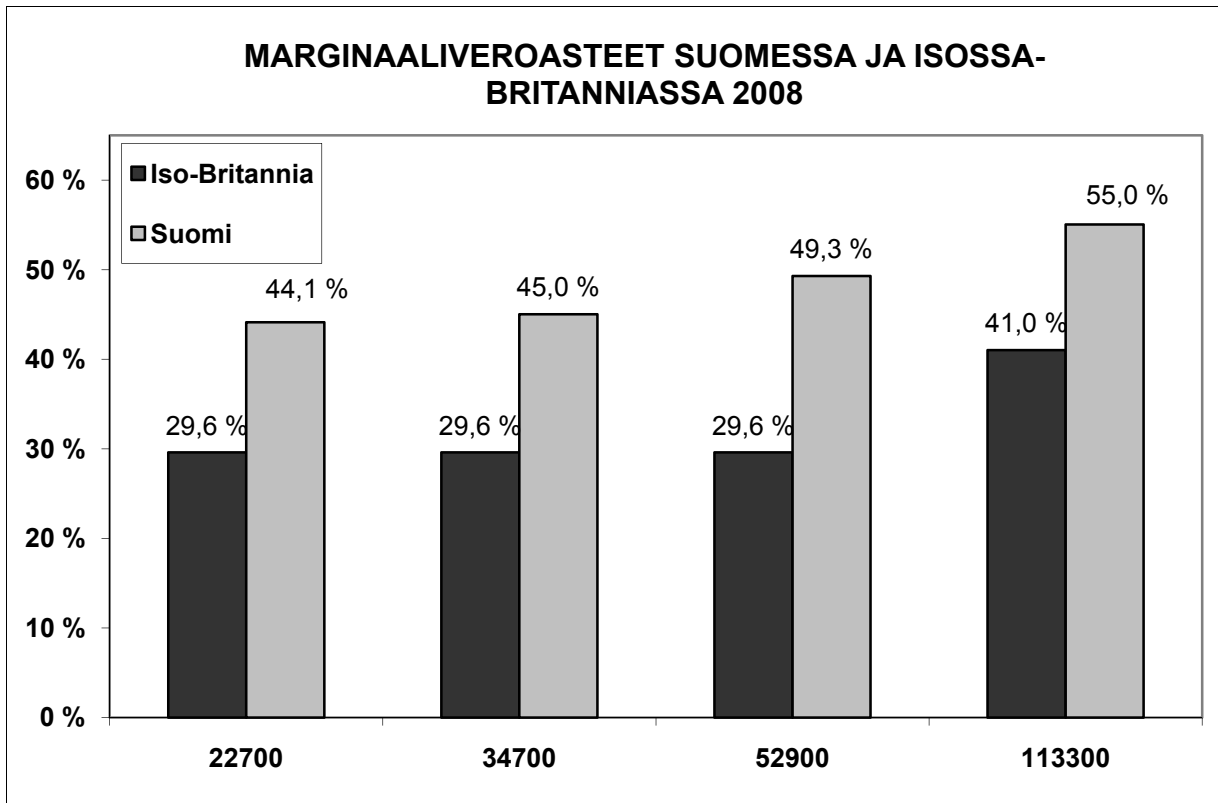

Kuva 4.10 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

Iso-Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen tai moneen muuhun Euroopan maahan. Palkkaveroprosenttien ero Suomen ja Iso-Britannian välillä kasvaa sitä suuremmaksi, mitä korkeampi palkka on. Suomessa palkkaverotuksen progressio on selvästi jyrkempää kuin Iso-Britanniassa, jossa työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on selvästi Suomea kannustavampaa kaikilla tulotasoilla (kuvat 4.11 ja 4.12).

Kuva 4.11 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Iso-Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

Kuva 4.12 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Iso-Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2008.

5 KORKEASTI KOULUTETUN TYÖVOIMAN MAASTAMUUTTO

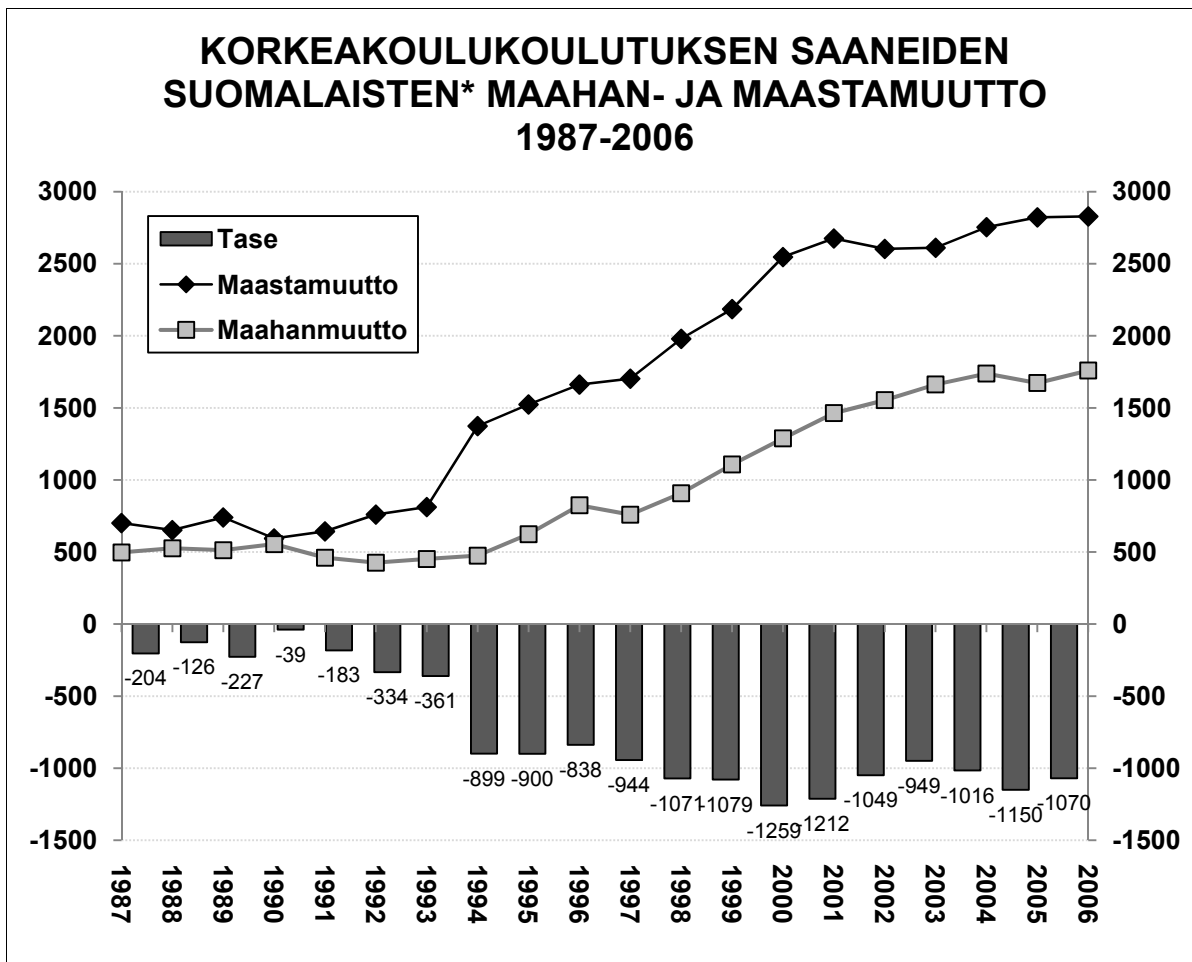
Johanssonin (2008) mukaan Suomi kärsii jonkin verran korkeasti koulutettujen aivovuodosta. Johanssonin mukaan ulkomailla asuvien, vähintään kolmannen asteen koulutuksen saaneiden suomalaisten lukumäärä on kasvanut koko ajan. Ilmiö ei kuitenkaan vielä ole hälyttävä.

Talousneuvoston tutkimuksen (2002) mukaan alttius maastamuuttoon kasvaa koulutuksen myötä. Ylemmän korkea-asteen tai tutkijakoulutuksen hankkineilla muuttotodennäköisyys on noin 0,5 prosenttia, kun keskiasteen koulutuksen saaneilla se on 0,2 prosenttia.

Ulkomailla muuttaneista Suomen kansalaisista selvä enemmistö, yli 35 prosenttia, oli vuonna 2000 työllisiä. Puolet muuttaneista palaa Suomeen viiden vuoden sisällä ja lähes 40 prosenttia on ulkomailla vielä 10 vuoden kuluttuaakin. Paluumuuttoaste ei juuri vaihtelee koulutustason mukana, joten näyttää siltä, että myös korkeasti koulutetuista noin 40 prosenttia on edelleen ulkomailla 10 vuoden jälkeen. (Talousneuvosto 2002.)

Talousneuvostossa (2002) tehdyssä tutkimuksessa verotuksella ei todettu olevan merkittävää vaikutusta maastamuuttoon. Tulos ei ole hämmästyttävä, sillä analyysissa käytettiin suhteellisen karkeaa luokitusta koulutusalan ja koulutustason suhteen. Esimerkiksi yksittäisiä ammatteja tarkastelemalla olisi voitu päätyä erilaisiin tuloksiin. Toisenlaisen kuvan maastamuuton syistä voi saada, kun tarkastelee yksittäisiä ammattiryhmiä.

Korkeakouluasteisen koulutuksen saaneiden suomalaisten maastamuutto on vuonna 2006 ollut korkeimmillaan sitten vuoden 1987. Samalla myös suomalaisten maahanmuutto on pikkuhiljaa kasvanut. Korkeakoulukoulutuksen saaneita suomalaisia muuttaa kuitenkin jatkuvasti maasta pois enemmän kuin maahan takaisin. (Kuva 5.1.) Kuvan 5.1 muuttotilasto ei kerro mitään muuton syistä tai esimerkiksi verotuksen vaikutuksesta muuttopäätöksiin. Alla esiteltävien kolmen kyselytutkimuksen mukaan verotus ei kuitenkaan ole merkityksellön tekijä korkeasti koulutettujen maastamuutossa.

* Suomalaisen henkilötunnuksen omaavat ihmiset.

Lähde: Tilastokeskus.

Kuva 5.1 Korkeakoulukoulutuksen saaneiden suomalaisten maahan- ja maastamuutto 1987–2006.

Virtanen (2003) tarkasteli AKAVA:laisten alojen työntekijöiden maastamuuttoa. Virtasen mukaan alle 40-vuotiailla naimattomilla miehillä, jotka työskentelevät johto- ja asiantuntijatehtävissä ja jotka ovat jo aikaisemmin työskennelleet ul-

komailta, on suurin todennäköisyys muuttaa ulkomaille. Taulukkoon 5.1 on listattu AKAVA:laisten alojen työntekijöiden voimakkaimmin muuttohalukkuuteen vaikuttavat syyt.

Merkitsee vähintään jonkin verran	
Urakehitys tai pätevytyminen	83 %
Mielenkiintoisemmat tai kehittävämmät työtehtävät	82 %
Parempi palkkaus	72 %
Matalampi palkansaajaverotus	60 %
Vakaammat työmarkkinat	24 %
Puoliso muuttaa	18 %

Lähde: Virtanen (2003).

Taulukko 5.1 Muuttohalukkuuteen vaikuttavat tekijät AKAVA:n jäsenillä.

Miehet ja johto- ja asiantuntijatehtävissä työskentelevät pitävät Virtasen mukaan palkkaa ja verotusta muita ryhmiä tärkeämpinä muuttosyinä. Palkan tärkeys muuttosyynä korostuu alle 3000 euroa kuussa ansaitsevilla ja verotuksen tärkeys vähintään 5000 euroa ansaitsevilla. Vakaammat työmarkkinat eivät vahvista johto- ja asiantuntijatehtävissä työskentelevien eikä vähintään 5000 euroa kuussa ansaitsevien muuttohalukkuutta. Urakehityksen merkitys muuttosyynä pienenee tulojen kasvaessa. (Virtanen 2003.)

Tekniikan Akateemisten Liitto, TEK, kyseli ulkomaille muuttaneilta jäseniltään 2003 muuton syitä.²⁰ Vastaajien keski-ikä oli hivenen alempi kuin jäsenten keskimäärin (37 vuotta) (TEK 6/2003). Viidesosa vastaajista arveli jäävänsä pysyvästi ulkomaille. 53 prosenttia vastaajista sanoi Suomen kireän ansiotulo-verotuksen vaikuttaneen joko merkittävästi tai jonkin verran ulkomaille lähtöön. 17 prosentille lähtijöistä Suomen verotus oli jopa ratkaiseva tekijä lähtöpäätöksen tekemisessä (TEK 7/2003).

Suomen verotuksella näyttäisi TEK:n kyselyn mukaan olevan suurempi vaikutus paluumuuttopäätökseen kuin lähtöön. 58 prosenttia ulkomailta olevista sanoo verotuksen vaikuttavan paluumuuton aikatauluun, 28 prosentilla tämä vaikutus on merkittävä. Mitä korkeampi palkka ulkomailta on saatavilla, sitä enemmän Suomen verotuksen tasolla näyttäisi olevan vaikutusta sekä lähtöettä paluumuuttoon. (TEK 7/2003.) Tulos on yhtenevä Virtasen (2003) tulokseen, jossa palkkaverotuksen merkitys AKAVA:n jäsenten muuttohalukkuuteen kasvaa tulojen noustessa.

²⁰ Kysely lähetettiin jäsenille niihin maihin, joissa työskenteli vähintään 10 jäsentä. Kolmasosa (316) jäsenistä vastasi. Eniten vastauksia, vähintään 20 kappaletta, tuli USA:sta, Saksasta, Iso-Britanniasta, Sveitsistä ja Ruotsista.

	Kuinka paljon Suomen korkea ansiotulojen verotus vaikutti ulkomaille lähtösi?	Vaikuttaako Suomen korkea ansiotulojen verotus paluusi aikatauluun?
	%	%
Vaikutti/ vaikuttaa merkittävästi	23	28
Vaikutti/ vaikuttaa jonkin verran	30	30
Vaikutti/ vaikuttaa vähän tai ei lainkaan	46	40
Ei vastannut	1	2

Lähde: TEK 7/2003.

Taulukko 5.2a Verotuksen merkitys muuttopäätökseen tekniikan akateemisilla 2003.

	Olisitko jäänyt Suomeen, jos ansiotulojen verotus Suomessa olisi kevyempää?
	%
Kyllä	17
Ei	77
Ei vastannut	6

Lähde: TEK 7/2003.

Taulukko 5.2b Verotuksen merkitys muuttopäätökseen tekniikan akateemisilla 2003.

Lääkäriliitto selvitti kyselytutkimuksella syitä työikäisten, ulkomailla asuvien lääkäreiden muuttopäätökseen (Eskelinen ym. 2007). Tutkimuksen mukaan noin kolmannes ulkomailla asuvista lääkäreistä aikoo palata Suomeen, noin viidennes ei palaa ja puolet on epävarmoja. Varmuus paluusta Suomeen on vahvinta alle 35-vuotiailla, mutta yli 45-vuotiaista vain kuusi prosenttia on varmoja paluustaan. Alla olevassa taulukossa on listattu tärkeimmät tekijät, jotka kyselyn mukaan vaikuttivat lääkäreiden päätökseen muuttaa Suomesta.

Missä määrin seuraavat tekijät vaikuttivat päätökseesi lähteä Suomesta?	Melko tai erittäin paljon
	%
Rutiininomainen elämäntapa	18,3
Matala palkkataso	18,0
Korkea verotustaso	16,1
Ei mahdollisuutta kehittyä ammatissa	14,5
Ei riittävästi työpaikkoja saatavilla	12,9
Ei riittävästi erikoistumismahdollisuuksia	12,2
Heikot tutkimusmahdollisuudet	11,3
Heikot ylenemismahdollisuudet	11,0
Huonot työolosuhteet	10,7
Haasteellisuuden puute työssä	10,3
Korkea hintataso	8,1
Ei mahdollisuutta kehitysyhteistyöhön	6,8

Lähde: Eskelinen ym. 2007.

Taulukko 5.3 Suomesta poismuuttoon vaikuttaneet tekijät työikäisillä lääkäreillä.

6 LOPUKSI

Eteenpäin yrittämistä verotetaan Suomessa ankarasti. Vaikka pienehköjen työtulojen verotuksen taso on meillä eurooppalaisittain kilpailukykyinen, omien tulojen lisäämistä siirtymällä esimerkiksi parempipalkkaiseen työpaikkaan tai ammattiin ei verotuksella kannusteta. Suomi verottaa pieni- ja keskituloisten työmarkkina-aseman parantamista Pohjoismaista ankarimmin.

Ankara marginaaliverotus ei ole pelkästään pieni- ja keskituloisten ongelma, sillä se vaikuttaa myös keskituloa suuremmilla tulotasolla. Tarkasteltavalla suurimmalla palkkatasolla marginaaliverotus on Suomessa 8,1 prosenttiyksikköä kireämpää kuin tutkittavissa Euroopan maissa keskimäärin. Kireä marginaaliverotus kaikilla tulotasolla saa aikaan sen, että suhteellisen edullinen pienituloisten verotus muuttuu tulojen kasvaessa epäedulliseksi kilpailuasetelmaksi Suomen kannalta.

Kansainvälisen verokilpailun kannalta on tärkeää kohdentaa veronkevennyksiä yli keskituloisiin, joiden verotuksellinen kilpailukyky on Suomessa heikkoa. Veronkevennysten ohjaaminen myös pieni- ja keskituloisille on kuitenkin perusteltua esimerkiksi yleisen ostovoiman kasvun kannalta. Suomen kireää marginaaliverotusta tulisi keventää jo pienituloisilta, sillä eteenpäin yrittämisen ankara verottaminen ei ole pelkästään suurituloisten ongelma.

Suomi verottaa pieni- ja suurituloisia suunnilleen samalla tasolla kuin Ruotsikin, mutta keskituloisten verotus on Suomessa Ruotsia ankarampaa. Ruotsissa työn verotuksen painotus on Suomea voimakkaammin työnantajamaksuissa, jotka ovat selvästi Euroopan keskiarvoa korkeampia. Norjassa niin palkka-erotus kuin työnantajamaksutkin ovat Suomea edullisempia kaikilla tulotasoilla.

LÄHTEET

AMONN TONI (2001): Tax Harmonization. European Taxation, April 2001, 132-137.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2004): The 2004-05 Budget. May 2004.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2006): The 2006-07 Budget. May 2006.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2007): The 2007-08 Budget. May 2007.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2008): The 2008-09 Budget. May 2008.

AUTIO SIRKKA (2000): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.

AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.

BUNDESMINISTERIUM DER FINANZEN (2003): Tax Reform 2000 – An Overview. December 2003.

BUNDESMINISTERIUM FÜR FINANZEN (2004): Die wesentlichen Eckpfeiler der Steuerreform 2005.

CAREY DAVID, GORDON KATHRYN ja THALMANN PHILIPPE (1999): Tax reform in Switzerland. Economics Department Working Papers no. 222, OECD.

CARONE G. ja SALOMÄKI A. (2001): Reforms in tax-benefit systems in order to increase employment incentives in the EU. Economic paper number 160. ECFIN 511-EN-01. September 2001.

DELODDERE E. ja VALENDUC Ch. (2004): The Tax Survey. September 2004.

DELODDERE E. ja VALENDUC Ch. (2005): The Tax Survey. September 2005.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2001): Budget Plan, Annex 2. December 10., 2001.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2003): Federal Corporate Tax Rate Reductions.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2006): Budget 2006. 2 May 2006.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2001): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2002. Tax Relief Proposals. April 2001.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2003): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2004. Revenue Proposals. February 2003.

ESKELINEN O., VÄNSKÄ J., SIUKOSAARI J. JA HALILA H. (2007): Suomalaiset lääkärit ulkomailla – Keitä he ovat, missä he ovat ja miksi he muuttavat? Suomen Lääkärilehti 10/2007, s. 1037-1041.

EUROPEAN COMMISSION JA EUROSTAT (2003): Structures of the taxation systems in the European Union. Data 1995-2001.

FINANSDEPARTEMENTET (Norway)(2005): Recent Developments in the Norwegian Tax System. 2.8.2005.

FINANSDEPARTEMENTET (Sweden)(2007): Ett förstärkt jobbskatteavdrag. Skatte- och tullavdelningen, Juni 2007.

HM TREASURY (2008): Budget 2008. 12 March 2008.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION 2004-2006: Tax News Service. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2008a): European Tax Handbook 2007. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2008b): TNS online. IBFD.

JOHANSSON EDVARD (2008): Does Finland suffer from brain drain? Keskusteluaiheita No. 1153, ETLA.

JOINT COMMITTEE ON TAXATION (2001): Summary of provisions contained in the conference agreement for H.R. 1836, the economic growth and tax relief reconciliation act of 2001. May 26, 2001.

JOUMARD ISABELLE ja VAROUDAKIS ARISTOMÉNE (2000): Options for reforming the Spanish tax system. Economic Department Working Papers no. 249, OECD.

KURJENOJA JAANA (1998): Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987-1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2001): Perhetuen kansainvälinen vertailu. Verotietoa 28, Veronmaksajien keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003): Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2005): Työvoimakustannuksen verokiila 2005. Verotietoa 45, Veronmaksajain Keskusliitto.

- KURJENOJA JAANA (2007): Suomi palkkaverottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007. Verotietoa 51, Veronmaksajain Keskusliitto.
- KURJENOJA JAANA (2008): Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoido 11 Euroopan maassa. Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.
- LEHTINEN TEEMU (1995a): Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.
- LEHTINEN TEEMU (1995b): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.
- MESSERE KEN (2002): Tax Policy in Non-European OECD Countries. European Taxation, February 2002, 51-56.
- MINISTRY OF FINANCE OF ESTONIA (2008): Estonian Taxes and Tax Structure. Tax Policy Department.
- MINISTRY OF FINANCE (Japan)(2005): FY2006 Tax Reform. 20. December 2005.
- MINISTRY OF FINANCE (Netherlands)(2001): Income Tax Act 2001.
- OECD (2007): Taxing Wages 2005-2006. Paris, OECD.
- OECD (2008): Taxing Wages 2006-2007. Paris, OECD.
- OWENS JEFFREY (2005): Fundamental Tax Reform: an International Perspective. OECD's Centre for Tax Policy & Administration.
- REGERINGSKANSLIET (2006): Autumn budget bill: Putting Sweden to work - a good deal for all. Ministry of Finance, 16 October 2006.
- REGERINGSKANSLIET (2007): Budget bill for 2008: Putting Sweden to work - increasing opportunities. Ministry of Finance, 20 September 2007.
- SourceOECD (2008): Revenue Statistics – tietokanta. OECD.
- Suomen Pankki (2008): Exchange rates, yearly average.
- TALOUSNEUVOSTO (2002): Verotus kansainvälisessä toimintaympäristössä. Työryhmäraportti, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2002/5.
- TEKNIIKAN AKATEEMISTEN LIITTO (2003): Ulkomaanpalkkatutkimus 2003. TEK 6/2003 ja TEK 7/2003.
- TILASTOKESKUS (2007a): Yksityisen sektorin palkat 2006. Palkat ja työvoimakustannukset 2007, Tilastokeskus.
- TILASTOKESKUS (2007b): Kuntasektorin palkat 2006. Palkat ja työvoimakustannukset 2007, Tilastokeskus.

TILASTOKESKUS (2007c): Valtion kuukausipalkat 2006. Palkat ja työvoimakustannukset 2007, Tilastokeskus.

TILASTOKESKUS (2008): Veroaste OECD:n verotilaston mukaan. Tilastokeskus, Taloudelliset olot, 10.7.2008.

VIRTANEN PIITU (2003): Koulutetun työvoiman kansainvälinen liikkuvuus. Empiirinen tutkimus akavalaisten muuttoaikeista ulkomaille. Kansantaloustieteen Pro gradu-tutkielma, Helsingin yliopisto.

Tiivistelmä muutoksista eri maiden palkkaverotuksessa

Euroopan maat

Euromaat

Alankomaat

Tänä vuonna alimman tuloveroasteikon asteikkoluokan veroprosenttia kevennettiin 0,05 prosenttiyksiköllä ja toiseksi alimman luokan veroprosenttia kiristettiin 0,45 prosenttiyksiköllä. Alla on tuloveroasteikko ennen suurta tuloverouudistusta vuonna 2000, uudistuksen jälkeen vuonna 2002 sekä tänä vuonna:

Tuloveroasteikko 2000		Tuloveroasteikko 2002		Tuloveroasteikko 2008	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 6 922	33,9	– 15 331	32,35	– 17 579	33,60
6 922 – 22 233	37,95	15 331 – 27 847	37,85	17 5799 – 31 589	41,85
22 233 – 48 898	50	27 847 – 47 745	42	31 589 – 53 860	42
48 898 –	60	47 445 –	52	53 860 –	52

Belgia

Vuodesta 1999 lähtien tuloveroasteikkoon on tehty inflaatiokehityksen mukaiset indeksitarkistukset. Vuodesta 2004 (verovuosi 2005) lähtien puolisoita on verotettu heidän omista henkilökohtaisista tuloistaan. Tähän liittyen tuloista tehtävää perusvähennystä nostettiin vuonna 2005 5780 euroon, kun se vuonna 2002 oli 3250 euroa. Tänä vuonna vähennys on 6150 euroa.

Alla on esitetty verouudistukseen liittyvät tuloveroasteikon muutokset.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2008	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 6 569	25	– 7 100	25	– 7 660	25
6 569 - 8 701	30	7 100 – 10 000	30	7 660 – 10 760	30
8 701 - 12 419	40	10 000 – 16 830	40	10 760 – 17 920	40
12 419 - 28 533	45	16 830 – 30 840	45	17 920 – 32 860	45
28 533 - 42 811	50	30 840 –	50	32 860 –	50
42 811 - 71 220	52,5				
71 220 -	55				

Espanja

Tammikuussa 2003 aloitettiin vuosiin 2003–2004 ajoittuva tuloverouudistus. Pienituloisten ansiotulovähennys nousi 7 prosenttiyksiköllä ja yli 65-vuotiaiden työelämässä jatkavien palkansaajien vähennys kaksinkertaistettiin vuonna 2003. Alle kolmivuotiaiden lasten palkansaajaäidit saavat 1200 euron ylimääräisen vähennyksen lasta kohti vuodessa.

Viime vuonna Espanjassa toteutettiin jälleen tuloverouudistus. Henkilökohtaista, tuloista tehtävää vähennystä korotettiin 3 400 eurosta 5 050 euroon ja tuloveroasteikko muutettiin neliportaiseksi. Tänä vuonna henkilökohtainen vähennys on 5151 euroa. Alla on tuloveroasteikko ennen uudistuksia ja uudistusten jälkeen.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2006		Tuloveroasteikko 2008	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 3 678	18	– 4 161,60	15		
3 678 – 12 874	24	4 161,60 – 14 357,52	24	– 17 707,2	24
12 874 – 25 134	28,3	14 357,52 – 26 842,32	28	17 707,2 – 33 007,2	28
25 134 – 40 460	37,2	26 842,32 – 46 818	37	33 007,2 – 53 407,2	37
40 460 – 67 434	45	46 818 –	45	53 407,2 –	43
67 434 –	48				

Italia

Italian tuloveroasteikkoa on 2000-luvulla uudistettu jo kolme kertaa. Tuloveroasteikko muutettiin viime vuonna jälleen viisiportaiseksi ja verovähennykset muutettiin tulosta tehtäviksi. Alla on tuloveroasteikko 2000-luvulla tehtyjen uudistusten jälkeen.

Tuloveroasteikko 2003-2004		Tuloveroasteikko 2005-2006		Tuloveroasteikko 2007-2008	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 15 000	23	– 26 000	23	– 15 000	23
15 000 – 29 000	29	26 000 – 33 500	33	15 000 – 28 000	27
29 000 – 32 600	31	33 500 – 100 000	39	28 000 – 55 000	38
32 600 – 70 000	39	100 000 –	43	55 000 – 75 000	41
70 000 –	45			75 000 –	43

Itävalta

Vuosien 2004–2005 verouudistuksen tavoitteena oli keventää työn verotusta. Uudistuksessa käytännössä neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kolmiportaiseksi. Tulorajoja tai asteikon veroprosentteja ei tämän jälkeen ole muutettu, joten käytännössä palkkaverotus on kiristynyt tulojen noustessa.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005-2008	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 3 640	0	– 10 000	0
3 640 – 7 270	21	10 000 – 25 000	38,333
7 270 – 21 800	31	25 000 – 51 000	43,596
21 800 – 50 870	41	51 000 –	50
50 870 –	50		

Ranska

Alun perin sovittu ja päätetty verouudistus saatettiin loppuun vuonna 2003. Syyskuussa 2005 ilmoitettiin, että henkilöverotusta uudistetaan 2007 ja tuloveroasteikon luokkien määrää vähennetään viiteen. Alimman asteikkoluokan veroprosenttia alennettiin viime vuonna 5,5:een ja ylimmän 40:een.

Tulovero-asteikko 2000 Veroaste, %	Tulovero-asteikko 2006 Veroaste, %	Tuloveroasteikko 2008	
		€/v	Veroaste, %
0	0	- 5 687	0
9,5	6,83	5 687 – 11 344	5,5
23	19,14	11 344 – 25 195	14
33	28,26	25 195 – 67 546	30
43	37,38	67 546 –	40
48	42,62		
54	48,09		

Saksa

Saksan verouudistus toteutettiin vuosina 2000–2005. Saksan tuloveroasteikko on monimutkainen eikä sitä esitetä tässä kuin alimman ja ylimmän asteikkoluokan osalta. Asteikon mukaan laskettavan veron lisäksi Saksassa maksetaan myös 5,5 prosentin solidaarisuusmaksua. Viime vuonna Saksan tuloveroasteikkoon lisättiin uusi porras, jossa 250 000 euroa ylittävistä verotettavasta tulosta maksetaan 45 prosentin marginaaliveroa.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005–2006	2007-2008
Tuloveroasteikon alin veroaste, %								
25,9	23,9	22,9	19,9	19,9	19,9	16,0	15,0	15,0
Verovapaan tulon yläraja, €/v								
6322	6681	6902	7206	7235	7235	7664	7664	7664
Tuloveroasteikon ylin veroaste, %								
53,0	53,0	51,0	48,5	48,5	48,5	45,0	42,0	45,0

Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat

Iso-Britannia

Vuonna 2001 tuloveroasteikkoa muutettiin siten, että pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloverotus keveni. Vuonna 2003 lapsista saatavaa verovähennystä uudistettiin ja vuonna 2004 sitä nostettiin palkkakehityksen eikä hintakehityksen mukaan. Pienipalkkaisten työllistymistä kannustetaan uudella, vuonna 2003 käyttöön otetulla tulosidonnaisella verovähennyksellä.

Tänä vuonna poistetaan alin 10 prosentin porras tuloveroasteikosta palkka- ja eläketulojen osalta kokonaan. Samalla perusastetta alennetaan 22 prosentista 20:een ja iästä riippuvaista perusvähennystä korotetaan 1180 punnalla inflaatiotarkistuksen lisäksi. Vuonna 2009 asteikon ylintä tulorajaa korotetaan 800 punnalla inflaatiotarkistuksen lisäksi. Tänä vuonna yleistä yritysveroprosenttia alennettiin 30:sta 28:aan.

Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroasteikko 2008-2009	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
- 2 230	10	- 36 000	20
2 230 – 34 600	22	36 000 –	40
34 600 –	40		

Norja

Norjan hallitus toteutti 2005–2007 vero-ohjelman, jolla kevennettiin palkkaverotusta ja alennettiin korkeimpien palkkatulojen marginaaliverotusta. Ansiotuloista tehtävän minimivähennyksen prosenttia korotettiin viime vuonna kahdella prosenttiyksiköllä 36 prosenttiin.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2008	
NOK/v	Veroaste, %	NOK/v	Veroaste, %	NOK/v	Veroaste, %
– 354 300	0	– 381 000	0	– 420 000	0
354 300 – 906 900	13,5	381 000 – 800 000	12	420 000 – 682 500	9
906 900 –	19,5	800 000 –	15,5	682 500 –	12

Ruotsi

Ruotsissa otettiin viime vuonna käyttöön verosta tehtävä ja työtuloihin perustuva vähennys, joka on samantyyppinen kuin Suomen valtionverotuksen ansiotulovähennys. Ansiotulovähennystä nostettiin tänä vuonna. Heinäkuussa 2007 Ruotsissa astui voimaan myös kotitalousvähennys, jossa 50 prosenttia työn osuudesta on vähennyskelpoista 50 000 kruunuun asti. Ammattiliiton jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus on poistettu.

Valtion tuloveroasteikko 2008	
Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %
– 328 800	0
328 800 – 495 000	20
495 000 –	25

Tanska

Vuonna 2004 Tanskassa luotiin kunnallisverotukseen uusi vähennys, joka oli enintään 600 DKK. Viime vuonna sen enimmäismäärä oli 7500 DKK. Tänä vuonna vähennystä nostettiin 12 300 kruunuun ja 2009 sitä on tarkoitus nostaa 13 100 kruunuun. Myös henkilökohtaista perusvähennystä nostetaan 2008–2009: viime vuonna vähennys oli 39 500 ja tänä vuonna se on 41 000 kruunua.. Valtiolle menevän perusveron veroprosenttia alennettiin 2006 5,5 prosentista 5,48 prosenttiin. Tänä vuonna asteikon veroprosentit pysyvät viime vuoden tasolla.

Viro

Virossa on tarkoitus keventää sekä luonnollisten henkilöiden että yrityksistä ulos jaettavien voittojen verotusta. Vuonna 2004 kumpiakkin verotettiin 26 prosentin tasaverolla. Vuonna 2005 veroprosenttia alennettiin 24:ään, vuonna 2006 23:een, 2007 22:een, tänä vuonna 21:een, vuonna 2009 prosenttia alennetaan 20:een, 2010 19:ään ja vuodesta 2011 eteenpäin veroprosentin pitäisi olla 18.

Verotettavan tulon vuosittaista alarajaa (eli henkilökohtaista vähennystä) on nostettu vuoden 2004 16 800 EEK:sta vuonna 2005 20 400:aan ja vuonna 2006 24 000 EEK:uun. Tästä vuodesta lähtien rajaa nostetaan 3000 kruunulla vuosittain siten, että tänä vuonna se on 27 000 EKK ja vuodesta 2011 lähtien 36 000 EKK. Vuonna 2006 perheellisen palkansaajan asemaa helpotettiin siten, että toisen vanhemman verotettavan palkkatulon tuloarajaa nostettiin toisesta lapsesta lähtien. Tänä vuonna tuloarajan nosto koskee myös yhden lapsen perheitä.

Euroopan ulkopuoliset maat

Kanada

Kanadassa toteutettiin vuonna 2007 päättynyttä veronkevennysohjelmaa, jolla tuettiin mm. työntekoa, perheitä ja yrittäjyyttä. Lapsiperheiden verotusta kevennettiin viime vuonna erityisellä lapsivähennyksellä sekä nostamalla puoliso vähennystä. Työn verotusta kevennet-

tiin nostamalla perusvähennyksen enimmäismäärää ja alentamalla tuloveroasteikon alimman luokan veroprosenttia 15,5:stä 15:een. Työtuloihin kohdistuvaa perusvähennystä on tarkoitus nostaa seuraavaksi tammikuussa 2009.

Yleistä yritysveroprosenttia alennetaan nykyisestä 19,5:stä 15 prosenttiin 2012. Pieniä yrityksiä koskevaa yritysveroprosenttia alennettiin jo tänä vuonna 11 prosenttiin, kun alkupe-
räinen suunnitelma oli tehdä alennus vasta 2009. Tänä vuonna alennettiin myös tavaroi-
den ja palvelujen veroa kuudesta prosentista viiteen.

USA

Presidentti Bushin hallintokaudella tuloverotusta on kevennetty sekä asteikkoa muuttamalla että lapsivähennyksiä nostamalla ja avioparien verotusta uudistamalla. Tuloveroasteikon asteikkoluokkien tulorajoja sekä vähennysten tulorajoja muutetaan vuosittain inflaation mukaisesti. Helmikuussa 2008 presidentti Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotetaan ansiotulovähennystä ja lapsivähennystä 300 dollarilla.

Tuloveroasteikon rajaveroasteet, %		
2001	2002	2003-2008
	10	10
15	15	15
28	27	25
31	30	28
36	35	33
39,6	38,6	35

Australia

Verovuonna 2003–2004 aloitettiin neljän vuoden veronkevennysohjelma, jonka kustannuksiksi arvioitiin 14,7 mrd. AUD. Ohjelman ensimmäisenä vuonna tuloveroasteikon tulorajoja korotettiin 4-8 prosentilla ja pienituloisille tarkoitettua verokompensaatiota nostettiin. Verovuonna 2004–2005 tuloveroasteikon tulorajoja korotettiin edelleen siten, että 80 prosenttia veronmaksajista sijoittuisi kolmeen alimpaan asteikkoluokkaan. Verovuonna 2006–2007 asteikkoluokkien tulorajoja nostettiin jälleen ja veroprosentteja kevennettiin. Verovuonna 2007–2008 30 prosentin portaan alarajaa nostettiin 5000 dollarilla. Tänä vuonna kolmen ylimmän asteikkoluokan tulorajoja nostettiin selvästi. Tulevina vuosina asteikon veroprosentteja alennetaan ja kuuden vuoden tavoite on vähentää asteikkoluokkia nykyisestä neljästä kolmeen.

Tuloveroasteikko 2005–2006		Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroasteikko 2008-2009		Tuloveroasteikko Tavoite
AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%	%
– 6000	0	– 6000	0	– 6000	0	
6 001 – 21 600	17	6 001 – 30 000	15	6 001 – 34 000	15	15
21 601 – 63 000	30	30 001 – 75 000	30	34 001 – 80 000	30	30
63 001 – 95 000	42	75 001 – 150 000	40	80 001 – 180 000	40	40
95 001 –	47	150 001–	45	180 001–	45	

Japani

Japanissa on aloitettu mittava verouudistus, jossa henkilöverotuksen pääpainoa siirretään valtakunnalliselta tasolta paikallistasolle. Vuonna 2007 paikallinen kolmiportainen tuloverotus muutettiin 10 prosentin tasaveroksi. Valtion neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kuusiportaiseksi ja pienimpien tulojen veroprosentteja kevennettiin.

PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Lähde: Suomen Pankki

Maa	valuutta	markkinakurssi
		2007
Australia	AUD	1,6348
Iso-Britannia	GBP	0,68434
Japani	JPY	161,25
Kanada	CAD	1,4678
Norja	NOK	8,0165
Ruotsi	SEK	9,2501
Sveitsi	CHF	1,6427
Tanska	DKK	7,4506
Viro	EEK	15,6466
Yhdysvallat	USD	1,3705

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	valuutta	Tulo euroissa			
		22700	34700	52900	113300
Australia	AUD	37110	56728	86481	185223
Itävalta	EURO	22700	34700	52900	113300
Belgia	EURO	22700	34700	52900	113300
Kanada	CAD	33319	50933	77647	166302
Tanska	DKK	169129	258536	394137	844153
Ranska	EURO	22700	34700	52900	113300
Saksa	EURO	22700	34700	52900	113300
Italia	EURO	22700	34700	52900	113300
Japani	JPY	3660375	5595375	8530125	18269625
Alankomaat	EURO	22700	34700	52900	113300
Norja	NOK	181975	278173	424073	908269
Espanja	EURO	22700	34700	52900	113300
Ruotsi	SEK	209977	320978	489330	1048036
Sveitsi	CHF	37289	57002	86899	186118
Iso-Britannia	GBP	15535	23747	36202	77536
Viro	EEK	355178	542937	827705	1772760
Yhdysvallat	USD	31110	47556	72499	155278

TULOVEROASTEET 2008
YKSINÄINEN JA PERHEELLINEN PALKANSAAJA

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	23,6 %	31,4 %	35,5 %	44,3 %
Australia	16,9 %	23,0 %	27,6 %	36,5 %
Belgia	32,6 %	45,1 %	46,4 %	53,4 %
Espanja	20,7 %	24,8 %	28,6 %	36,0 %
Iso-Britannia	19,0 %	22,6 %	24,9 %	32,6 %
Italia	27,2 %	33,7 %	38,8 %	47,1 %
Itävalta	26,7 %	33,2 %	38,6 %	40,8 %
Japani	18,6 %	20,7 %	24,9 %	34,3 %
Kanada	20,5 %	25,1 %	28,0 %	35,8 %
Norja	19,7 %	25,1 %	28,9 %	38,1 %
Ranska	26,2 %	28,0 %	34,3 %	40,3 %
Ruotsi	23,3%	26,0%	34,0%	46,0 %
Saksa	33,2 %	39,3 %	44,0 %	45,1 %
Suomi	23,0 %	30,4 %	36,7 %	46,2 %
Sveitsi	12,4 %	15,6 %	18,9 %	24,7 %
Tanska	33,5 %	36,7 %	41,2 %	52,8 %
Viro	20,0 %	20,5 %	20,9 %	21,3 %
Yhdysvallat	20,3 %	24,0 %	28,6 %	32,2 %

Puolisot, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	23,1 %	31,1 %	35,3 %	44,2 %
Australia	11,3 %	18,3 %	24,2 %	35,4 %
Belgia	18,3 %	27,7 %	37,0 %	49,0 %
Espanja	16,6 %	22,1 %	26,9 %	35,2 %
Iso-Britannia ¹	-	13,0 %	23,4 %	32,6 %
Italia	18,5 %	28,8 %	32,1 %	47,1 %
Itävalta	23,7 %	31,3 %	37,4 %	40,2 %
Japani	14,4 %	17,1 %	21,1 %	31,7 %
Kanada	13,0 %	20,2 %	24,6 %	34,2 %
Norja	13,8 %	21,2 %	26,3 %	36,9 %
Ranska	21,8 %	22,3 %	25,6 %	30,3 %
Ruotsi	23,3%	26,0%	34,0%	46,0%
Saksa	22,0 %	29,0 %	33,8 %	35,8 %
Suomi	23,0 %	30,4 %	36,7 %	46,2 %
Sveitsi	6,2 %	8,5 %	11,7 %	20,8 %
Tanska	24,1 %	30,5 %	35,8 %	48,9 %
Viro	16,7 %	18,4 %	19,5 %	20,6 %
Yhdysvallat	8,6 %	11,3 %	20,6 %	28,1 %

¹ Working Tax Credit ja Child Tax Credit yhdessä kumoavat maksettavat verot ja toimivat tulonsiirtoina alimmalla tarkasteltavalla palkkatasolla.

TULOVEROASTEET 2008

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	22 700	34 700	52 900
+ 2. puoliso	34 700	52 900	113 300
= yhteensä	57 400	87 600	166 200
Alankomaat	28,1 %	33,7 %	41,4 %
Australia	17,8 %	23,7 %	32,9 %
Belgia	35,5 %	44,7 %	50,5 %
Espanja	21,6 %	26,1 %	33,1 %
Iso-Britannia	19,8 %	24,0 %	30,1 %
Italia	29,2 %	33,3 %	44,4 %
Itävalta	30,6 %	36,5 %	40,1 %
Japani	17,7 %	20,9 %	29,6 %
Kanada	20,3 %	24,8 %	32,2 %
Norja	23,0 %	27,4 %	35,2 %
Ranska	25,9 %	27,3 %	31,6 %
Ruotsi	24,9 %	30,8 %	42,2 %
Saksa	30,7 %	36,0 %	38,4 %
Suomi	27,4 %	34,2 %	43,1 %
Sveitsi	10,0 %	13,2 %	20,2 %
Tanska	35,4 %	39,4 %	49,1 %
Viro	19,0 %	19,9 %	20,7 %
Yhdysvallat	14,8 %	21,9 %	28,2 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2008
YKSIÄINEN JA PERHEELLINEN PALKANSAAJA

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	47,1 %	44,1 %	52,0 %	52,0 %
Australia	31,3 %	32,6 %	42,6 %	47,5 %
Belgia	57,7 %	55,0 %	59,4 %	59,6 %
Espanja	32,2 %	32,6 %	37,1 %	43,1 %
Iso-Britannia	29,6 %	29,6 %	29,6 %	41,0 %
Italia	38,0 %	47,9 %	48,5 %	44,0 %
Itävalta	45,8 %	45,5 %	49,2 %	43,7 %
Japani	22,1 %	25,6 %	35,6 %	41,3 %
Kanada	26,7 %	31,2 %	41,1 %	44,2 %
Norja	25,7 %	35,8 %	44,8 %	47,8 %
Ranska	33,5 %	31,1 %	42,9 %	50,3 %
Ruotsi	30,6 %	31,7 %	51,8 %	56,8 %
Saksa	47,1 %	56,2 %	52,4 %	45,1 %
Suomi	44,1 %	45,0 %	49,3 %	55,0 %
Sveitsi	17,2 %	21,8 %	30,5 %	41,4 %
Tanska	42,7 %	42,7 %	63,0 %	63,0 %
Viro	21,6 %	21,6 %	21,6 %	21,6 %
Yhdysvallat	27,0 %	37,3 %	37,4 %	32,8 %

Puolisot, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	47,1 %	44,1 %	52,0 %	52,0 %
Australia	31,3 %	31,6 %	41,6 %	47,5 %
Belgia	46,7 %	51,0 %	59,5 %	59,5 %
Espanja	32,2 %	32,6 %	37,1 %	43,1 %
Iso-Britannia	29,7 %	68,5 %	29,6 %	41,0 %
Italia	39,4 %	49,3 %	51,4 %	44,0 %
Itävalta	45,8 %	45,5 %	49,2 %	43,7 %
Japani	22,1 %	22,2 %	35,6 %	41,3 %
Kanada	26,4 %	31,2 %	39,4 %	44,2 %
Norja	25,7 %	35,8 %	44,8 %	47,8 %
Ranska	23,8 %	26,8 %	31,2 %	42,9 %
Ruotsi	30,6 %	31,7 %	51,8 %	56,8 %
Saksa	42,3 %	42,4 %	40,5 %	43,0 %
Suomi	44,1 %	45,0 %	49,3 %	55,0 %
Sveitsi	9,4 %	14,6 %	23,3 %	37,0 %
Tanska	42,6 %	42,7 %	57,4 %	63,0 %
Viro	21,6 %	21,6 %	21,6 %	21,6 %
Yhdysvallat	17,7 %	26,7 %	26,7 %	32,8 %

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2008*)
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	22 700	34 700	52 900
+ 2. puoliso	34 700	52 900	113 300
= yhteensä	57 400	87 600	166 200
Alankomaat	45,3 %	48,8 %	52,0 %
Australia	32,1 %	38,0 %	45,9 %
Belgia	53,7 %	57,7 %	59,4 %
Espanja	32,4 %	35,3 %	41,1 %
Iso-Britannia	29,6 %	29,6 %	37,4 %
Italia	43,9 %	48,3 %	45,8 %
Itävalta	45,6 %	47,7 %	45,4 %
Japani	22,2 %	31,6 %	39,4 %
Kanada	29,4 %	36,2 %	43,2 %
Norja	31,8 %	41,2 %	46,8 %
Ranska	29,5 %	31,2 %	42,9 %
Ruotsi	31,2 %	43,7 %	55,2 %
Saksa	44,3 %	46,8 %	46,0 %
Suomi	44,7 %	47,6 %	53,2 %
Sveitsi	15,6 %	22,7 %	34,9 %
Tanska	42,7 %	54,8 %	63,0 %
Viro	21,6 %	21,6 %	21,6 %
Yhdysvallat	26,8 %	30,9 %	34,7 %

*) Rajaveroaste yhteensä = painotettu keskiarvo puolisojen lisätulojen rajaveroasteista

TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2008

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	16,3 %	16,7 %	13,6 %	6,4 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	32,3 %	32,3 %	32,3 %	32,3 %
Espanja	32,8 %	32,8 %	22,9 %	10,7 %
Iso-Britannia	5,7 %	6,9 %	7,7 %	10,2 %
Italia	32,1 %	32,1 %	32,1 %	24,7 %
Itävalta	31,2 %	31,2 %	31,2 %	20,0 %
Japani	12,8 %	12,8 %	12,8 %	11,8 %
Kanada	6,8 %	6,0 %	3,9 %	1,8 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	33,3 %	42,0 %	49,9 %	48,5 %
Ruotsi	32,4 %	32,4 %	32,4 %	32,4 %
Saksa	19,4 %	19,4 %	18,0 %	9,5 %
Suomi	23,5 %	23,5 %	23,5 %	23,5 %
Sveitsi	6,0 %	6,1 %	6,0 %	5,7 %
Tanska	2,0 %	1,3 %	0,9 %	0,4 %
Viro	33,3 %	33,3 %	33,3 %	33,3 %
Yhdysvallat	9,0 %	8,6 %	8,2 %	5,8 %

**VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2008
YKSINÄINEN JA PERHEELLINEN PALKANSAAJA**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	34,3 %	41,2 %	43,3 %	47,6 %
Australia	16,9 %	23,0 %	27,6 %	36,5 %
Belgia	49,0 %	58,5 %	59,5 %	64,7 %
Espanja	40,3 %	43,4 %	41,9 %	42,2 %
Iso-Britannia	23,4 %	27,6 %	30,3 %	38,8 %
Italia	44,9 %	49,8 %	53,6 %	57,6 %
Itävalta	44,1 %	49,1 %	53,2 %	50,6 %
Japani	27,8 %	29,7 %	33,4 %	41,3 %
Kanada	25,6 %	29,3 %	30,7 %	36,9 %
Norja	29,7 %	34,4 %	37,7 %	45,8 %
Ranska	44,6 %	49,3 %	56,2 %	59,8 %
Ruotsi	42,1 %	44,1 %	50,2 %	59,2 %
Saksa	44,1 %	49,2 %	52,5 %	49,9 %
Suomi	37,7 %	43,6 %	48,8 %	56,4 %
Sveitsi	17,4 %	20,4 %	23,5 %	28,8 %
Tanska	34,9 %	37,5 %	41,7 %	53,0 %
Viro	40,0 %	40,4 %	40,7 %	40,9 %
Yhdysvallat	27,0 %	30,0 %	34,0 %	35,9 %

Puolisot, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	22700	34700	52900	113300
Alankomaat	33,9 %	40,9 %	43,1 %	47,5 %
Australia	11,3 %	18,3 %	24,2 %	35,4 %
Belgia	38,2 %	45,4 %	52,4 %	61,4 %
Espanja	37,2 %	41,4 %	40,5 %	41,4 %
Iso-Britannia ¹	-	18,7 %	28,9 %	38,8 %
Italia	38,3 %	46,1 %	48,6 %	57,6 %
Itävalta	41,9 %	47,6 %	52,3 %	50,1 %
Japani	24,1 %	26,5 %	30,0 %	39,0 %
Kanada	18,6 %	24,7 %	27,4 %	35,4 %
Norja	24,4 %	31,0 %	35,4 %	44,7 %
Ranska	41,4 %	45,3 %	50,3 %	53,1 %
Ruotsi	42,1 %	44,1 %	50,2 %	59,2 %
Saksa	34,6 %	40,5 %	43,9 %	41,4 %
Suomi	37,7 %	43,6 %	48,8 %	56,4 %
Sveitsi	11,5 %	13,7 %	16,7 %	25,1 %
Tanska	25,6 %	31,4 %	36,4 %	49,1 %
Viro	37,5 %	38,8 %	39,6 %	40,4 %
Yhdysvallat	16,2 %	18,3 %	26,6 %	32,0 %

¹ Working Tax Credit ja Child Tax Credit yhdessä kumoavat maksettavat verot ja toimivat tulonsiirtoina alimmalla tarkasteltavalla palkkatasolla.

**VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2008
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	22 700	34 700	52 900
+ 2. puoliso	34 700	52 900	113 300
= yhteensä	57 400	87 600	166 200
Alankomaat	38,3 %	42,3 %	46,1 %
Australia	17,8 %	23,7 %	32,9 %
Belgia	51,3 %	58,2 %	62,6 %
Espanja	40,9 %	41,7 %	41,6 %
Iso-Britannia	24,7 %	29,2 %	36,1 %
Italia	46,4 %	49,5 %	56,3 %
Itävalta	47,1 %	51,6 %	51,5 %
Japani	27,0 %	29,9 %	37,2 %
Kanada	25,0 %	28,2 %	33,9 %
Norja	32,5 %	36,4 %	43,2 %
Ranska	46,5 %	50,5 %	54,1 %
Ruotsi	43,3 %	47,7 %	56,3 %
Saksa	41,9 %	46,0 %	45,1 %
Suomi	41,2 %	46,7 %	54,0 %
Sveitsi	15,2 %	18,2 %	24,6 %
Tanska	36,5 %	40,0 %	49,3 %
Viro	39,2 %	39,9 %	40,5 %
Yhdysvallat	21,7 %	28,0 %	32,7 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

25. **Jaana Kurjenoja: Verokiila laihdutuskuurilla.** Verokiilan kehitys vuosina 1987-2002.
26. **Sirkka Autio, Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001.**
27. **Jaana Kurjenoja: Kuka menetti eniten?** Suomalainen perhetuki 1991-2001. 2.10.2001
28. **Jaana Kurjenoja: Perhetuen kansainvälinen vertailu** 7.11.2001
29. **Jaana Kurjenoja: Työn verotuksen kehittämisen taloudellisia lähtökohtia** 5.4.2002
30. **Päivi Kaarlela: Eläketulojen verotus ja nettoeläkkeiden ostovoima vuosina 1991-2002** 24.4.2002
31. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2002** 16.5.2002
32. **Päivi Kaarela: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2002.**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2002. 20.8.2002
33. **Jaana Kurjenoja: Tehoton verojärjestelmä?**
Analyysi Suomen ja 16 OECD-maan verotutuksista. 22.10.2002
34. **Jaana Kurjenoja: Ei halpaa huvia - vielääkään**
Laskelmia työn kustannuksista, verokiilasta ja palkkojen ostovoimasta. 5.2.2003
35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa?**
Kannustinloukut 2004. 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT